

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,

Hiszek egy isteni örök igazságban,

Hiszek Magyarország feltámadásában.

Amen.

Békesség az őrsön.

Karácsony ünnepén s talán éppen a karácsonyfa szomszédságában olvassák a Csendőrségi Lapoknak ezt a számát bajtársaink. A szeretet megtestesülésének e gyönyörű emlékezetén, a karácsonyfa lélekengesztelő csillogása alatt mi mást vihetnénk most meghitt laktanyáinkba szerteszét, mint: Békességet.

Karácsony lelkének, a szeretetnek tüze milliók lelkét teszi meleggé; mennyivel inkább egybe kell tehát forrasztania azokat, akiket a vér köteléke családdá, a közös életsors, közös öröm és bánat pedig barátokká, bajtársakká egyesít.

A kis közösség, amelyben élünk: az őrs, a családot is jelenti számunkra, hiszen egy őrs csendőreit nemcsak a véletlen összekerülés szolgálati kapcsolata fűzi egymáshoz, hanem a magánélet ezer szála, közössége és rokonérzése is. Együtt, egymás közvetlen közelségében eltöltött évek, jobban-rosszban, de mindig egymás oldalán elportyázott ezernyi kilométerek derűs-borús emlékei nem repülnek el nyomtalanul a lélek felett s ha egykor az élet telén, hófehér hajjal mesélgetni fogunk róluk, majd csak akkor, egy tovatűnt élet távlatából fogjuk igazán meglátni és megsiradni, hogy milyen szépek voltak.

Minden pályának megvannak a maga göröngyei, nehézségei, a csendőrének meg különösképpen. De ne növeljük hivatásunk nehézségeit egyenetlenkedéssel, az örömeit pedig ne rontsuk kicsinyes viszálykodással. Nagy problémák, sorsdöntő életkérdések úgyis ritkán szoktak két csendőr közé ékelődni: jelentéktelen kicsiségek, a mindennapi életnek szót sem érdemlő semmiségei, surlódásai adnak legtöbbször okot összejordulásra s tesznek barátot ellenséggé, jó bajtársakat pedig adáz ellenfelekké. Férfiakhoz, katonákhoz, csendőrökhöz méltatlan dolog ez.

A bajtársiasságnak nem az ember ajkán kell élnie, hanem a szívekben. Egymás szeretete, megbecsülése ne szavainkban nyilvánuljon, hanem a tetteinkben. Mindenekelőtt pedig senki se tartsa magát tökéletesnek, akit a maga hibátlansága arra hivat, hogy mások bírójá legyen, mert megeshetik, hogy a botlásért, amit ma a bajtársának meg nem bocsát, másnap már elnézést vár a maga számára.

De a bár jelentéktelen, mégis ténybeli okok mellett nagy szerepet játszhatnak egy őrs békéjének felállításában a félreértések is: gyanúsítások, tényekké

képzelt feltételezések, indokolatlan elképzelések és ariaptalan következtetések, amelyek ellen a meggyanúsított védekezni sem tud, mert nem nyíltan, hanem orvul rágják, pusztítják a barátság szálait. A vidéki élet kicsinyessége, a szolgálat sokféle kedvező és kedvezőtlen eseménye, gyermekek csinytevése, háztartási alkalmazottak harcias kedve, a közigazgatás gondja-baja s végül, de nem utolsósorban még az asszonyok összeférhetlensége is mind veszedelme egy őrs békéjének; azok felett csak rátermett őrsparancsnok és nemes gondolkodású csendőrök tudnak győzedelmeskedni. Egy őrs belső békéje nemcsak a parancsnok kiválóságának bizonyítéka, hanem a csendőrök intelligenciájának is fokmérője.

A civakodásra való hajlandóság és az összeférhetetlen természet ugyanis mindig alacsony értelmi színvonal és értéktelen egyéniség jellemzője. Az ilyen ember, látókörének és szellemének szűk határa következtében, önmagát helyezi minden körülötte történő esemény középpontjába, mindenkiben ellenséget lát s lesve keresi az okot, amiért megsértődjék. Szellemi szegénysége a tréfát sem érti s azt nem tudja egyébből, mint harapással viszonzni. Ezzel szemben az intelligens embernek, aki magánéletét is fejlett szellemi életének magasságából nézi, megvan az ítélőképessége ahhoz, hogy mindent helyesen fogjon fel és értékeljen. Az tehát, aki a civódást keresi és az egyenetlenséget, helytelenül értelmezi a bajtársiasságot, mert attól csak jogokat vár, kötelességek nélkül.

Ez a típus azonban, hála Istennek, nagyon ritka kivétel közöttünk. A csendőrelvet törvénye mégis csak az, hogy esendőr és csendőr nem lehet egymással „haragban”. Nem szabad, hogy akárcsak egy napig is gyűlöletfalat emeljen két bajtárs közé egy jelentéktelen semmiség vagy véletlen okozta félreértés. Mert ilyesmi mindig előadódhat ugyan, de ha előadódik, ne intézzük el se magunkban dulás-fúlással, se egymás hátamögött; ne őrizzük a parazsát hamu alatt, hanem legyünk férfiak és álljunk vele baráti szóval egymás elé. És ha még az őrsparancsnokunk vagy jóbajtársunk segítő keze is kihúzza lelkünkől a tövist, máris könnyen kimagyarázzuk, megértjük és elfelejtjük a semmiséget, ami ideig-óráig elválasztott.

Karácsony van, Bajtársak, békét hirdetünk hát mi is nektek. Üzzetek ki lelketekből minden szeretetlenséget s magyarvöltötök, csendőrvöltötök teremtsen egyetértést közöttetek és nemes bajtársiasságot. Ha van is, aki úgy gondolja, hogy oka volna haragra a bajtársával szemben, álljon fel, menjen hozzá és nyújtsa oda neki a kezét. Nemesen érző, fennkölt-lelkű, talpig férfi az, aki megteszi s biztosan tudjuk, hogy nem lesz, aki visszautasítja a baráti kezét, mely feléjnyúl, hogy valóraváltsa a mi karácsonyunk lelkét is: az őrsök békességét.

Csendőrtanuk idézése a rendőri büntetőeljárásban.

Írta: Dr. UHLYARIK JÁNOS, tb. főszolgabíró.

A csendőrök tanuidézése tárgyában legutóbb megjelent belügyminiszteri körrendelet szerint egyes helyeken „a feljelentést tevő csendőröknek, mint tanuknak a kihágási ügyekben való megidézése olyan nagyarányú és olyan sok idővesztéssel jár, hogy a csendőrök a közbiztonsági szolgálatot nehezen tudják ellátni”. Ennek következtében a rendelet a Rbsz. (a rendőri büntetőszabályzat) rendelkezéseinek figyelembevételével a csendőrtanuk kihallgatásának irányelveit megállapítva, utasítja az elsőfokú rendőri büntetőbírókat a rendelet pontos betartására.

A tárgy annak minden vonatkozásában közérdekű, helyénvalónak tartom tehát az ügynek e lap hasábjain való megvitatását. Teszem ezt egyrészt azért, hogy a csendőrség lássa és belássa, mennyire az eljáró hatósági személyen kívülálló okok követelik meg a csendőrtanuk néha „nagyarányú” megidézését, másrészt, hogy éppen a csendőrség előtt mutassak rá a rendeletben megállapított irányelveken túlmenően is a cél elérésének gyökeres módozataira.

A rendőri büntetőbíró, tehát a főszolgabíró (szolgabíró, városokban rendőrkapitány) az eléje kerülő kihágási ügyet vagy büntetőparanccsal, vagy tárgyalás után hozott ítélettel intézi el. A büntetőparancs kibocsátásának egyik alapfeltétele, hogy a feljelentést „hatósági közeg hivatali hatáskörében szerzett közvetlen tapasztalata alapján teszi meg és valósága ellen nem merűt föl aggodalom.”

Mint hogy azonban büntetőparanccsal szemben is éppen úgy van helye jogorvoslatnak, mint ítélettel szemben és

minthogy legtöbbször sem a kézbesítő, sem az elítélt nem tud különbséget tenni, milyen körülmények indokolják a tárgyalás kérését és milyenek a föllebbezést, az elítéltek rendszerint tárgyalást kérnek a büntetőparancsra.

Tehát elsősorban mindazok az ügyek kerülnek tárgyalásra, amelyekben a főszolgabíró büntetőparancsot bocsátott ugyan ki, de a terhelt arra tárgyalást kért.

Mint hogy továbbá nagyjában azok a kihágási ügyek nem intézhetők el büntetőparanccsal, amelyek a törvény vagy rendelet értelmében elzárással és pénzbírsággal büntethetők, magánindítványra üldözendők, amelyeket fiatalkorú terhelt követett el, vagy amelyekben az elítéléssel együtt külön intézkedést (pl. a Btk. 61. §-a, illetőleg a Ktk. 25. §-a alapján elkobzás) is kell tenni, aránylag sok (és még többször bagatel) kihágási ügyben kell tárgyalást tartani.

A tárgyalandó ügyek számát megszorítja az általános gazdasági, pénzügyi leromlás következményeként az a körülmény is, hogy számtalanszor kérnek tárgyalást még az 1—2 pengőben megállapított büntetőparanccsal szemben is a nyomorba jutott terheltek.

A hivatkozott miniszteri rendelet utal a Rbsz. 103. §-ának 1. bekezdésére, amely szerint az ügyet lehetőleg egy tárgyaláson kell befejezni. A főszolgabíró ezért a büntetőparancsos ügyek tárgyalására is kénytelen megidézni a csendőrt, ha a csendőr közvetlen tapasztalata (tettenérés) alapján tette meg feljelentését, mert nem tudható előre, hogy a gyanúsított mit hoz majd fel a tárgyaláson védelmére, mentségére.

A büntetőparancsra kért tárgyalás aztán az előre nem látható bonyodalmak egész tömegét veti föl. Leggyakoribb, hogy megidézett gyanúsított nem jelenik meg, mert a

A csendőr.

Mérője az országútnak,
Hóban, fagyban menetel,
Éles szemét, jó hallását
Nem kerüli semmi el

Felfigyel, ha zsong a nádas,
Fel, ha avert hord a szél,
Minden kis zaj látszattalan,
Mégis — ki tudj' — mit beszél?

Holdvilágos csendes éjjel,
Amha alszik a falu,
Gyanus zajként sohsem hat, ha
Megnyilik egy kiskapu:

S rajta titkon egy kis leány
Bohón dugja ki fejét;
Még az őrsparancsnok úr is
Ottfelejté a szemét!

SZÖNYI JÁNOS.

Csendőrhistóriák.

Egy nagypihenő története.

Az ujjas vállgallér nagyon szép, sőt állítólag vízmentes ruhadarab, de az októberi eső akkor is kellemetlen, ha vállgalléron átszűrve folyik végig az emberen. Ezt én és Varga csendőr a saját bőrünkön tapasztaltuk.

Hárman portyáztunk dél óta szakadó esőben: én, mint járőrvezető, Varga csendőr és Szidi, a farkaskutyá. Szidit Varga csendőr idomította be sajátkezüleg, nem annyira azért, mintha nagyon nagy hiányát éreztük volna, hanem inkább csak a csendőrség tekintélyének megmentése okából, mondván: ha rendőrkuitya van, csendőrkuityának is kell lennie. Hosszas fáradás után és különféle fantasztikus módszerekkel sikerült Varga csendőrnek (Szidit annyira „idomítani”, hogy ha nagyon jó kedve volt és véletlenül nem akadt egyéb dolga, akkor a hívására hozzáment, sőt volt eset, hogy azt is eltűrte, hogy Varga csendőr pórázt kössön a nyakába, de ez már azért nem tartozott a gyakoribb esetek közé.

Ami Szidit illeti, sehogysem akarta gyakorlatilag is tudomásul venni, hogy ő most már idomított csendőrkuityává lépett elő. Ha például a határban nyulat látott felugrani, mindig akkorát rántott a póráznál fogva Varga csendőrön, hogy az majd orrabukott s közben ugatott, hogy harsogott bele a határ. Ilyenkor Varga csendőr mindig egy rugással intette volna le, ha Szidi viszont nem helyezkedett volna arra az állápontra, hogy az idomítás már be van fejezve, neki tehát rugás már nem illetékes és ennek következtében,

megjelenéssel járó költség, fáradság, időveszteség stb. nem áll arányban a megállapított 1—2 pengő pénzbírsággal. Másik eset, hogy a gyanúsított (a büntetőparanccsal elítélt) kijelenti a tárgyalás során, hogy ő nem is kért tárgyalást, csak éppen annyit mondott a kisbírónak, hogy nem tud fizetni. Igen ám, de honnan tudhatta volna ezt a szolgabíró akkor, amikor a terhelttel együtt a csendőrt is megidézte? Már pedig meg kellett idéznie, mert tettenérésről volt szó, amikor „más tanu beszerezhető nem volt” a csendőri feljelentés szerint. Aki utólag nézi a dolgot, az persze azt mondja — s ebben most már a szolgabíró is egyetért vele —, hogy a csendőrt nem kellett volna megidézni, — ha előre tudni lehetett volna, hogy mit fog mondani a terhelt, vagy hogy mit értett félre a kisbíró. Az sem tartozik a ritka esetek közé, hogy a tárgyaláson megjelent gyanúsított tagadja a cselekmény elkövetését és a csendőr kihallgatása után kiderül, hogy több azonosnevű egyén van a faluban, vagy hogy a házszám nem talál, stb., stb.

Amikor tehát csak a járőr tagjai a tanuk és a cselekmény bármily körülmény folytán tárgyalásra kerül, a csendőrtanuk megidézése mellőzhetetlen, mert a Rbsz. 153. §-a értelmében „ítélet csak a tárgyaláson felvett, vagy felhozott bizonyítékokra alapítható”.

Lássuk már most, mi a helyzet akkor, amidőn a tettenérő csendőrök polgári tanukat is alkalmaznak, vagy ha nem tettenérésről van szó, hanem a járőr bizalmas értesülés alapján teszi meg a feljelentését?

Tapasztalataim alapján határozottan állítom, hogy polgári tanuk vallomásai rendszerint csak akkor fogadhatók el aggodalom nélkül, ha a csendőrtanuk is jelen vannak. Ha csendőrtanuk nincs jelen, a polgári tanu sógora,

no meg kétéves tapasztalata alapján, nem készült volna előre ezekre a rugásokra és félre nem ugrott volna. Így aztán Varga csendőr mindig csak a levegőbe rugott. Ez a nézeteltérés naponta átlag ötvenszer megisméltődött közöttük. Varga csendőr egyébként nagyon szerette a kutyáját s ezek a rugások, jobban mondva rugási kísérletek is inkább csak az idomítói tekintélyén esett csorbát voltak hivatva kiküszöbölni.

Éjfél tájban érkezünk meg az egyik kis nyíri faluba, ahol nagypihenőt kellett volna tartanunk. Lejárnánk a falut, a szokásosak, rovottak, cigányok házáján körülnéztünk s aztán az éjjeli öröket kerestük, de nem találtuk meg őket, mert bikát hajtani voltak kirendelve. Vagyis rend volt a faluban, minden úgy volt, ahogy lenni szokott, elindultunk tehát a község háza felé, hogy ott megtartjuk a nagypihenőt. Ez reánk is fért, mert az inaink ugyancsak roskadoztak a legalább félmázsas vizet magukba szedett malaclópók alatt.

A község házán egy kis meglepetés várt reánk. A község háza fedelét ugyanis javítás végett lebontották s így a pihenő négy fala között csendesen bugyborékol az őszi eső. Ott állottunk, tizenkétórai menetelés után csuromvizesen, szakadó esőben, fedél nélkül.

Varga csendőrnek semmiféle fajtája nem volt angol hajóskapitány, akik állítólag akkor is flegmatikusan szívják a fapipájukat, amikor a szerencsének karón pirítják őket, nincs tehát semmi csodálkozónivaló azon, hogy derék járőrtársam, mikor a helyzetet s az annak folytán reánk váró kilátásokat felfogta, a tető lebontása felett való rosszaságát olyan többszörösen bővített mondattal fejezte ki, hogy ha azt egy nem ló tartó embernek való vallást követő jótét lélek meghallotta volna, már attól is elkár-

komája, szomszédja, ismerőse ellen nem szívesen tanuskodik és ennek folytán „nem tud a dologról” „nem emlékszik”, sőt nem egyszer „ott sem volt” stb. A helyzet tisztázására fejtétlenül ki kell tehát hallgatni a csendőrt. Ilyenkor aztán vagy tiszta képet lehet alkotni a cselekmény összes körülményeire vonatkozólag, vagy pedig kiderül, hogy a járőr által a feljelentésben szerepeltetett tanuk tényleg nem is tudhatnak a cselekményről, mert csak a „kikérdezésnél” voltak jelen, vagy a kihágás „elején” avagy a „végén” (pl. verekedésnél) stb., stb. Mindez a feljelentésből természetesen nem állapítható meg, mert a Szut. értelmében kihágási cselekményeknél a tanuk vallomásait nem kell a feljelentésekbe foglalni.

A polgári tanuknak a tárgyaláson való megjelenése a nehéz megélhetési viszonyok és a hatósági tekintély csökkenése folytán sokkal bizonytalanabb, mint a csendőrtanuké. Az egyszerűbb ember a tanulásban nem polgári kötelezettséget lát és ha még hozzá a tanudíjak szigorúan takarékos megállapítása következtében legfeljebb tényleges kiadásait téríti meg a hatóság, nem nagyon siet eleget tenni az idézésnek.

Nem tartozik a ritka esetek közé az sem, hogy a polgári tanu az idézés átvételekor a hatóságtól utiköltséget kér azzal, hogy ellenkező esetben nem képes megjelenni a tárgyaláson. Minthogy pedig költséglelemezési jogunk nincs, a közbevetett és az eljárást késleltető intézkedések egymást követik. Természetes tehát, hogy a lehetőség szerint inkább csendőrtanut veszünk igénybe.

Ha a csendőrségi feljelentésben tárgyalt kihágást egyenesen tárgyalásra kell kitűzni és tárgyalás során kell elintézni, a tettenérő csendőröknek tanukként való megidézését feltétlenül mellőzni szoktuk olyankor, ha a feljelentés

hozott volna örök életére. Varga csendőrnek ugyanis gyenge oldala, hogy ne mondjam, szenvedélye volt a nagypihenő. Mindig azt mondta, hogy az egész szolgálatból az ér legtöbbit.

No, de hát sokáig nem tanakodhattunk. Elhatároztuk, hogy felkeressük a bírót és megtudjuk tőle, hol tarthatnók meg a nagypihenőt.

A bíró udvarán örömmel láttuk, hogy az udvar hátsó részében lévő nyárikonyha ablakán halvány fény pislákol ki a barátságatlan éjszakába. Biztosan fenn vannak még, gondoltuk, legalább beszélhetünk majd a bíróval, meg is melegsünk addig egy kicsit s meg is tudjuk, hol lesz a pihenő.

A nyári konyha ablakán benézve, a következőket lehetett látni: A konyha egyik fele telve volt fosztott kukoricával és lefosztott kukoricalevével. A másik felében volt a tűzhely, amelyben még pislogott egy kis tűz. A tűzhely padkáján egy gomolyag macska aludta az igazak álmát, lehetett vagy öt darab. A tűzhely végében, a fal mellett egy állvány állott, tele mosatlan edénnyel, amin legyek nyüzsögtek, a falon pedig kis petróleumlámpa pislogott.

A tűzhely mellett egy széken ült maga a bíró, személyesen. Fejét a meleg sütőnek támasztotta és tátott szájjal hortyogott. Imponáló hortyogása nyugodt lelkiismeretről és arról tanuskodott, hogy bíró uram egyáltalán nem antiálkoholista. E tény mellett szólt az a cserépkorsó is, amely mellette állott egy gyalogszéken s amely szemmel láthatóan erős összefüggésben volt a bíró jóízű álmával. Ezt egyébként abból is következtettem, hogy a helyiségben, amikor beléptünk, enyhe borszag terjengett s azonkívül erős meleg és gyenge bűz honolt. Úgy látszott,

adatai szerint a terhelt beismerésben volt a kikérdezés alkalmával. A beismerés biztosra vehető a tárgyaláson is, ha egyben bűnjelek, tehát tárgyi bizonyítékok (fegyver, halászőszközök) is őrizetbe vétettek. Ellenkező esetben azonban a gyanúsított akárhányszor kibújni igyekszik a büntetés alól, ha nem érzi a csendőrtanút a háta mögött. Így aztán a tárgyaláson néha annyira eltorzul a csendőri feljelentésben foglalt tényállás, hogy a végén a gyanúsított nem is büntetést, hanem dicséretet vár. Mit tehet a rendőri büntetőbíró ilyenkor? Vagy elintézi az ügyet egy teljesen jelentéktelen és a feljelentésben foglalt cselekmény súlyával arányban nem álló büntetéssel (kétségbe vonva ezzel a csendőr igazmondását is), vagy pedig új tárgyalást kell tartania. Előbbi eset a büntetőjog helyes alapelveivel áll ellentétben, az utóbbi kizárja az alapelv érvényesítését, hogy „minden ügyet lehetőleg egy tárgyaláson kell befejezni”. Az újabb tárgyalásra persze már nem elég csak a netán már szerepeltetett polgári tanukat megidézni, hanem a csendőrijárőr tagjait is meg kell idézni, mert az előzmények után csak a feljelentő csendőrök kihallgatása és szembesítések után tisztázható a tényállás, amint ezt a Rbsz. 146. §-a előírja.

A főszolgabíró tehát vagy csak feltételezésekre és gyakorlati érzésekre támaszkodva idézi meg a feljelentésben említett tanukat, vagy pedig — mert minden nehézség ellenére a helyes büntetőjogi elvet akarja követni — egy tárgyaláson feltétlenül el akarja intézni az ügyet s ezért inkább kettővel több tanút idéz meg, mint eggyel kevesebbet.

A büntetőjogi elveknek és az elméleti alapon álló rendelkezéseknek az élettel való összeegyeztetése a rendőri büntető bíraskodásnak egyik legnehezebb feladata. Csendőrségi szempontból érthető, ha a csendőröknek

tanuként való sűrű idézése, különösen manapság, amikorra a közbiztonsági szolgálat fokozottabb teljesítményt igényel, a szolgálatra nem előnyös, ám merem állítani, hogy a hivatkozott miniszteri rendelet a helyzeten lényeges változtatást nem eszközölhet és csak jelentéktelen mértékben fogja visszaadni a csendőrt szolgálóknak: a közbiztonsági tevékenységnek.

A miniszteri rendelet azon rendelkezése, hogy a tárgyalásra csak a járőrvezető idéztessék meg, helyes és eddig is követett eljárás, bár nem egvedülálló esei, hogy a járőr tagjainak vallomásai sem voltak egymással összhangban, sőt előfordult az is, hogy a lovasjárőr egyik tagja jelen volt a tettenérésnél, míg a másik ezalatt néhány száz lépésnyire, „a lovakra ügyelt”.

A rendőri büntetőbíró igyekszik a csendőrtanút mielőbb kihallgatni és elbocsátani a miniszteri rendelet rendelkezése szerint, de ez nem mindig sikerül. Például a gyanúsított nem jelenik meg a tárgyalás órájára, avagy megjelenik ugyan, de a csendőrtanú állításával szemben a csendőri jelentésben szereplő polgári tanúra hivatkozik, aki azonban késik a tárgyalásról. Ilyenkor a szembesítések miatt várakozni kell és ha a polgári tanú nem jelenik meg, az újabb tárgyalási napra ismét meg kell idézni a csendőrtanút is stb. stb.

Legyen szabad a rendőri büntetőbíró eljárásának eme körülményeire a csendőrség vezetőségének szíves figyelmét is felhívnom, hogy ezzel a rendőri büntetőbíró eljárásának erős megkötöttségére utaljak, de másrésztől azért is, hogy a csendőrséggel karöltve, igyekezzünk egymásnak munkáját megkönnyíteni, célszerűbb és eredményesebbé tenni.

A racionalizálás, az egyszerűbb, gyorsabb, könnyebb és célszerűbb intézkedések rendszerbefoglalása a gyakor-

hogya a kukoricafosztók nemrégén mentek el s a túlszíves, tehát túlgyakori kínálgatástól elázott bírót a családja a nyárikonyhában hagyta, amíg kijózanodik. A mi szempontunkból mindenestre nagyon alkalmasnak látszott a helyzet arra, hogy a ruhánkat megszársítsuk, megmelegedjünk, sőt a garmadába hányt kukoricalevélre való tekintettel esetleg még alvásról is szó lehetett volna.

Én léptem be elsőnek a mindenképen barátságos hangulatú helyiségbe s már éppen szerencsés jóestét akartam köszönni, nem annyira a tisztesség, mint inkább a bíró felköltése okából, amikor a Varga csendőr lábai között Szidi is besurrant.

E pillanatban éles vezényszó hangzott:

— Lábhoz!

Nem fegyverfogáshoz való vezényszó volt ez, hanem Szidinek szólott, „akinek” a Varga csendőr által számára összeállított gyakorlati szabályzat szerint az lett volna erre a kötelessége, hogy a csendőr ballába mellé álljon, még pedig úgy, hogy szügye a csendőr baltérdével elvágólag essék s fülét pedig mérsékelten előre irányítva várja a további parancsot. Ebből azonban Szidi mit sem hajtott végre, ellenkezően, vészajtófogcsikorgatással és morgással, bajuszát rángatva és minden szál szőrét felborzolva, nyílsebesen a kályhapadkán lustálkodó macskagolyagra ugrott, mire a macskák úgy repültek széjjel, mint a pocsolya a belédobott kőtől.

Az egyik macska éppen a falon lógó lámpának ugrott neki s így a további események már koromsötétségben peregtek le. A macskák prűskölve, nyivákolva ugráltak összevissza a sötétben, Szidi pedig fogainak hangos csattogtatása közben fürgén kereste őket halála. Mindez persze olyan pokoli zajjal és dübörgéssel

járt, melyet a szabadjára eresztett ördögök csapnak Luca-napján a halálrávált oláh padlásán, így juttatván eszébe, hogy a nyáron tököt lopott a pópa földjéről. Az állványról tejescsuprok, lábasok, fazekak estek le, fedők csörömpöltek, a mosatlan edény cserepein pedig elkeseredetten tépték, fojtogatták egymást Szidi, meg a macskák. És a nagy zürzavarban, mint hajdanában, országok sorsát eldöntő ütközetekben a hadvezéreké, úgy harsogott a Varga csendőr vezényszava, mondván:

— Szidi! Szidi! Lábhoz! Szidi! Azt a rézangyalát az öreganyádnak!

Szidi azonban zendülésben tört ki: megtagadta az engedelmességet.

Én a malaclopót a fejemre húztam s meghúzódtam az egyik sarokban, ezzel is jelezni akarván semlegességemet a kutya-macska háborúságban. Ebben a pillanatban a gyalogszékre helyezett boroskorsó is befejezte földi pályafutását, jobban mondva rendeltetését, hogy a bíró úr közérzetét gyakorta rózsaszínűvé fokozza. És pedig olyan módon történt a korsó halála, hogy Varga csendőr alaposan nekinyomta horpaszát a gyalogszéknek, amire abból az újfent elhangzott, többszörösen bővített mondatból következtettem, amellyel Varga megemlékezett mindazokról, akik a gyalogszéknek lábukat szoktak csinálni. Csak mellesleg mondom: ha ez a többszörösen bővített mondatba foglalt szócsozor imádságnak is olyan műremek lett volna, mint káromkodásnak, akkor Varga csendőr előtt azonnalmód megnyitott volna a mennyeknek országa.

Ennyi zenebona természetesen a bíró uramra sem maradt hatástalanul. Éppen ébredezni kezdett, amikor az egyik vadul szökellő kandur a sötétben az arcának

latban ma még ismeretlen. A paragrafusok útvesztőiben vergődünk és ha itt-ott pl. a rendőri büntetőbíró igyekszik magát túltenni a rendelkezések holt és célszerűtlen betűin, a felettes hatóságok keze lesújt reá a határozatoknak, ítéleteknek megsemmisítési, feloldási formájában, új eljárások elrendelésében, sőt szigorú dorgatóriumokban. *Mintegy kényszerítve vagyunk arra, hogy többet tegyünk meg, mint amennyit jogi meggyőződésünk parancsol.* Ezt érzi a csendőrség is akkor, amidőn jelentéktelen ügyekben hatalmas készültséggel megindul egy olyan kontradiktórius eljárás, mintha legalább is rablógyilkossággal állanánk szemben.

Kétségtelen, hogy a rendőri büntetőbíró a lehetőség határain belül a tárgyalt miniszteri rendelet rendelkezéseit igyekszik követni, azonban szerény véleményem szerint a kitűzött cél elérését könnyebben megközelíthetjük, ha a már kifejtettek figyelembevételével még továbbmenve, mind a csendőrség illetékes vezetősége, mind a közigazgatás irányítói ahol lehet, együttes erővel, ahol ez nem lehetséges, külön-külön igyekeznek a közös munkát és közös célt előmozdítani.

Legelső és legfontosabb feltétele ennek, hogy a csendőrség az eljárás körül, a feljelentés megszövegezésénél, a tanúk alkalmazásánál, stb., stb., a legnagyobb gondossággal járjon el. A járőrnek még a legnagyobb nehézségek árán is alkalmaznia kell *megbízható* polgári tanukat.

Ha polgári tanúk is vannak a cselekmény igazolására, fölöslegesnek mondható a bizalmi egyének alkalmazása, ellenben annál lényegesebb a megbízható és lehetőleg értelmesebb bizalmi egyének igénybevétele akkor, amidőn kizárólag csendőrtanúk vannak jelen a cselek-

ménynél és a kikérdezés bizalmi egyéneknek jelenlétében történik. Néha olyan bizalmi egyéneket szerepeltet a csendőr a feljelentésben, akik nem is voltak jelen a kikérdezésnél. *Általában a csendőrségnek azt az elég sokat nem hangoztatható alapelvet kell követnie, hogy mindaz, ami a feljelentésben van és ahogyan van, 100 százalékban és minden részre hajlás nélkül fedje az igazságot.* Ez sokkal fontosabb, mint az, hogy kisebb-nagyobb kihágások elkövetői elveszítik-e büntetésüket, vagy menekülnek attól.

A tettenérésre alapított és minden vonatkozásban helytálló, minden szavában igaz csendőri feljelentéssel szemben a legritkábban kísérel meg a gyanúsított a tagadást, míg, ha a feljelentés a legkisebb mértékben sántít, vagy tévedést rejt magában, a gyanúsított minden erejével igyekszik a csendőrség hitelét, tekintélyét lerontani.

Az a kívánság tehát, hogy a csendőrség tagjai, mint tanúk minél ritkábban idéztesse a rendőri büntetőbíró elé, nemcsak a főszolgabíró, hanem magán a csendőrségen, annak kifogástalan, alapos munkáján is múlik. Erre a csendőrök ránevelésén és az előforduló valótlan, vagy nem százszázalékos valóságot tartalmazó feljelentéseknek szigorú fegyelmi megtorlásán kívül főként a szárnyparancsnokok intenzív ellenőrző tevékenységében látnék garanciát. Intézményessé kellene tenni az őrsök fogalmazványainak és a hatóságokhoz beküldött tisztázatoknak kémpróbaszerű összehasonlítását, a tisztai előjárók pedig olyankor, amikor szemleújtjuk alkalmával a bíróságoknál és a közigazgatási hatóságoknál az őrsök szolgálata és magatartása felől érdeklődnek, tegyék mindig kifejezetten kérdés tárgyává, hogy nem érkezett-e a

ugrott. A bíró elordította magát s elkapván a macska irháját, elkezdte azt fojtogatni; a macska letépte a bíró orrcimpáját, mire viszont a bíró eltörte a macska farkát. A koromsötétben sehogysem tudta rendezni a gondolatait, mi is tört ki körülötte voltaképpen, felugrott hát a székről, hogy kifelé rohanjon, de a következő percben már keresztül is vágódott a földről éppen feltápaszkodni akaró Varga csendőrön. Olyat koppant a feje, mint amikor tököt vernek a sertések elé. A kutya pedig, most már maga sem tudván, mit akar, mert hiszen egyetlenegy macska sem maradt a közelében, csak ugrált jobbra-balra.

Alighogy a bíró elvágódott, már fel is ugrott s kezében még mindig a már félig megfojtott macskát szorongatva, kirohant az udvarra:

— Segítséég! Szomszédoook! Segítsééég! ,

Közben a konyhában csend lett, mert la nyitott ajtón a macskák egytől-egyig kiugráltak. Most már mi sem tartottuk célszerűnek az ottartózkodást s ezért a kertek felől való kiskapun át csendesen és minél észrevétlenebbül elinaltunk a helyszínről.

A bíró kiáltozására itt is, ott is megvilágosodtak az ablakok s az álmukból felzavart emberek fejszékkal és vasvillákkal felfegyverkezve sorakoztak a bíró udvarán, aki a lámpások imbolygó fényénél magából kikelve, szaggatottan beszélte el nekik szörnyű kalandját. Hogy a konyhában kukoricafosztás közben elszunyókált s hát egyszer csak arra ébredt, hogy boszorkányok és mindenféle gonosz lelkek serege valami szilaj táncot táncol körülötte. Kigyók, békák, baglyok és macskák százai nyüzsgtek a konyhában, egy fogatlan, vén banya pedig táncra kapta fel a bírót s közben csókolgatta tüzesen. Persze, ő ellenkezett s ezért a boszorkány úgy össze-

harapta, hogy az egész orrából alig maradt valami. Más ember ki nem kerül élve a kezeik közül, ő is csak annak köszönheti a megmenekülését, hogy már gyermekkorában megtanították reá, mi ilyenkor a teendő: balkézrel elkapta a gonosz lélek nyakát, jobbajával pedig keresztet vetett s így erőt vevén rajta, könnyűszerrel megfojtotta.

— Itt van ni! — mutatta. Hát nem éppen olyan, mint egy macska?

Mi pedig ezalatt a térdig felázott krumpliföldeken keresztül igyekeztünk kijutni a falu végére, hogy onnan újra „megérkezhessünk”, mert tisztában voltunk vele, hogy ha a bíró a valóságot megtudja, örök időkre vége lesz a községi előjáróság és a csendőrség közötti jóviszonynak.

A falu végén az úton egy kis hajlás volt, amiben féltérdig ért az összegyűlt esővíz. Varga csendőr elő ment, csizmáján bugyborékolva járt ki és be a víz. A vállgallér alja elterült a víz színén és úgy húzta maga után, mint a filmen szokták a királyok a palástot.

Egyszerre csak lubickolás hallatszott a pocsolyában Varga csendőr mellett, ez azt jelentette, hogy Szidi véglegesen elvégezte leszámolását a macskákkal. Most már szépen „Lábhöz” állott s hízelkedve nyalogatta a Varga csendőr malaclopója ujját. Ezúttal is megkapta volna a hagyományos rúgást, ha előre nem készült volna reá s idejében félre nem ugrik. Mert Szidi minden körülmények között előrelátó volt és óvatos. Az „idomítás” alatt szerzett tapasztalataiból jól tudta, mekkorát lehet rúgni egy másfél tehénbőről készült tömegbéli téli csizmával, így a rúgásnak mindössze az lett az eredménye, hogy Varga csendőr alól a sikos talajon kicsúszott a lába, maga pedig szépen leült a pocsolya közepébe,

bírósághoz vagy hatóságához valamelyik örsről olyan feljelentés, amelynek adatai a tárgyalás folyamán teljes egészükben vagy lényeges részükben valótlanoknak bizonyultak? Sőt, célszerű a bíróságot vagy hatóságot egyenesen fel is kérni arra, hogy az előforduló ilyen esetekről az előjáró tisztí parancsnokságot a kivizsgálás megajtése végett azonnal értesítsék. Azt hiszem, hogy ilyen módon rövid idő alatt sikerülne a még itt-ott, szórványosan mutatkozó ilyen hibákat is teljesen megszüntetni és a csendőrök felelősségérzetét azzal szemben, amit papírra tesznek, erősen felfokozni.

Nem tudom, hogy ebből a szempontból, t. i. a járőr felelősségérzetének fokozása szempontjából nem lenne-e célszerű a feljelentést, és pedig annak nemcsak a fogalmazványát, hanem a tisztázatát is, az őrsparancsnokon kívül — balról — a járőr tagjaival is aláíratni? Az ugyanis, hogy a feljelentést az őrsparancsnok aláírja, inkább csak az ő parancsnoki mivoltából folyó alaki ténykedés, de nem garancia — nem is lehet — arra, hogy a jelentésben foglaltak a valóságnak megfelelnek, mert hiszen az őrsparancsnok, ha nem maga volt a járőrvezető, nem is volt jelen a nyomozásnál és a kikérdezésnél s így minden tekintetben a járőrvezető által készített fogalmazványra van utalva. Az őrsparancsnok könnyen védekezhetik azzal, hogy nem állott módjában a járőr jelentésében foglaltakat ellenőrizni, viszont a járőrt sem lehet a feljelentésben foglaltak miatt teljes mértékben felelőségre vonni, mert hiszen azt nem a járőrvezető, hanem az őrsparancsnok írta alá. A felelősség tehát úgy oszlik meg kettőjük — az őrsparancsnok és a járőrvezető — között, hogy egyiküket sem terheli teljes nyomatékkal.

Ilyen viszontagságok után „érkeztünk meg” a bíró udvarára, ahol még mindig a boszorkányjárás volt a beszéd tárgya. Bíró uramnak éppen jó volt, hogy jövünk. Mi is elmondattuk vele töviről-hegyire az egész rémséget s megígértük, hogy okvetlenül eljárunk majd az összes boszorkányok ellen, egyelőre csak arra kérjük, adjon nekünk valami helyet, ahol egy kissé megpihenhetnénk.

A bíró a fejét vakarta: hol is lehetne?

— Talán a nyári konyhában? — véltem. — Most mondja a bíró úr, hogy az üres és be is van fűtve.

Két vénasszony keresztet vetett.

— Ha nem félnék az urak... vélekedett a bíró.

Nem féltünk. És ezzel egyúttal hihetetlen mértékre is emeltük a testület tekintélyét a községben, annak dacára, hogy a boszorkányhistoria, máig is kiderítetlen.

*Braun János tiszthelyettes.
(Debrecen).*

A püspök fája.

A Bakony legmélyén van egy ősrégi község, amelyik még ma is féltve őrzi sok ősiségét. A piactéren hatalmas kövekkel kirakott vízvezető csatornák vannak, amelyeket Mátyás királynak borostyánnal benőtt vára szegélyez. Zavaros irányba futó, hepehupás utcáinak gyalogjáróin fdomtalan mészkövek éktelenkednek; még most is olyanok, mint a XVI. században lehettek, amikor mezőváros volt ez a község és megyei székhely.

Nem tudom, régen hogyan volt, de ma a község legszebb helyét, mely a vasút mentén fekszik, a község tlédelgetett cigányainak egyenetlen sorokban épült putri-nyegede foglalja el, melyben a község képviselőtestületének határozata és az érdemes előjáróság megingatha-

Azt hiszem, ha a feljelentés fogalmazványát, sőt a tisztázatát is a járőr mindkét tagjának alá kellene írnia, ez nemcsak a felelősségérzetet fokozná, de lehetővé tenné azt is, hogy a járőrnek a nyomozásban résztvett két, esetleg több tagja a jelentésben foglaltakat illetően egymás tudomását kiegészítse s a nyomozás eredményének hű bejelentését mintegy kölcsönösen ellenőrizze. Mert ha akad is járőrvezető, aki esetleg hajlamos arra, hogy a százszázalékos igazság rovására a feljelentésben engedményeket tegyen, nem valószínű, hogy ugyanerre a járőrtárs is kapható lesz, ellenkezően, az a valószínű, hogy a járőrvezető nem fogja magát a járőrtárs bírálatának kitenni azzal, hogy olyasmit jelent, aminek a valósága nem kétségtelen.

Olyan nyomozásoknál, amelyekben több járőr vesz részt, elég volna a feljelentést — fogalmazványt és tisztázatot — csak a járőrvezetőkkel aláíratni s ha pedig azok több örsről lettek összevonva, akkor csak annak az örsnek a nyomozásban résztvett járőrvezetőivel, amely a feljelentést megteszi.

Nem ismerem ugyan a csendőrség belső szolgálatának körülményeit és lehetőségeit, de nem hiszem, hogy egy ilyen intézkedésnek — melynek mind az igazságszolgáltatás, mind a közigazgatás, de maga a csendőrség is igen nagy hasznát látná — elháríthatatlan akadályai volnának.

Segíthet a közérdekű kívánság teljesítése érdekében a rendőri büntetőbíró is, de eszmei állapotot kizárólag a helyes racionalizálástól várhatunk.

A Rbsz. 102. §-a szerint „a tárgyalást sürgősség, a bizonyítás könnyítése, költségkímélés, vagy egyéb fontos

tatlan véleménye szerint dolgos és becsületes cigányok lagnak, akik még a légynek sem ártanak. Tényleg, az örsön nem tettek ellenük feljelentést mostanában s így hát, mondjuk, egy hónap óta a község tisztességes polgáraiként szerepelnek az örs közvéleményében is.

— Dicsírtessik... kezsit lábát csókulom ázs árános fétérzsuraknak! — köszönti Lajos, a becsületes cigánynegyed szülőtte az örs járőrét egy ködös, téli hajnalon, amikor a putriknál ellenőrzés céljából megjelenik.

Kemény szál legény Lajos, koppanósan vágja össze meztlábás bokáit a fagyos földön, szende arcáról pedig leolvasható a részvét a járőr iránt, hogy „a seginy csendér uráknak még ijenkor is kinn kell lenni”.

Zsófi cigányné, aki a földre „vetett” fekhelyén az igazak álmát alussza, felébred a beszélgetésre. Először a putri sarkába dobált cserhasábokra pislant, majd elővarázsolva legbájosabb mosolyát, epekedve égő pillantásokat lövell a járőrvezető felé:

— Jóréggelt — igyekszik csilingelni —, kezsit-lábát csókulom ázs árános fepáráncsnok uráknak. Ázs Isten óvjá meg őket további uttyukbán, hogy ebből a hidegből minél hámárabb ázs örsre irhessenek!

— Hállgáss te! — ripakodik reá Lajos. — Hát ázst hised, hogy a fétisthelettes urák ázsir jüttek ide, hogy veled beszélgessenek? Csák megnizsnek minket is mennek tovább. Ismérnek már minkét a csendér urák, hogy mi becsületesek vágyunk. Ázs éreg érsparáncsnok úr is ismer minket.

— Ismerünk Lajos, hogyne ismernénk — mondja a járőrvezető. — De honnan való az a fa, ami ott van a sarokban?

— Má nem is tudom, árános fepáráncsnok úr, hun-

okból a szemlének, a tett elkövetésének, vagy a terhelt tartózkodásának helyén is szabad megtartani". Minthogy költségkímélés alatt főként a tanúk kihallgatásával járó költségek mérséklését vagy megtakarítását tűzhetette ki célul a hivatkozott rendelkezés, a helyszíni tárgyalások, az ú. n. tömegtárgyalások a csendőrtanúk kihallgatása szempontjából sem közömbösek. Megfelelő ügybeosztással az őrsök székhelyén vagy azokhoz legközelebb eső községekben lehet tartani kihágási tárgyalásokat és így nemcsak annak a csendőrségi kívánságnak tehetünk eleget, hogy a csendőrök gyakran és huzamosabb időn keresztül ne vonassanak el a közbiztonsági szolgálattól, hanem a már hivatkozott alapelvnek is, hogy minden ügyet lehetőleg egy tárgyaláson kell elintézni.

Gyanúsítottak és tanúk egyaránt könnyebben és pontosabban jelennek meg illetőségi községükben, mint a néha nagy távolságra fekvő járási székhelyeken. A helyszínen könnyebben hozható helyre a csendőrségi feljelentésben foglalt tévedés, az idézések körül felmerült hiba, könnyen eszközölhetők újabb sürgős idézések, esetleg elővezetések, a terheltet által megnevezett újabb tanúk megidézése és kihallgatása, az előjáróság tagjainak meghallgatása, stb. stb.

Világos, hogy míg a rendőri büntetőbíró a járási székhelyen megtartott tárgyalások alkalmával a tanúk megidézését illetőleg előrelátó óvatossággal jár el, erre nincs szükség a helyszíni tárgyalásnál, mert ha a gyanúsított beismerésben van, a megidézett tanúk minden további nélkül eltávozhatnak és azonnal folytathatják félbehagyott munkájukat, a csendőrtanúk pedig hazamehetnek az őrsre.

Ezeket az irányelveket „A Vármegeye” hasábjain

nan való. Úgy káptuk ajándikba, amikor Angyéla ázszál a purdéval vót bájbá. Nágy hideg vót ákkor, is á bábaásson, aki itt vót, ű kütte á bírótul, mer ázst mondtá, hogy á csigán is csak oján, mint más lilek és a kessig is pártujja űket.

— No jo, rendben van — feleli a járőrvezető. — Hanem azért a vasutra mégis csak kinézünk. Velünk jössz és egy hasábfát is magaddal hozol.

— Érmester úr, kenyeriljön rájtám, nem loptám in, csak ámikor ázs ijjel jüttem házsa a bányábul, hát ákkor hoztam ezst a csekilsiget. Ázs Isten látja á lelkemet, nem sándikusán hoztam. Ezs a gyerek, ámiuta csak megvan, mindig ordít, ojan hideg ván. Ázs a fa, ami ázs állomáson ván, tuggyák a náccságos csendér urák, a pispek uré, ű pedig csak kúsénnel tüzsel, á fát pedig elággyá. Há úgy kirtem vóna, ákkor is ádták vóna annyit, ámennyi itt ezs á sárokba.

E pillanatban megjelent Angyéla is, a Lajos „törvényes felesége.” A haja tele van tollal, ruháján több a piszok, mint a kelme s karján pedig a purdé úgy sivít, mintha nyúznák. Angyéla, látva, hogy a fáról van szó, bele-szól a diskurzusba:

— Ugyi, Lájos, ázs urák ázst hisik, hogy á fát loptuk, pedig úgy hozsta ide ázs ijjel váláki. Lájos nem is vót ideházsá, in meg, behoztam ide á sárokba, ha mán nekünk hozsta váláki. Tuggyák ázst á csendér urák, hogy mijen hideg ván.

— Hállgás te! — ripakodik Lajos élete párjára, — majd elintézsik ást á náccságos csendér urak. Tuggyák űk, hogy kell. Eriggy má bé, ne zsavard á náccságos csendér urak nyugoccságát!

Ballag a cigány a községháza felé, hátán a cserfahasábbal. Angyéla illő távolságban követi a járőrt s útköz-

már fejtegettem. Minthogy a csendőrségnek a tanúkihallgatások csökkentésére irányuló kívánsága a rendőri büntetőeljárás és az igazságszolgáltatás egész szellemével könnyen összeegyeztethető, legyen szabad említett cikkemnek végső következtetését idéznem: „a helyszíni tömegtárgyalások gyakorlati előnyei, a bizonyítási eljárás könnyítése, tanúk kihallgatása, az eljárás gyorsítása, költségek kímélése szempontjából nyilvánvaló, a rendőri büntetőeljárásnak a 102. §. figyelembevételével a helyszíni eljárással kapcsolatos egységes szabályozása, a helyszíni eljárás gyakorlatának világos, félreérthetetlen rendelkezésekbe való foglalása mind a közérdeknek, mind az eljárásban résztvevő összes személyeknek anyagi, takarékosági, egyszóval gazdasági érdeke. Ezt kívánják a szociális szempontok és a rendőri büntetőeljárásnak a bizonyítással kapcsolatos részletében való könnyítése és gyorsítása”. Ehhez legfeljebb annyit kell hozzáfűznöm, hogy a csendőrségi közbiztonsági szolgálat követelményei érveim súlyát megsokszorozzák.

A racionalizálás divatjának korszakában figyelemre méltó körülmény, hogy a kihágási cselekmények zöme önmagában is, a gazdasági és szociális élet viszonylataiban is igen enyhe megítélés alá esik, vagy ha különleges jellegénél és körülményeinél fogva súlyosabb elbírálást igényel is, akkor sem főbenjáró. Önként következik ebből, hogy a közhivatalok és közintézmények ügyrendjére vonatkozó és az 55.000—1929. M. E. számú rendeletben lefektetett racionalizálási alapelvek szem előtt tartásával új és minél egyszerűbb rendőri büntető és ügyviteli szabályzatot kellene alkotni. A rendőri büntetőbírókat — az egyéni felelősség elvének legszigorúbb érvényesítése mellett — a legnagyobb szabadsággal, önállósággal és füg-

ben szaporán magyarázza mindenkinek, akivel találkozik:

— Ném mi loptuk á fát, csak ott tálálták meg. Hisen tuggyá ázs egis fálu, hogy mi nem lopunk. Csák úgy fogták rá á csendérek.

— Miltóságos csendér urák, — szól hátra Lajos a járőrnek, — felvágom á fájukat, felásom á kertyiket, megkápálom á kukoricájukat, még le is sedem, csak ne kísérjenek engem végig á fálun téltett suronnyal, mer még ázst fogják hinni ázs emberek, hogy loptám. Hisen ezsir á pár fádarábir úgyse bintet meg á solgábíró úr se. Ezs vót ázs elsű, hogy élvittem, de eskisem, hogy másók csak ákkó visem el, ha ádják, ákkó is megkirdezssem elősör ázs őrsen, hogy sábad-e?

A járőr lassan tárgyalja mögötte a Lajos előző büntetéseit s hogy vajjon azokra való tekintettel nem minősül-e büntetté a falopás. Lajosnak jó füle van, menten hátrafordul megint:

— Csókulom ázs kezsiket és ázst á sip ruhájukat, nem kell ázst á pispeknek tudni, hogy in hány sor vótam bintetve, á pispek úgyse jün el á tárgyalásra, csak ázs ispánt küdi, ázs pedig tébbet lop, mint in. Hát hisen á csendér urak tuggyák, hogy ámikor öt évre is becsuktak, ákkor is csak úgy fogták rám, hogy ázst á csikót elhajtottám és hogy á vásáron nálam tanáta meg á gázsdája. Meg ázs á pár dáráb pujka meg á tyuk, ámit Máté elvitt, ű verte le á lákátot, mégis én iltem érte két hónapot. Meg ott vót ázs üstes Gyuri, há nem halt vóna meg, ámikó megittem, megmondhatná, hogy ákkó se in vótam á hibás, hanem csak mást nem táláltak, hát ingemet zsártak be. Mindig ijen semmisig miátt vót nekem csak bájom, de mindig bintelen vótam.

— Bizony, bizony, ilyen a sors, — mondja neki a

getlenséggel kell felruházni és ki kell őket ragadni a paragrafusok útvesztőiből.

És mert nem elméletet, hanem gyakorlati megoldásokat keresünk, azonnal fel is vetek egy-két egyszerű gondolatot. Külföldi államokban be van vezetve, hogy a közbiztonsági közegek jelentéktelenebb kihágásokat tettenérés esetén a helyszínen pénzbírsággal sújthatnak. Nem látom elvi vagy jogi akadályát annak, hogy ezt a rendszert mi is bevezessük. Ha a tettenért egyén nyomban nem tud fizetni (ma ez lenne az általános jelenség), a csendőr vagy rendőr az eddigi gyakorlat szerint megteszi feljelentését. A rendőri büntetőbíró által kiadott büntetőparanccsal szemben is korlátozni kell a jogorvoslati lehetőségeket és pedig elsősorban azáltal, hogy büntetőparanccsal szemben a föllebbezést ki kell zárni, a tárgyaláskérést pedig kizárólag arra az eshetőségre kell korlátozni, ha a gyanúsított a büntetőparancs kézbesítése alkalmával a cselekmény elkövetését határozottan tagadja.

Eme rendelkezéseknek a rendőri büntetőbíráskodás egész vonalán, de különösen az elhúzódo bizonyítási eljárások szempontjából nagy előnyei volnának. A kihágás elkövetőinek érdekeit azzal lehetne biztosítani, hogy ebben a különleges, mintegy bagatel-statáriális rendőri büntető bíráskodásban a pénzbírság maximális összege 5 pengőben állapíttassék meg.

Képzeli csak el, hogy pl. a közlekedési kódex 121. §-ával és sokszorosan több pontjával kapcsolatban felmerülő kihágások eseteiben az egyszerűsítésnek és hatásosan gyors elintézésnek milyen lehetőségei nyílnak meg.

Járőrtárs, — te is csak a jó hírnevednek köszönheted, hogy mindig ártatlanul ültél.

A község érdemes bírása hullámzó gégevel szívja hosszúszerű pipáját, mikor a járőr odaér a cigánnyal. Csak félszemmel pislant fel az „aktái” közül, amelyeket tekintély okából mindig maga elé vesz, mikor kopogtatnak az ajtaján.

— Adjon Isten jó nápot, tekintetes bíró úr! — zengi elsőnek a cigány, — lássá mán, mit csinának velem a csendérek? Rámfogták, hogy megint loptam. Hogy ázs Isten óvjá meg ázs állattyaít a dégtől, bintelenül kellett végigcipelni ezst a fát ázs utcán.

A bíró úr megerősítette ugyan, hogy ezek a cigányok nem lopnak, de azért mégis csak kisült, hogy a fahasáb a vasutról való. Bíró uram vállalt vont s aztán aláírta a bűnjeljegyzéket nagy szuszogások közepette. Őt helyen lyukadt ki a papír, amíg aláírta, de aztán mégis csak meglett. Mire bíró urunk készen volt az aláírással, Lajos is boldogan sietett vissza Ángyélához, jobban mondva az egész familiához, amely izgatottan várta a legközelebbi utcasarkon a Lajos ártatlanságának napfényre derültét.

Bíró uram ezúttal is „kölcsonadott” a cigányoknak néhány hasáb fát, melynek jóleső melege mellett Lajos keserűen emlékezett vissza a pispek fájára:

— Issék ágyon á zsványok ázsokat a kevely tollásokat, ígjen meg á tollujuk nékik, még á bíróra se hállgátták, pedig ázs nágyobb, mint egy csendér. Hiába besiltem nékik ákármit, minden tehetségem hiába vót, nincs egyéb dóguk, mindig minket lesnek, hogy mi csinálunk!

Az év őszén megint ugyanaz a két csendőr portyázta az egyik szomszéd községben a lóvásárteret. Az

A tettenéréskor kirótt kisebb összegű pénzbírság sokkal hatásosabb, mint a hosszadalmas eljárás és végrehajtás útján kiprészelt magasabb bírság.

Még egy egyszerűsítési példa. Gyakorlati tapasztalatok igazolják, hogy a csendőrrjárőr tagjai ezer esetből egyszer vallanak — és ekkor is csak részletkérdésben — másként, mint ahogy a feljelentés adatai szólnak. Olyan esetekben tehát, amikor tettenérésről van szó, a csendőrtanuk kihallgatása voltaképpen csak azért történik, hogy a már hivatkozott büntetőjogi elvet, hogy „ítélet csak a tárgyaláson felvett vagy felhozott bizonyítékokra alapítható”, alakilag érvényesítsük. Vajon nem lehetne-e ennek a büntetőjogi elvnek olyan értelmezést adni, hogy bizonyos meghatározott értékhatárig terjedő pénzbírságos kihágásoknál vagy pénzbüntetéssel helyettesíthető elzárásos kihágásoknál is, hatósági közegek írásbeli feljelentése a tanuvallomással azonos bizonyító erejűnek vétessék? Ebben az esetben a csendőrségi feljelentés tettenérés esetén perrendszerű bizonyító erejű iratnak lenne minősíthető, a csendőrtanuknak tárgyaláson való kihallgatását tehát csak rendkívüli, mellőzhetetlenül szükséges esetekben és főleg olyankor kellene elrendelni, amikor a feljelentésben foglaltak valósága egészben vagy lényeges részében aggályosnak látszik.

Örömmel töltene el, ha gondolataim a csendőrség magas vezetőinek figyelmét is magukra vonnák és ha a közös cél érdekében amúgyis sokszor egymásra utalt csendőrség és közigazgatás vállvetett, összhangzó munkája értékes eredményekben nyilatkoznék meg.

egyik borossátor előtt ott állott Lajos, ezúttal azonban lókereskedői minőségben. Persze nem egyedül, hanem az egész rokonságával. Mikor a járőrt meglátta, lekapta a kalapját:

— Kezsit csókulom csendér urák, ugyé mégmondtam, hogy ázs főbíró úr nem fog megbintetni? Ázst mondtá, hogy most ázs egyser nem bintet meg, hanem mennyek el ázs ügyészségi urákhoz, ott májd elintézsik. Ázs ügyészségi úr is csák ányit mondtott, hogy no már megint tivedtil, Lajos. Nem tivedtem in, kezsit csókulom, mondtam neki, hisen elősör á főbíró úrhozs mentem, áhogy dukál, de ő ide küldött. Ámikor ástán ázs igyész úr látta, hogy mijen tista szinígasságom ván, ázst mondtottá, hogy nem les semmi baj, csák dógozssák néki ott ázs igyészégen. Dógozstám is vágy másfil hónápig is, ákkor elengette a bintetisem, mert láttá, hogy igazsam van. Kirtem ugyan napsámot, amikur eljíttem, de nem ádták, ást mondták, hogy nem fizsetnek semmit, mert rossák á gázsdásági viszonyok. Mindig tánul ázs ember.

— Itt á vásárbá se tudom eládni ezt á csikót. Gyényéri pej káncá, á kéhét is elállítottam rajta, mégse tudom eládni.

Jön az ellenőrző járőr a községi hajdúval. Az őrsparancsnok kezében papírlap. Átadja a járőrnek:

— Megmotozni, megbilincselni, lóval együtt őrizetbe venni, a ló lopott.

Lajos kétségbeesik, mikor megtudja:

— Mindig montám in, hogy hárágusnak rám á csendérek!

— Má kereskedni se sábad! — dohogja, mikor a járőr befordul vele a laktanya kapuján.

Petkó István törzsrőrmester, (Pétyártelep).

Nyomozóink.

írta: SZLADEK BARNA ny. százados.

(Befejező közlemény.)

A nyomozás céljából Budapesten megjelenő csendőr-járőrnek az állomásról egyenesen a főkapitányságra, a csendőr összekötőtiszthez kell mennie. A főkapitányság kapujában akármelyik rendőr útbaigazítja. Az összekötőtisztnél éjjel-nappali ügyeleti szolgálat van, akármikor megy tehát oda a járőr, mindig van, aki eligazítsa. Jelentkezés után az összekötőtiszt távbeszélőn érintkezésbe lép a főkapitányságnak azzal az osztályával, amelyhez a járőr által nyomozni kívánt ügy tartozik s azután pedig útbaigazítja a járőrt, hogy a továbbiak végett hova, kihez menjen. Szükség esetén az összekötőtiszthez beosztott csendőrtisztek egyike el is kíséri a járőrt. A főkapitányság illetékes osztályán detektívet adnak melléje s aztán hozzáláthat a nyomozó cselekményhez, amit foganatosítani akar.

Ha a járőr foglyot kísér, akkor először a foglyot kell átadni s csak azután kell az összekötőtisztnél jelentkeznie.

A járőr érkezéséhez, a vonat indulásához, valamint a járőr által elvégzendő feladathoz képest az összekötőtiszt rendeli el, hogy a járőr a nyomozás befejezése után mit tegyen. Ha a nyomozást befejezte, akkor a főkapitányságra rendszerint nem kell visszamennie, hanem az elindulás külön jelentése nélkül a vonathoz mehet és elutazhatik. Ha hosszabb időn, tehát pár órán vagy esetleg egész éjjelen át nincs vonata, akkor a Keleti pályaudvaron és a főkapitányságon is csendőr-pihenőszoba áll rendelkezésére. A pihenőszoba mindkét helyen a rendőrországban van, az érkezőket a rendőrök útbaigazítják. A Keleti pályaudvaron levő csendőr-pihenőszobát átutazó csendőrök az összekötőtiszt rendelkezése vagy engedélye nélkül is igénybevehetik, csak igazolniuk kell magukat.

Másutt, mint ebben a két csendőr-pihenőszobában, pihenőt tartani nem szabad. Bevásárlás stb. céljából a városba sem menni csak az összekötőtiszt engedélyével lehet, de akkor sem kalapban, hanem csak sapkával. Egyelőre a járőröknek kell a járőrtáskában Bocsday-sapkát hozniuk, de talán nem lesz lehetetlen, hogy a kincstár az összekötőtisztnak néhány, különböző nagyságú sapkát külön erre a célra kiutaljon, amit aztán a csendőrök a szükség szerint igénybevennének.

A csendőrorsök által az összekötőtisztnél kért priorálások száma állandó emelkedésben van. Így pl. 1930-ban (augusztus 1-től) mindössze 3431 tudakozólap érkezett be az összekötőtiszthez, 1931-ben már 5239 s 1932-ben pedig (november 1-ig) 15.124. A beérkezett tudakozólapoknak körülbelül 25%-a eredményes volt, vagyis a különféle nyilvántartásokban átlag minden negyedik priorált emberre vonatkozóan valami adatot vagy felvilágosítást stb. lehetett találni. A priorálásokat a csendőrség számára úgy az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivatalban, mint másutt is, külön erre a célra beosztott csendőrök végzik.

A nyomozó utasítás szabályozza, hogy milyen esetekben kell az őrsnek a tudakozólapot az illetékes kerületi nyomozó alosztályhoz, mikor a budapesti 1. nyomozó alosztályhoz és mikor az összekötőtiszthez beküldenie. Az egyes eseteket meglehetősen nehéz egymástól elkülöníteni, azért legjobban teszi az őrsparancsnok, ha minden néven nevezendő tudakozólapot, akármilyen szempontból kell is az illetőt priorálni, az összekötőtisztnak küld be. Természetesen reá kell írni a tudakozólapra, hogy mit akar az illetőről tudni az őrsparancsnok, vagyis hogy milyen szempontból kéri prioráltatni. Ha szükségesnek és indokoltnak tartja, hogy az illető mindenféle szempontból prioráltassék, akkor

azt írja reá piros tintával a tudakozólapra, hogy „*Általános priorálását kérem*”. Ha valakiről az összekötőtiszthez tudakozólapot küldöttünk be, akkor ugyanarról az egyénről felesleges akár a kerületi, akár pedig a budapesti nyomozó alosztályhoz is külön tudakozólapot beküldeni, mert az összekötőtiszt őt a budapesti 1. nyomozó alosztálynál csendőrségi szempontból is prioráltatja.

Nagyon jó, ha az őrs a tudakozólap mellé ujjnyomatot is mellékel, mert annak alapján aztán az esetleg kétes személynazonosságot is kétséget kizáró módon meg lehet állapítani.

Az összekötőtiszt a priorálást kérő tudakozólapra rendszerint írásban adja meg a választ, de sürgős esetben, különösen, ha valakit elfogtak és át kell venni, távbeszélőn is értesíti az érdekelt őrsöt, hogy küldjön külön járőrt a fogoly után. Az 1930. évben 388 esetben, 1931-ben 266 esetben, 1932-ben feladatát (november 1-ig) 338 esetben értesítette az összekötőtiszt távbeszélőn az érdekelt őrsöket ilyen elfogásokról, illetve arról, hogy azt az egyént, aki felől tudakozódott, azonnal el kell fogni. A helyszínen esetleg talált helyszíni ujjnyomatokat is legcélszerűbb az összekötőtisztnak beküldeni a szükséges szakvélemény beszerzése végett, de nem hiba az sem, ha a nyomozó osztályparancsnoknak küldjük be.

Mint fentebb is említettem, az összekötőtiszt nemcsak a csendőrségnek, hanem a rendőrségnek, jobban mondva a budapesti főkapitányságnak is segítőszerve. Ebből a szempontból való feladatát a nyomozó utasítás részletesen szabályozza, én tehát itt nem ismétlem, csupán annak a megállapítására szorítkozom, hogy az elgondolás, amely ezt a szervünket létrehozta, a gyakorlatban szintén tökéletesen bevált s főtényezőjévé lett a csendőrség és a rendőrség közötti összhang megteremtésének s ezen keresztül pedig hozzájárul az eredményes nyomozások számának tekintélyes fokozásához. Ezzel is úgy vagyunk, mint a nyomozó alakulatok akármelyik intézményével: amíg nem volt meg, nem hiányzott, mert senki sem gondolt reá, most azonban, hogy megvan, már nem tudnók nélkülözni.

*

Nem volna teljes a nyomozó alakulatainkról írt ismertetésem, ha nem térnék ki a kérdésnek még egy lényeges és sarkalatos oldalára: a csendőr nyomozó alakulatok és a kir. ügyészségek viszonyára.

Vannak országok, amelyek a rendes területi közbiztonsági szerveik, tehát csendőrségük és rendőrségük mellett még egy harmadik, úgynevezett igazságügyi rendőrséget is tartanak fenn, amelynek nincs más feladata, mint hogy bünyügyi nyomozásokat teljesít. Ilyen bünyügyi rendőrsége van például Németországnak, Franciaországnak, Belgiumnak. Ott a rendes közbiztonsági szolgálatot ellátó csendőrség és rendőrség bünyügyi nyomozásokkal csak jelentéktelenebb esetekben foglalkozik; főbenjáró ügyek nyomozása a bünyügyi rendőrség hatáskörébe tartozik, városokban és vidéken egyaránt. A bünyügyi rendőrség minden tekintetben a nyomozásokat elrendelő és vezető királyi ügyészségnek van alárendelve.

Igy, első pillanatra tetszetősnek látszik ez a külön nyomozó szervezet. Sok érvet lehet felhozni mellette. A kir. ügyészségnek való közvetlen alárendeltsége, csak nyomozásokkal foglalkozása folytán nagy prakszisa, modern felszerelése, egységes vezetése mind olyan tényezők, amelyek csak hasznára válhatnak minden nyomozásnak. Ez azonban csak elméleti látszata a dolognak. A valóság az, hogy a bünyügyi rendőrségeket nem kriminalisztikai szükségszerűség, nem a nyomozások praktikus érdeke

hozta létre, hanem elsősorban ott létesültek, ahol sok az autonóm rendőrség (mint nálunk pl. a háború előtt a városi rendőrségek voltak), amelyek között természetesen nem lehet olyan egységet és összeműködést teremteni, amilyenre a nyomozások érdekében szükség volna. Az autonómia többnyire odáig megy, hogy egyik belállam, kerület vagy város rendőrének nem szabad a másik autonómia területére lépnie, aminek aztán az a következménye, hogy a büntetettek üldözése, bűncselekmények nyomozása ilyen helyeken többnyire csak írásban lehetséges, vagyis sehogy. Az állam pedig nem bírván az autonómia határait ledönteni, úgy segített a dolgon, hogy a bűnügyi nyomozásokat kivette ezeknek az autonóm rendőrségeknek a kezéből s azok végzésére külön állami szervet, bűnügyi rendőrséget létesített, amely sem a nyomozó cselekmények foganatosítása, sem pedig a büntetettek üldözése tekintetében nincs szűkebb területhez kötve, hanem az ország egész területén szabadon működhetik.

Ebből a körülményből tehát, hogy t. i. a bűnügyi rendőrségeket inkább csak közjogi kényszer teremtette meg, mint a nyomozások során érzett szükségszerűség, az következik, hogy olyan országokban, ahol a területi közbiztonsági szervek (rendőrség, csendőrség) egységei és bárhol szabadon mozoghatnak, nyomozhatnak stb. a bűnügyi rendőrség olyan lukszus, amelyet nálunk sokkal gazdagabb állam sem engedhet meg magának. Mert az a tagadhatatlan kényelem, hogy az ügyészségnek saját közegei is vannak a nyomozások teljesítésére (azért mondom, hogy „is”, mert a területi rendőrséget, csendőrséget bűnügyi rendőrség mellett sem lehet nélkülözni) nem áll arányban azzal a kiadással, amit (Csonkamagyarország viszonyait véve alapul) 3—4000 új tisztviselő alkalmazása jelentene, hozzátevé, hogy bűnügyi rendőrség létesítése címén sem a rendőrség, sem pedig a csendőrség létszámát nem lehetne lényegesen csökkenteni, ha egyébről nem, karhatalmi okokból.

És aztán számítsuk csak ki, mennyibe kerülne egy — mondjuk — két-három hétig tartó nyomozás, amit VIII—X. fizetési osztályba tartozó tisztviselők végeznének például az alföldi tanyavilágban vagy vasúti összeköttetésektől távoli falvakban, fizetési osztályuknak megfelelőapidíjjal és fuvar költséggel, mert egy polgári tisztviselő nincs arra berendezkedve, hogy nyári porfélégekben, őszi esőben vagy téli fagyban húsz kilométert gyalogoljon vagy lovagoljon azért, hogy egy tanut kikérdezzen. Egyszerűen, a bűnügyi rendőrségnek még nagyon hosszú ideig ábrándnak kell maradnia s ha meg is valósul valamikor, akkor is legfeljebb csak nagyvárosokban lesz létjogosultsága.

Nálunk tehát be kell érünk a kevésbé fényűző berendezéssel, hogy a területi rendőrség és csendőrség végzi egyúttal a bűnügyi nyomozásokat is, a kir. ügyészségi irányítása mellett. Evégből ezek a szervek nyomozási ügyekben éppen úgy a kir. ügyészség rendelkezése alá vannak utalva, akár pl. a bűnügyi rendőrség.

A bűnvádi perrendtartás két, hogy úgy mondjam, segédszervet létesített a kir. ügyészség támogatására és rendelkezésére: a rendőri hatóságokat és a rendőri közegeket. A törvényhozó elgondolása az volt, hogy a nyomozás lényegi, érdemi vagy mondjuk így: szellemi munkáját a rendőri hatóság fogja végezni, amely mellett a rendőri közegek csak alárendelt szerepet fognak játszani, mint teszem fel a községi jegyző mellett a községi hajdúk. Ilyen rendőri hatóság lett volna (csak a csendőrség működési területéről beszélek) a főszolgabíró és a községi

előjáróság, rendőri közeg pedig a csendőr. Mi lett ezzel szemben a gyakorlat? Az, hogy a főszolgabíró száz és ezer közigazgatási gondja-baja mellett egyáltalában nem ér reá bűnügyi nyomozásokkal foglalkozni, a másik rendőri hatóság pedig: a községi előjáróság — szintén nagymértékű másféle elfoglaltságán kívül — különféle okok miatt nem is alkalmas arra, hogy bűnügyi nyomozásokat végezzon. Maradt tehát az eredetileg csak rendőri közegnek elképzelt csendőr, akinek mindent vállalnia kellett. Vállalta is és el is végezte úgy, hogy senki jobban. Ez okozta azután azt, hogy a csendőrség működési területén a „rendőri hatóság” fogalma mindinkább eltűnt, háttérbe szorult s míg pl. az állami rendőrség területén azt a rendőrkapitányságok a valóságban is megtestésítik, a csendőrség területén a főszolgabíró és a községi előjáróság már csak névleg azok. Ilyen helyzet mellett viszont aztán természetes, hogy a csendőrség kinőtt a perrendtartás által számára szánt szűk keretek közül s ha ma egy csendőrparancsnoknak a nyomozásban elfoglalt helyére és szerepére gondolunk, felvetődik a kérdés: vajjon nem volna-e célirányos a bűnvádi perrendtartásnak a csendőrségre vonatkozó rendelkezéseit legalább annyira módosítani, hogy megfeleljenek a tényleges állapotnak, ahova a gyakorlat a csendőrségnek a bűnvádi eljárásban való szerepét fejlesztette.

Hogy ez a fejlődés nem vált az igazságszolgáltatás hátrányára, bizonyítom az ország összes ügyészeivel, akik a csendőrség munkájával és teljesítményeivel meg vannak elégedve, továbbá azzal a körülménnyel, hogy évek mulnak el anélkül, hogy az igazságszolgáltatás szervei részéről egyetlenegy órs működésével szemben is komoly kifogás merülne fel. De bizonyítom főként azzal, hogy a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930. évi IV. törvénycikk a rendőrhatalóságok számára is a csendőrség gyakorlatát tette kötelezővé, amikor bizonyos esetekben a hatósági jegyzőkönyvezés helyett feljelentések, tényvázlatok (így!) megszerkesztését és beküldését rendeli, ami bizonyára nem történt volna meg, ha az igazságügyi hatóságok a csendőri feljelentésekkel és tényvázlatokkal kedvezőtlen tapasztalatokat szereztek volna.

Voltak azonban, akik — teljes joggal — szóvátették, hogy bármennyire megfelel is a csendőrség a bűnügyi nyomozás követelményeinek megbízhatóság, lelkiismeretesség, fegyelmezetség stb. szempontjából, mégis, vannak hiányai, amelyek orvoslására szorulnak. Különösen nagyobbaszabású szövevényes, intellektuális bűncselekményekkel birkóztak meg az örsök nehezebben, mert azok nyomozása meghaladta a szellemi és technikai felkészültséget, ami egy egyszerű falusi csendőrörs rendelkezésére állhatott. Ez a körülmény természetesen nem kerülte el a csendőrség vezetőségének figyelmét sem; s miután pedig az ország minden örsét nem lehetett, de nem is volt szükséges modern kriminalisztikai központtá fejleszteni, nem maradt más megoldás, mint legalább kerületenként egy olyan szervet létesíteni, amely az örsöknek nehezebb feladataik megoldásában szellemi és technikai segítséget nyújt. Ezek a szervek lettek a nyomozó alosztályok.

Az ügyésznek, mint a nyomozás urának kétségbe nem vonható joga, hogy a csendőrörsökkel, mint végrehajtó szerveivel, közvetlenül érintkezhesék és rendelkezhesék s hogy ezt az érintkezési és rendelkezési jogát senki és semmi ne befolyásolja, de ne is korlátozza. A nyomozó alosztályok szervezete tehát ebből a szempontból is megvizsgálást igényel: nem ékelődnek-e a nyomozó alosztályok az örsök és az ügyészségek közé, nem nehezítik és

komplikálják-e a kettő érintkezését s nem avatkoznak-e be olyan tennivalókba, amelyek csak a „nyomozás urát”, a kir. ügyészt illethetik?

Erre a következőkkel felelhetek: az igazságügyminiszter úr a nyomozó alosztályok kétévi működése után felhívta a kir. ügyészségeket véleményes jelentésre, hogy a csendőr nyomozó alosztályok létesítése mennyiben vált a csendőrség büntügyi nyomozó szolgálatának előnyére. Erre a rendeletre a kir. ügyészségek túlnyomó része azt jelentette az igazságügyminiszternek, hogy csendőr nyomozó alosztályok létezéséről nincs is tudomása. Ennél nagyobb dicséretet egyik ügyészség sem mondhatott volna derék nyomozóinkról, de az alosztályok igazi hivatását sem domborítja ki semmi jobban, mint ez a jelentés. A nyomozó alosztályok ugyanis nem az ügyészségnek, hanem a csendőrségnek a szervei, amelyek annál helyesebben működnek, minél kevesebbet lehet működésükből a csendőrségen kívül tapasztalni. A nyomozó alosztályok feladata ugyanis nem az, hogy a nyomozásokat az örsök helyett elvégezzék, hanem, hogy ott, ahol az örsök az általuk indított nyomozásban bármiféle nehézséggel küzdenek, azonnal ott teremjenek és átsegítsék az örsöt a nehézségeken. Magát a nyomozást az örs végzi, a feljelentést az örs teszi meg, az ügyészséggel az örs érintkezik, az örs jelent, az ügyész a felhívásait az örsnek adja, egyszerűen: az ügyészség és az örs közötti érintkezésben a nyomozó alosztály egyszerűen nem létezik. Az ügyészség a nyomozó alosztályok munkájáról csak közvetve vesz tudomást azáltal, hogy konstatálja: a csendőr-örsök egy idő óta szebben, jobban, eredményesebben dolgoznak; feljelentéseik nívósabbak, a kiderítetlen eset kevesebb és, ami a legfontosabb: a nagyobb számban és intellektuális bűncselekmények is mind sorra kiderülnek. Egyszerűen a csendőrség „egy idő óta” jobban dolgozik, amint eddig. Ennek az okát a kir. ügyészség persze nem tudja, de talán nem is kutatja; elismeri a csendőrség jobb munkáját s ezzel az ügy el is van intézve a részéről.

Hogy közeli példát mondjak: a legutóbbi pesthidegkuti gyilkosság nyomozását a pesthidegkuti örs végezte a budapesti nyomozó alosztály segítségével. Hogy hogyan végezte, arról álljon itt a pestvidéki kir. ügyészségnek a budapesti csendőrkerületi parancsnoksághoz intézett átirata:

„A Jandák Józsefné sz. Zsiros Mária sérelmére Pesthidegkút határában a Malom-csárdában 1932 szeptember hó 19-én Éder József által elkövetett gyilkosság és rablás büntetési miatt folytatott büntügyi nyomozás ügyében a következőket tartom szükségesnek a tek. Parancsnoksággal közölni:

A m. kir. csendőrségnek ebben a bűnyben teljesített nyomozási munkássága a legmagasabb színvonalon álló, tökéletes büntügyi nyomozás volt. A legrigorózusabb bírálatot kifogás nélkül állotta s kívánivalót fenn nem hagyott.

A teljes tagadásban levő s tagadásában egy percre meg nem ingott terhelttel szemben a nyomozó csendőrség ezen főbenjáró ügyben a legnehezebb feladat elé volt állítva, de ezt a nehéz feladatot a bűnösségre utaló összes, sokszor első tekintetre mellékesnek látszó, de végső eredményükben nagy horderővel bírt, szálaknak, mint bizonyító adatoknak nehéz munkával történt felderítésével, összekapcsolásával oly tökéletesen oldotta meg, hogy a kir. ügyészség előtt is tisztán és világosan állott Éder József bűnössége.

És csak ennek a tökéletes nyomozásnak a birtokában — minden aggály nélkül honorálva egész teljében a csendőri tényválatban foglaltaknak minden sorát, minden szavát —

lehettem abban a helyzetben, hogy teljes meggyőződéssel állíthattam a tagadásban levő terhelttel a rögtönítélő bíróság elé. S a nyomozás értéke a rögtönítélő tárgyaláson sem ingott meg a legcsekélyebb mértékben sem: a tényválatbeli adatok mindenike az eseményeknek teljesen való és hű képét tárta fel s a rögtönítélő bíróság is csak ilyen tökéletes, a főtárgyalás adataival quadráló nyomozási anyag birtokában hozhatta meg a maga — legsúlyosabb — ítéletét. Éder József különben az ítélet végrehajtása előtt beismerő vallomást tett.

Kötelességemnek tartom, hogy ezeket a tekintetes Parancsnoksággal közöljem és kérem, hogy a nyomozásban résztvevőknek nehéz, nagy és tökéletes munkásságukért a legteljesebb elismerésemet és dicséretemet kifejezni méltóztassék.”

Valószínűnek tartom, hogy a pestvidéki kir. ügyészség elnöke Öméltósága a nyomozás irataiból egyáltalán nem állapíthatta meg, hogy ez a valóban nagyszerű nyomozás a pesthidegkuti örs és a budapesti nyomozó alosztály közös munkájának volt az eredménye s hogy például a nyomozó alosztály modern helyszínelő autója, korszerű helyszíni, fotográfiai stb. felszerelésének segítségével a pesthidegkuti örsnek egymagában aligha állott volna módjában ezt a feladatot minden részletében ilyen tökéletesen megoldani. Következésképpen azt is valószínűnek tartom, hogy ha például a pestvidéki kir. ügyészséget az igazságügyminiszter úr újra megkérdezné, hogy mi a véleménye a csendőr nyomozó alosztályokról, megint csak azt jelentené, hogy csendőr nyomozó alosztály létezéséről nincs tudomása, feltéve, hogy azt esetleg magánúton meg nem tudta. De vajjon lehet-e azért ebből azt a következtetést levonni, hogy: tehát a csendőr nyomozó alosztályokra az igazságszolgáltatási szerveknek nincsen szükségük? Nem.

Igen, de nem ütköznek-e akkor valamilyen törvénybe, különösen a bűnvádi perrendtartásba a csendőrség nyomozó szervei? Nem. És pedig azért nem, mert a csendőrség belső szervezetét sem a bűnvádi perrendtartás, sem pedig más törvény meg nem határozza, következésképpen nem sértünk törvényt azzal sem, ha ezt a szervezetet megváltoztatjuk vagy kibővítjük. A csendőrség szervezetét egyébként törvénnyel éppen úgy lehetetlen volna megmeherevíteni, mint pl. a honvédség szervezetét, tagozódását. A bűnvádi perrendtartásnak a csendőrségre csak egy rendelkezése van, hogy t. i. a csendőrség altisztjei és legénysége rendőri közegek, de hogy ezek az altisztek és a legénység milyen egységekbe oszta teljesítik a feladatukat, hogy azt az alakulatot, amibe be vannak oszta örsnek, szakaszaknak vagy nyomozó alosztálynak nevezik-e, az a perrend s következésképpen a bűnvádi perrendtartás szempontjából mellékes és közömbös körülmény. Eltekintve attól, hogy a bűnvádi perrendtartás a nyomozásnak arra a szakára, amit a csendőrség végez — néhány jelentéktelen rendelkezéstől eltekintve, — nem is vonatkozik, a dolog érdeme, a perrend szempontjából teljesen mindegy, hogy a csendőrség a maga szervezetén belül milyen intézkedéseket tesz arra, hogy a munkája eredményesebb legyen: a fontos az, hogy a nyomozás folyamán meg nem engedett dolgot el ne kövessen és hogy az ügyészségnek tett feljelentése jó legyen. Hogy aztán ezt a nyomozást az örs egyedül végezte-e s hogy a feljelentést is egyedül fogalmazta-e vagy segített-e neki valaki abban, ez a csendőrségnek olyan belső szervezeti ügye, amelynek semmiféle perrendi jelentősége vagy kihatása nincsen.

A nyomozó alosztályok a kir. ügyészségeknek persze

közvetlenül is rendelkezésre állanak, de mindig csak akkor, ha őket arra a kir. ügyészség egyenesen felkéri. Ha tehát valahol valami olyan nagyszabású bűncselekmény fordul elő, amit a kir. ügyészség a nagyobb felkészültségű nyomozó alosztályal óhajt nyomoztatni, nem kell egyebet tennie, mint a nyomozás átvételére az alosztályparancsnokot felkérni. A többi már aztán az alosztály dolga. Ilyen felkérés nélkül azonban — ismétlem — az alosztály a háttérben marad és megelégszik azzal, hogy az illetékes őrsnek a nyomozás munkájában segítségére van.

Előfordul, hogy nagyszabású, de főleg nagyobb területre, több őrs körletére kiterjedő bűnügyek nyomozásának irányítását a nyomozó alosztály parancsnoka vagy az általa kirendelt tiszt, esetleg altiszt átveszi. Erre szükség van, mert csak értelmetlen, kapkodó összevisszaság, tervszerűtlen jövés-menés keletkezik abból, ha minden őrs a saját szakállára nyomoz s nem törődik azzal, amit a másik csinál. És itt megint felmerül a kérdés: nem avatkozik-e az ilyen nyomozások vezetésének és irányításának átvételével a nyomozó alosztály parancsnoka a kir. ügyész hatáskörébe, mikor a nyomozások irányítása a bűnvádi perrendtartás szerint a kir. ügyész feladata és mert 1921 óta a kir. ügyészek személyesen is nyomozhatnak?

Hogy minden félreértést eleve kizárjunk: a törvény valóban ez. A nyomozó alosztályparancsnoknak tehát a nyomozást csak addig a pillanatig szabad irányítani, amíg azt egy ügyész a kezébe nem veszi.

Ez azonban, hogy t. i. csendőrségi nyomozást egy kir. ügyész személyesen irányítson, olyan ritka eset, amilyenre nem is mindenkiünk emlékezik. Ha számításba vesszük, hogy egy-egy vidéki ügyészségen, tehát rendszerint egy egész vármegye területén 3—4 ügyész van, akik irodai munkával, kihallgatásokkal, vádiratok szerkesztésével, főtárgyalásokkal stb. amugyis túl vannak terhelve, akkor nem szabad csodálkoznunk, hogy nem jut idejük arra is, hogy két-három hétig tartó csendőrségi nyomozásokat a helyszínen, személyesen irányítsanak és vezessenek. Ez még Budapesten sem történik meg, pedig itt az ügyészség helyben van, hogyan történhetnék meg tehát egy vidéki ügyészségnél, amelynek területén 30—40 őrs működik s egymást érik az ügyvezető főbenjáró nyomozások. Nem nehéz elképzelni, hány ügyészre volna szükség Magyarországon ahhoz, hogy csak a legfontosabb csendőrségi nyomozások is ügyészi vezetés mellett történjenek. A „vezetés” alatt persze a nyomozásnak a helyszínen való személyes vezetését értem s nem pedig azt, hogy az ügyész telefonon válaszol vagy utasítást ad a nyomozás vezetőjének.

De tegyük fel, hogy akadna olyan vidéki ügyészség, amelyen az ügyészek létszáma 18—20 volna s így lehetségessé válnék, hogy egyik-másik ügyész néha-néha reászánjon egy-két hetet csendőrségi nyomozások személyes irányítására. Lehet-e gyakorlati eredményt várni ettől az irányítástól? Talán igen, talán nem. Az első és legnagyobb akadály, amibe az illető ügyész beleütköznék, az volna, hogy személyesen nem ismeri annyira a nyomozó csendőröket és egyéni képességeiket, hogy mindenkit a maga helyén, neki-való feladattal tudna alkalmazni. Ez nem olyan mellékes szempont, mint első pillanatra látszik. Csak hosszas együttlét, huzamos előjárói és alárendelti viszony adhat a nyomozás vezetőjének biztos ítéletet arra vonatkozóan, hogy ki mire való s mire nem. Ha a legkiválóbb nyomozó őrsparancsnoknak odaadnak húsz csendőrt, akiket legfeljebb látásból ismer, hogy menjen és nyomozza ki ezt vagy amazt az ügyet, bizony nem fog olyan szívesen vállalkozni, mintha az ő embereit vihetné magával, akiket ismer s akiknek az értékével, képességeivel tisztában van.

De van másik, ennél lényegesebb szempont is. Tudjuk, hogy a bűnügyi nyomozásnak két tartalma van: jogi és taktikai. Azt tehát két szempontból is kell irányítani és pedig jogi és krimináltaktikai szempontból. A jogi irányításra, elbírálásra, kidolgozásra kétségkívül az ügyész hivatott, akit erre hivatása, végzettsége és gyakorlata is predesztinál. Kérdés azonban, hogy vajjon a jogi tudás és a jogi gyakorlat egy nyomozás technikai lebonyolítására is képesít-e? Nem. Mert ha képesítene, akkor az egyetemi tanároknak és a kúriai bírácoknak kellene az ország legjobb nyomozóinak lenniök. A jó krimináltaktikusnak nem annyira jogi végzettségre, mint minél számosabb olyan tulajdonságra van szüksége, amelyekkel születni kell, egy nyomozás taktikai vezetéséhez is tehát nem jogászi, hanem ilyen taktikai gyakorlatra van szükség. Ezt a taktikai gyakorlatot pedig az ügyésznek, aki a nyomozásokkal inkább csak jogi szempontból foglalkozik, nem áll módjában megszerezni. Ezzel természetesen éppen úgy nem mondok dehonesztálót, mint ahogy nem sértődnék meg, ha egy kőműves azt mondaná nekem, hogy nem tudok házat építeni. Persze, hogy nem tudok, ha sohasem próbáltam, de ha akarnám, meg tudnám tanulni. Így vagyunk a nyomozás gyakorlatával is: amelyek csendőr járőrvezető már sok házkutatást végzett, az ügyesebben, tapasztaltabban és leleményesebben kutat, mint egy olyan, aki most csinálja először; aki már sokszor nyomozott cigányok ellen, az ügyesebb módszert fog alkalmazni a kézrekerítésükre, mint egy városi ember, aki legfeljebb képen, ha látott cigányt.

Egyszóval: a kir. ügyészeknek se ideje, se módja nincs ahhoz, hogy a csendőrség nyomozásainak — a perrendtartás intenciója szerint — személyesen és gyakorlatilag is ura legyen s hogy azokat személyesen vezesse és irányítsa, ezért többnyire csak arra kénytelen szorítkozni, hogy a csendőrség eljárásához esetleg szükséges jogi felhatalmazást felhívás alakjában megadja, a csendőrség által hozzá intézett kérdésekre válaszol, a kért útbaigatásokat telefonon vagy írásban megadja, a már befejezett nyomozást utólag felülbírálja, kiegészíteti stb. s végül pedig a csendőrségi feljelentések, tényvázlatok stb. alapján az eljárást megindítja és jogilag lebonyolítja. Igen, de a csendőrlégénység a nyomozás gyakorlati lebonyolítása közben, a helyszínen, házkutatásnál, kikérdezések alkalmával, a nyomozás váratlan fordulatai és nehézségei közben nem hívhatja fel minduntalan a kir. ügyészt, hogy tanácsot, segítséget, irányítást kérjen tőle. Vajjon így aztán teljesen magára maradjon-e a légénység a legnehezebb és legkényesebb bűnügyi feladatok megoldásában s ne legyen senki, aki magasabb intelligenciájánál, nagyobb képzettségénél, áttekintésénél fogva az utólagos bírálat helyett a légénység élére álljon s vezesse? Nem, ez nem lehet. És mert a kir. ügyész, mint kifejtettem, erre nem ér reá, nem marad más, akinek ezt a vezető szerepet vállalnia kell, mint: a csendőrtiszt.

Ha a csendőrséget modern irányban fejleszteni akarjuk, ha teljesítményeit növelni szándékszunk és egyáltalán, ha a csendőrség munkájának színvonalát és értékét fokoznunk kell, akkor ennek csak egyetlen egy módja van: a tisztek intenzívebb bekapcsolása a gyakorlati szolgálathoz. Hiába van meg a csendőrökben minden igyekezet és jóakarát a fejlődésre, ha tanító, vezető nincsen, az eredmény nem lesz több annál, mintha tíz diákot összeültetnénk, hogy magánszorgalomból, tanító nélkül végezzék el a gimnáziumot. Lehet, hogy akadni fog, aki segítség nélkül is elvégez néhány osztályt, a zöme azonban

Lovascsendőrök.

(Garay Akos rajza.)

képtelen lesz önmagától és minden segítség nélkül egy bizonyos színvonalon felülemelkedni. Azzal egyébként, hogy a csendőrtiszteket intenzívebben bele kell kapcsolni a csendőrség gyakorlati szolgálatába, nem mondok újat; vajjon eljutott volna-e a csendőrség valaha is a mai színvonalára a tisztek irányító, alkotó és vezető munkája nélkül? Nem arról van szó tehát, hogy új szerepet adjunk a csendőrtisztikarnak, hanem arról, hogy azt a szerepet, amelyet eddig is betöltött, ezután kissé jobban előtérbe toljuk.

Ez történt voltaképpen a nyomozóalakulatok megszerzésénél. Semmi értelme nem lett volna kerületenkint még egy-egy olyan örsöt létesíteni, amilyen van már a kerületben száz vagy százötven s amely mindössze abban különbözött volna a többitől, hogy polgári ruhában jár. A problémák, amelyek a csendőrség nyomozási színvonalának fokozása tekintetében felmerültek, nem voltak olyan egyszerűek, hogy néhány rend polgári ruha kiosztásával meg lehetett volna oldani azokat.

A csendőrtisztek irányító tevékenységének a csendőrségi nyomozásokba való intenzívebb bekapcsolása tehát olyan szükségszerűség volt, amely nemcsak a csendőrség, de — sőt elsősorban — az igazságszolgáltatás érdekében állott. Természetes, hogy ez a bekapcsolódás nem mehet túl azon a határon, amelyet a csendőrtisztek tisztí minősége megvon, ezért a tiszteknek mind perrendtartási (sem hatóság, sem közeg), mind pedig katonai helyzetükből, folyóan ezután is csak arra kell szorítkozniuk, hogy az irányítást személytelenül, mintegy a nyomozás háttérben végzik. Ez az egyedüli helyes megoldás, amelyből két alapvető követelmény fakad, nevezetesen, hogy a bűnügyi nyomozásban semmi sem lehet a csendőrtiszt személyes ténye, másodsor pedig, hogy szerepe csak a bíróság vagy a hatóság (ügyészség) beavatkozásiáig tarthat.

Mint említettem: ma már kétségtelen, hogy a csendőrség kinőtt a szűk keretek közül, amelyeket számára annak idején a bűnvádi perrendtartás elgondolt. A csendőrség szerepének és jelentőségének ez a megnövekedése azonban nem mesterséges volt, hanem az időknek és a viszonyoknak természetes, szükségszerű követelménye. Ha tehát valaki valamikor arra törekednék, hogy a bűnvádi perrendtartást a csendőrség valóságos büntetőjogi helyzetével és kifejlődött gyakorlatával teljes összhangba hozza, annak semmiesetre sem azt kell tennie, hogy a csendőrséget harmincöt évvel visszafejleszti a bűnvádi perrendtartás keletkezésének idejébe, hanem ellenkezően: a bűnvádi perrendtartást kell 1932-re előrehoznia. Mert ha az anyagi büntetőjognak szabad a korrallal haladnia és fejlődnie, miért lenne ez tilos az alaki büntetőjog számára.

*

Ismertetésem végére értem. Hosszabbra nyult, mint terveztem, de nem bánom. Élvezet volt a testület ennyi haladását, fejlődését, modernizálását és ennyi szerencsés intézményét papírra vetni.

A nyomozó alakulatok új korszakot nyitottak a csendőrség életében. Domináló szerepét, magas, korszerű színvonalát hosszú időre biztosították. Ma még nem is tudjuk felfogni a súlyát ennek a szervezetünknek; talán tíz év is kelleni fog ahhoz, hogy igazi jelentőségét felfogjuk és megbecsüljük. Bizonyos, hogy Európa sok csendőrségének fogunk még mintául szolgálni.

Ragaszkodom a szerződések tiszteletbentartásához, mert ez az elv alapja a nemzetközi erkölcsnek. De ez a tétel nem akadályozhatja meg azt, hogy ne vehessük közös megegyezéssel revízió alá a régi megállapodásokat

HERRIOT.

Igen...

Írta: BEÓTHY KÁLMÁN százados.

Alighogy hazatértek a templomból, Palotainé azt mondta a lányának:

— Margit! — ugorj ki a füstölőbe, akassz egy száll kolbászt, tudod, apád mindig karácsony napján eszik először a fűstről, hát jól fog esni, ha látja, hogy nem felejtettük el.

Margit, ha nem is ugrott, de frissen mozgott, mint a jókedvű emberek szoktak! Ő pedig az volt, hiszen csak alig volt tizenhat éves és az élete eddig még gond nélkül volt, örömmel tetézett. Örömet sugárzott szerte, ahol megjelent, azért is szerették mindenütt. Így élt, ilyen volt eddig s én megértem, ha akkor, midőn a füstölő ajtaját kinyitotta, elsápadt, mosolyos arca megdermedt s a szíve majd széthasadt, mert megbántotta valaki. Az a valaki a füstölőből mindent elvitt...

— Anyám! — sikította el magát és a szörnyű látványtól öntudatlanul rohant vissza. Beleájult anyja karjába.

— Mi lett, fiam? — riadt az anyja.

— Anyám — suttogta — elloptak... mindent!

— Jézus! — csapta mellére kezeit Palotainé. Lélekszakadva bukácsolt át a havas udvaron. A füstölő sötéten, üresen nézett vissza rá. Alig bírt zsigbadt tagjaival visszajutni a házba. Ott rátört a zokogás:

— Siess... a csendőrokhöz!

*

Bagi törzsőrmester a köpenyét gombolta s huncukodva szólt az asztalnál ülő bajtársakhoz:

— Jó mulatást, fiúk, csak kiderítetlen ne essen, míg oda leszek!

Koppant a cipője sarka. A többiek illendően köszöntek s a próbacsendőr szinte könnyezve koppanthatta össze mintegy viszonzásul a maga sarkait. Hol van ő még a szabadságtól?!...

Mert Bagi odament. Szabadságra s úgy szokta, hogy évente csak karácsonykor, mert „akkor a gonosz se igen gyalázatoskodik” — szokta mondani.

S amint kilépett a legénységi szobából, bentmaradt valami fanyarság, valami csöpp kis fájdalom, itt-ott sóhaj is. Kivitte a derűt, a jókedvet.

Könnyű volt neki! Szerencsés keze volt. Mondták.

Sok nehéz esetet kapott s eredménytelenül nem igen tért haza.

Mások elismerték, hogy ritka szorgalmas. Mások azt híresztelték, hogy annyi az ismerőse, mint pelyva a szérún s amellett végig mászik minden helyszínt, hát így könnyű...

Nem tudom. Úgyes fiú volt s takaros. Sugár, magas, barnapiros arcában úgy sugárzott kék szempárja, mint kaszára-érett gabonában a búzavirág. Megelégedés az arcán, mozdulataiban vigyázat, ügyesség. Mégis most, mikor a kapun ki akart lépni, majd beleütközött egy leányba. Az a lány Palotai Margitka volt.

Egymásra néztek. Kíváncsian. A boldog kék szemek a leány fekete, ragyogó szemébe szívesen néztek. A fekete szemek tágabbra nyíltak, csudálkozva:

— Enyje, de csinos ember!

A barnapiros arcú csinos ember azt mondta:

— Ennivaló, aranyos!

Vigyázzunk!... Mindkettő csak magában beszélt, mert hangosan másképp szóltak. Hiába mosolygott kedvtelve Bagi a leányra, ez mégis azt mondta:

— Jajj!

— Jajj?... s mért jajj? — kérdezte a „törzs” úr

— Jajj!... — sóhaj felelt — jöjjenek!

— Hová?

— Jajj, elloptak mindent! — remegett a lány.

Bagi arca komollyá vált.

— Jöjjön be, itt a havon megfázik!... Kedves!

— tette hozzá halkabban. Palotai Margitnak ez az udvariasság igen jól esett. Kipirult az arca, megnyugodott.

*

Az őrsirodában meleg, tisztaság, szigorú rend. Kissé félős idegennek. De előtte egy kékszemű csendőr áll, figyel és jegyez és kérdez... kár ridegnek nézni egy őrsirodát. Igaz, hogy minden csendőrlaktanya komor és sötét panaszokkal van kitapétázva, de akad benne mindig valami vigasztadó is.

Palotai Margit ezt érezte vagy tán úgy mondom: ezt is. Mert érezte, hogy a szíve a kabátja alatt — ugrral.

Lehet, hogy emiatt reszketett kissé a keze, mikor Bagi törzsőrmester átadta neki az iront, hogy írja alá a felvett panaszt. Reszketett kissé s ezért volt, hogy az átadó és átvevő kezek összeértek pillanatra. Mindkettő meleg volt és Palotai Margit arca lángbaborult.

*

Az őrsparancsnok nagy szemeket meresztett:

— Hát kicsodák magának azok a Palotaiék, hogy szabadság helyett nyomozni akar? Micsoda fura ember maga?

— Nekem? — kérdezte vissza Bagi törzsőrmester.

— Senkim nekem, egy káros! — felelt, de magában azt felelte: — Senkim, most láttam először, de aranyos teremtsé, asszent!

Az őrsparancsnok átnyújtotta a szolgálati lapot s utána megrázta Bagi jobbját:

— Bár sokan volnának ilyenek!

*

Palotai Margit az ablaknál lesett. Anyja sápitózása, őszinte könnye nem érdekelte igazán. Leste utcájukat, bodros, szőke fejét jobbra-balra kapkodta: merőről jönnek?

S hogy a sarkon egyszerre csak befordult a járőr, Margitka piros ajkai szétnyíltak... Így tesz a rózsa-himbó is napsugár melegére.

Szétnyíltak, mert csakugyan az jön, aki előbb ígérte, de Istenem... milyen szép így kakastollal... Fléjük sietett a kapuba. A csendőrök köszöntésére izgalomban köszönni se tudott. Az a csendőr, az az előbbi, nem mosolygott, kezét se nyújtott. Jajj... S mikor ő szolgálatkészen előresietett a hóba vágott utacsán s ki akarta nyitni a füstölőt, egy száraz hang riasztotta meg:

— Nem szabad!

Meglepetten fordult vissza. Szeme szinte sírt, hömlöke ráncba húzódtott:

— Nem szabad?

— Nem szabad, egy kicsit még álljon odébb — szólt rá a csendőr. Mi tudjuk, ki volt az, de Margitka nem tudta. Nézte, nézte a csendőrt: ki ez?

Ugyanaz volna, aki a laktanyában fogadta?... Annak néz ki, de mégis... micsoda udvariatlan ez most itt?... A szivecskéje a torkában ugrált, szembéja melegegett, majd elsírta magát s hogy ez mégse történt ott az udvaron, azért van, mert hirtelen felszaladt a verandára. Ott szepegetve állt meg s onnan leste, mit csinálnak a csendőrök az udvaron. Látta, hogy a fő-

Mikor megyünk már?!...

(Haranghy Jenő rajza.)

dön, a hóban vizsgálódnak, keresgélnek, mutogatnak a kerítésekre s a kapu felé, lassan a füstölőhöz mennek, néznek be az ajtaján. Mintha félnének bemenni. A zárat nézik, tapogatják, megint a földön kutatnak

Aztán kihívták. Durcásan, komoly arccal fogadott szót.

— Ezek itt, az aprók, a maga lábától valók? — kérdezte a magasabbik csendőr.

Bólintott s csak nézte a csendőr arcát s úgy érezte, hogy félórával előbb biztosan álmodott, mert ezért az emberért fordult volna ő vissza a Csendőr-utca sarkán?

— Ez az anyjád, nem? — faggatta tovább Bólintott.

— Hát ezek itt, nézze? — s a hátsó kerítés alá mentek, a füstölő mellé

— Nem tudom — felelt szárazon.

— Tegnap délben esett új hó, ki férfi járt tegnap délután maguknál?

— Senki. Itthon voltunk, csak az éjjéli misére mentünk.

— Lássá, a füstölőt azután lopták ki. Vaiaki meg-
leste, mikor elmentek.

A lány s az anyja összenéztek. Igazság lehet.

Kérdés kérdést követett, de a hang mindig rideg maradt. Semmi színe, semmi kedvessége. Palotai Margitka egészen elszontyolodott. Vele még ilyen hangon senki nem beszélt. Ismét bement a verandára

Bagi törzsőrmester utána nézett. Másodpercig talán. Apró bajusza alatt elszaladt egy mosoly... Aztán ő is eltűnt a füstölőben. Ott még nem járt. S amikor kijött, komor arca ragyogott s széjjel nézett, hogy

hirtelen örömében mást is részesítsen. A füstölő fűrészporában, egyik sarokban egy bicskát talált. Azt tartotta most a tenyerén. Rövid, két gyufahosszú, pirosnyelű, göröngyös nyelű. Mifelénk úgy hívták ezt a kétkrajcáros jószágot: békanyúzó vagy bugyli-bicska. — A csendőrök azt mondták rá: bűnjel.

— Senki ne járjon kérem az udvarban, míg vissza nem jöttem — köszönt el Bagi a családtól. — Senki, bizony, de Maga se! — tette hozzá s a leányra mosolygott. Szegény Margit már nem látta a mosoly őszinteségét, mert szép szemei könnybe borultak...

*

Bagi törzsőrmester túl az első sarkon megállott, kinyitotta tenyerét.

— Lássá, Szabó, — fordult a társához — a lopás ki van derítve, azt mondja ez a bicska!

A társa elmosolyodott: tréfának vette.

— Higyje meg, — erősítette Bagi — úgy van, ahogy a bicska mondja! A tolvaj a folyó mellett a kubikus-telepről való. Igen, azok szegedvidékiek. Hát kinek volna e vidéken ilyen fajtájú bicskája, mi?... Szegény, családta'lan, esett ember a tettes. Mert miért? Azért, hogy kinek pereputtya van, a szent napra hazakíváncozik...

— Abbizon, igaza van!

— Nahát... Evvót a tettes... Nagy örömben meg sietségiben otthagya a fűrészporban, odahajította, míg a húsokat gyömösölte a zsákba, mert mit neki a bicska, ha ott a jószágú kolbász meg miegymás?... Zsákba, persze, hogy zsákba vitte, nem igen vihette a tenyerin...

*

A töltés alján deszkakalyibák, targoncák egymásra

borulva, elfeketült tűzhelyek itt-ott a hó alól kisütötlettek: a kubikusok tanyája. Lélek nem mozog s csak egy fedél fölött tekerődzik a füst: egy-két szánandó lélek melegsik, kiket máshol nem vár kemence és sehol párna...

Bagi törzsőrmester nem szólt. Lassan haladt a kis telepen. Megfeszített figyelem látszott az arcán, pedig ez csak onnan eredt, mert az orrával nyomozott most az egyszer. S nem hiába... Drága, jó illat áradt a tiszta, téli levegőben. Nem kellett tudomány hozzá: mitől ered az. Szegény kubikus tanyáján nem „pászol” az ilyen illat. Inkább csak a fehér szalonna avas szaga. Mondom:

Az orra vezette Bagi törzsőrmestert s — jó orra volt. Mikor benyitott az egyik félszer ajtaján, éppen deket harangoztak, úgy röppent be az ajtón egyszerre, a kakastoll meg az imádságra hivatás... Nem esuda, ha Szél Jóska, mindszei árva, kubikus legénynek torkán akadt a falat.

Palotai Károly, tisztos szabómester majd elszédült, mikor a kapun belépett. Megdörzsölte a szeméit, azt hitte, hogy az egy pohár sörital a „Kör”-ben megszédítette, mert nagyon furcsát lát. Két csendőr, egy toprongyos ember, felesége meg a lánya a veranda előtt s közöttük egy zsák a havon, melyből családja könnyes arccal húzígálja ki a szép, piros kolbászokat s egyebeket. Lánya sír is, nevet is. Felesége szinte azonképpen. A két csendőr meg néz rá és mosolyog. Palotai uramnak áldott jó szokása volt az, hogy nem igen szólott otthonában, kiváltkép asszonyához. Fűzte a cernát méter számra, fércelt, ha kellett, meg foltozott. De hallgatott. Innen van, hogy a falu szerint: galambbékességben éltek. Most mégse állhatta meg szótlán:

— Anyjukom, mi van itthon?

— Mi van? — rikkantott rá az anyjukom. — Magától az egész házat ellophatnák, nézze, itt van, ni!

*

Az ebéd mégis meglelt. Ha később is. Soha ilyen boldog arcokat a füstölt kolbász előtt!... A legboldogabb Margitka volt, nevetgált, beszélt szüntelenül, ragyogott az arca, talán szőke haja is fényesebb volt. Nem is ok nélkül. Mert azt mondta neki az a csendőr, az a laktanyai kedves ember, mikor elkészöntek, de csak úgy súgva ám:

— Estefelé eljövök, jó?

Alig tudta kimondani rá: igen!

Az első igen-t. Azért mondom első, mert utána — idők múlásával még több igen-t mondott. S egyszer, mikor ismét azt mondta, annak a csendőrnek, annak a kedvesnek a karja átfogta a vállait, őt magához ölelte és megcsókolta a száját, hogy szinte beleszédült...

KI TUDJA?

A ginaekológia a szülészettel foglalkozik. Világhírű magyar ginaekológusunk, SEMMELWEIS IGNÁC, aki a gyermekágyiláz okát felfedezte s őt ezért az „Anyák megmentőjének” nevezték el. Semmelweis Budán született 1818-ban, meghalt Döblingben (Bécs mellett) 1865-ben. Szobra Budapestben az Erzsébet-téren áll.

Orvvadászpályázatunk eredménye.

A Csendőrségi Lapok folyó évi 17. és 18. számában pályázatot hirdettünk olyan esetek leírására, amelyekben bajtársaink orvvadászok ellen jártak el vagy orvvadászatot derítettek ki. A kitűzött határidőig összesen 118 pályamunka érkezett be a szerkesztőségbe. Bajtársainknak ez a nagy érdeklődése élénk tanubizonyossága annak, hogy az orvvadászat üldözése és az orvvadászok ártalmatlanná tétele olyan probléma, amely testületünket állandóan foglalkoztatja, bajtársaink érdeklődését pedig igen leköti. Örülünk a szép eredménynek, mert biztosra vesszük, hogy az még sok hasznos tanulságot fog szolgáltatni bajtársaink számára.

A beérkezett pályamunkák közül az első díjat, az ezüst cigarettatárcát

Simon (Smátrola) Márton somogy-szentmihályi örsbeli csendőrnek,

a második díjat, az értékes zsebórát

Badics Lajos szegedi nyomozó alosztálybeli tiszthelyettesnek,

a harmadik díjat pedig, egy csendőrségi tárgyú, művészi eredeti rajzot

Tárnok János tiszthelyettes, tiszakarádi örsparancsnoknak

ítéltük oda.

Első díjunk nyertese, Simon (Smátrola) Márton csendőr a beküldött eset nyomozásában csak mint másodcsendőr vett ugyan részt, a jutalmat azonban mégis neki ítéltük, mert azt ő írta le és mert az örsparancsnok által is igazolt leírás szerint ő a nyomozásban mint másodcsendőr is igen tevékeny részt vett.

Badics Lajos tiszthelyettes nem tudott eleget tenni annak a feltételünknek, hogy leírását volt örsparancsnokával vagy járőrtársával igazoltassa, mert tartózkodási helyüket nem sikerült megállapítania, de arra való tekintettel, hogy az illetékes örsön fekvő fogalmazvány a leírásban foglaltakat igazolja, és mert a vadászati kihágást nevezett valóban igen ügyesen, szakértelemre valló módon derítette ki, az igazolástól kivételesen eltekintettünk.

A beérkezett pályamunkák közül, a nyerteseken kívül még huszonötöt találtunk alkalmasnak arra, hogy a Csendőrségi Lapokban közöljük. A közlésre alkalmasnak talált 25 pályamunka beküldői a következők: Badó Ádám th. (Valkó), Batár Antal th. (Budapest), Ferenczi Márton th. (Miskolc), Futó István th. (Mátyásföld), Gallai József th. (Egervár), Gévai János törm. (Bodajk), Gödri József th. (Erdőtelek), Hiller János th. (Ivánc), Horváth István th. (Kübekháza), Hunyadi János th. (Tarján), Jónás János törm. (Dunapataj), Kardos István törm. (Nagydorog), Kellner Imre th. (Somogy-szentmihály), Kovács István III. th. (Szeged), Kovács Sándor alhdgy. (Nagybajom), Leitner Károly törm. (Gödöllő), Molnár János th. (Keszthely), Nagy József th. (Hajdúsámson), Orbán József I. törm. (Ostffyasszonyfa), Polgár István törm. (Fertőrákos), Rác József th. (Ercsi), Szeles Imre th. (Tápiószecső), Szende Albert törm. (Szálka), Tompa Sándor alhdgy. (Csepreg), Varga Károly I. törm. (Kállósején).

A többi pályázat nem ütötte meg azt a mértéket, hogy közölni lehetne, azért a beküldőiket névszerint nem említjük fel.

A jutalomtárgyakat a nyertesek címére elküldöttük. Az

Kihallgatás.

(Márton Ferenc rajza.)

első három díjnyertes pályázatot alább közöljük, a közlésre elfogadott többi 25 pályázat pedig a rendelkezésre álló helyhez képest később, rendre fog közlésre kerülni.

*

I.

**Írta: SIMON (SMÁTROLA) MÁRTON csendőr
(Somogyszentmiklós).**

Folyó év május havában, rendes szolgálatban éjjel fél 4 órakor, járőrvezetőmmel, Novák András törzsőrmester úrral, arra lettünk figyelmesek, hogy az előttünk kb. 250 méterre levő erdőszélen két lövés hangzott el. Utána csend lett. A lövés irányába sietve egymástól 15—20 méter távkozzal egy 170—175 cm magas egyént pillantottunk meg, aki éppen egy agyonlőtt nyulat igyekezett a hátizsákjába betenni. Miután azonban a tiszta, fedetlen területről érhattünk csak az erdőszegély felé, az ismeretlen orvvadász észrevett bennünket és elkezdett futni be az erdőbe. A távolság 350—400 méter lehetett közöttünk. Mi nyomon üldöztük egy darabig, de aztán egy tisztáson kellett keresztülmennünk, hol, bár nyomban utána mentünk, az orvvadásznak nyoma veszett. Eltűnt a szemünk elől teljesen.

Ezután visszamentünk a tisztásra és az azon keresztülvézető nyomokat kezdtük vizsgálni. Körülbelül negyedórai keresgélés után egy jó nyomra akadtunk; a orvvadász a sárga, szikkadt, agyagos talajba lépett s ott a lábbelijének egészen tiszta benyomata volt látható. A nyom hossza 35 cm volt, s az szeges csizmától vagy bakancstól származha-

tott. A nyom jobbláb nyoma volt és a nyomnak az orrán (ú. n. „spicni”-jén) egy kétpengős nagyságú folt, a féltalp hátsó baloldalán pedig egy másik, egypengős nagyságú folt helye látszott. Miután az illetőt távolabbról láttuk s a testmagasságát megállapíthattuk, nem volt szükség arra, hogy a lábnyomból szorzás útján állapítsuk meg a test magasságát. Ezért a lábnyomot lerajzoltuk, majd folytattuk portyázásunkat a következő község felé, Nemespátróba, ahol a pihenőnk is elő volt írva. A községbe való megérkezésünkkor, úgy reggel 5 óra lehetett. Először a községi bíró lakására mentünk s onnan 10 pernyi értekezés után eltávoztunk és folytattuk utunkat az egyik cipészmasterhez, akit személyesen ismertünk.

Ezt megelőzőleg járőrvezetőmmel megbeszéltük a terünket és az orvvadász megtalálása esetére a nyomozás keresztülvitelét. Hogy ürtügyünk legyen, a patkóalakú pénz-erszényemnek az egyik végét az összevarrásnál zsebkéssel felvágtam s ennek megtörténte után betértünk az ismeretlen cipészünkhöz az erszény megjavítása végett. A cipésznél leültünk s az erszény javítása közben több minderről beszélgettünk vele. Érdeklődtünk a kereseti viszonyai felől, mire panaszkodni kezdett, hogy bizony nagyon nehéz a megélhetés, mert a poigárok nem csinálnak új cipőt, amin kereshetne valamit. Mostanában — mondta — nem is csinált, már van három hónapja, új cipőt, csak ilyen foltozó és javító munkákat végez, ebből pedig nehéz megélni negyedmagával. De most a nyári időben ez is szünetel, négy hét alatt mindössze öt pár lábbelit javított, ebben volt 1 pár gyermekcipő, 1 pár női félcipő, 2 pár csizma és 1 pár bakancs. Kérdésünkre, hogy ugye, ezek mind szegény emberek voltak, akik ezeket csináltatták, azt felelte, hogy azt

nem lehet éppen mondani. Egy pillanatra abbahagyta a munkát, hogy cigarettát sodorjon, de miután láttam, hogy hármás pipadohányból szándékozik készíteni, megkínáltam a saját gyártmányú cigarettámból. Cigarettázás közben észrevétlenül megint felvettük az előző téma fonálát s a cipész tovább folytatva, névszerint felsorolta, hogy kik javítottak nála cipőt. Amikor a csizma gazdáját említette, azt a kérdést intéztem hozzá, hogy ugy-e a csizmákat zsíros bőrből szokták csinálni, mire azt a választ kaptam, hogy a csizmák és női cipők mind boxok voltak és ünnepre használják az illetők, csak egy pár bakancs volt zsíros bőr, azt a sógorának javította. Amikor csak úgy odavetve, azt kérdeztem tőle, hogy ki a maga sógora, azt a választ adta, hogy az egyszemű Drechsler József*, itt lakik a harmadik szomszédban. Erre ismét a bakancsra tértem és érdeklődtem, hogy újonnan mennyibe kerül és ha ő csinálna, úgy mennyibe kerülne, erre ő elmondta, hogy ha ő csinálna, 13 pengőbe kerülne, míg ha gyárit veszek, úgy járhatok véle, mint a sógora, hogy rossz talpat tesznek reá és hamar elvásik, sőt a szegek is kipotyognak belőle. A sógora bakancsát is már másodszor foltozza. Erre én azt kérdeztem, hogy lehetséges az, hogy a gyári munkát ilyen hamar kell javítani. „Már pedig így van az, kérem, erősítette, a sógor bakancsára is alig egy hónapi használat után először az orrára és most később meg a talp hátsó részére foltot kellett tennem.” Utoljára még azt a kérdést intéztem hozzá, hogy a sógorának hányas lába van? Mire ő azt mondta, hogy 45-ös bakancsot visel. Közben az erszényem elkészült és a 30 fillér javítási díjat kifizetve, majd elköszönve tőle, tovább állottunk.

A pihenőszobánkra való betérés után arra a megállapodásra jutottunk, hogy a hajnali órákban látott és üldözött orvvadász nem lehet más, mint a cipész sógora, Drechsler József. A pihenőről reggelizés nélkül azonnal a községi bíró lakására távoztunk, kitől két községi esküdtet kérve, nevezett lakására mentünk. Drechslert az istállójában, ágyban fekvé találtuk. Felkeltve előadtuk, hogy miért jöttünk. Drechsler a gyanunk hallatára tiltakozott a házkutatás ellen, mi azonban a járőrtáskánkból kivettük a csurgói főszolgabíró úr által kiadott 1928. évi felhívás másolatát, amellyel az örs minden tagja el volt látva és fel volt hatalmazva, hogy engedély nélkül fegyvert tartó, illetve ezzel alaposan gyanúsítható egyének házat és lakását bármikor átkutathatja. Ezt hitelesítés végett örsparancsnokunk aláírta.

Erre a gyanúsított azt felelte, hogy tessék, kutassanak a csendőr urak, ahogy csak jól esik, de ő menni nem tud, mert gyomorgörcsei vannak, a gyomra pár nap óta fáj és azzal fekszik. Egyébként — mondotta — ezt a házkutatást még majd megbánja valaki. Megjegyzem, hogy ezt megelőzőleg én a feleségétől azt kérdeztem, amikor az udvarukba értünk, hogy férje hol van, mire az asszony azt felelte, hogy lovakat pucol az istállóban. Ekkor arra is figyelmes lettem, hogy a vizesvödör mellett — amely az ajtó mögé a földre volt letéve — egy pár bakancs volt, amely sárga agyagos-sáros volt.

Ezután a házkutatás megtartása végett felszólítottuk Drechslert, hogy jöjjön velünk, ő azonban megint csak azt felelte, hogy képtelen felkelni az ágyból, mert rosszul érzi magát. Mindjárt gondoltuk, hogy Drechsler valamit rejtegethet az ágyában és azért nem akar felkelni. Járőrvezetőmmel pár lépést félrevonulva abban állapodtunk meg, hogy én fogatosítom a házkutatást, ő pedig az egyik es-

küdtel ott marad az istállóban beszélgetni a gyanúsítottal azért, hogy ne nyíljk alkalma semminek az elrejtésére.

Az egyik esküdtet magam mellé vettem és megkezdtem a házkutatást a gyanúsított felesége jelenlétében. Az összes lakóhelyiségeit és az azokhoz tartozó mellékhelyiségeiket a legtözetesebben átkutattam, az istálló kivételével, de a kutatás semmiféle eredményre nem vezetett. Négy teljes órai kutatás után, amikor az egész éjjeli portyázástól és nemalvástól, de a hosszas és alapos házkutatástól is meglehetősen fáradt voltam, már csak a kutyaház maradt még átkutatatlan. A községben ebzárlat volt s ezért nem kellett feltűnést bennem, hogy a kutya benn van a kutyaházban. Oda akartam menni, de a kutya elkezdett rám ugatni, mire én szóltam a gyanúsított feleségének, hogy távolítsa el a kutyát, mert a kutyaházat át akarom kutatni. A gyanúsított felesége azt felelte, hogy csak bújjon be csendőr úr a kutyaházba, majd kap legalább egypár bolhát. A bolhától persze nem ijedtem meg, hanem a földre hajolva, felsőtestemmel bebújtam a kutyaházba, amely 120 cm magas volt, tégiából épült, a felsőrésze pedig zsindeleyel volt befedve. A kutyaházban körültekintve láttam, hogy a kutyaház ajtaja felett 35 cm magasan a falba vert két nagy, kovacsolt szegre egy deszka volt rátéve, amelyen két doboz és egy szakajtókosár állott. A dobozokat és a kosarat a földre téve, a kutyaházból kivettem. A dobozokban puska-por találtam, a kosárban pedig 25 drb fojtáshoz használható papírt, azonkívül 48 drb gyutacsot és 10 drb különböző nagyságú ólom- és vasdarabot. Ezeket járőrvezetőmnek átadtam és folytattam a kutatást a főbűnjel — a puska után.

A kutatásomat mindenütt bevégezve, az istállót vettem kutatás alá, amelyet eddig a járőrvezetőm őrzött az ottlévő gyanúsítottal. Amikor a gyanúsított észrevette, hogy a kutatásomat mindenütt befejeztem és most az istálló következik, egyszerre nagyon rosszul lett s elkezdett úgy nyögni, mintha halálán volna.

Forma kedvéért először átnéztem a jászolt és az ágyához közeledtem, hol ő feküdt. Felszólításomra, hogy keljen fel öt percre, amíg az ágyat átnézem, azt felelte, hogy képtelen még megmozdulni is, nemhogy felkeljen. Nem volt más mit tenni, a két községi esküdtet felszólítottuk, hogy emeljék le Drechslert az ágyról és tegyék az ágy mellett levő szalmára. Ez ellen a gyanúsított tiltakozott, de járőrvezetőm figyelmeztette, hogy ha nem enged meg, majd más eszközöket fog vele szemben alkalmazni, mire a gyanúsított keserves nyögések közepette engedte magát, hogy az ágy mellett levő szalmára tegyék.

A szalmazsák kiemelése után az ágyát átvizsgáltam, de abban semmit sem találtam. Mikor a szalmazsákot ismét visszatettem az ágyba, a gyanúsított halálos betegségét meghazudtoló fürgességgel felugrott a helyéről és vissza akart feküdni az ágyba. Rászóltam, hogy csak maradjon a helyén, mert a szalmazsák még nincs átvizsgálva. Belenyúltam a szalmazsákba s abban egy puska csövet fogtam meg. Használható állapotban lévő, előtöltő, gyutacsos, régifajta puska volt, amelynek az egész hossza 80 cm volt. Tovább kutatva a szalmazsákban, még egy házilag készített, kifaragott, szép díófaagyat is találtam. Mindezeknek a bűnjeleknek nehéz, közel 6 órai kutatás után való megtalálása ellenére a gyanúsított még mindig tagadásban volt és a cselekményét nem ismerte be. Védelemre azt adta elő, hogy az előtalált bűnjelek még valamikor a nagyapjái voltak s azóta voltak a szalmazsákban. Természetes, hogy ez a naiv védekezés mitsem használt az általunk előtalált és biztosított bizonyítékokkal szemben, melyek alapján ellene a feljelentést nyugodtan megtehettük.

* A nevet megváltoztattuk. (Szerk.)

Megemlítem végül, hogy a bakancsot nem vettük őrizetbe, mert az erdőben talált lábnyomot úgysem állott módunkban kiönteni, a bakancsokkal tehát nem tudtunk volna semmit bizonyítani. Minket azonban azok vezettek nyomra.

A leírás helyességét igazolom.

Somogysszentmiklós, 1932 október 22.

Kellner th., őrsparancsnok.

II

Írta: BADICS LAJOS tiszthelyettes (Szeged).

Gróf Eszterházy Tamás szolgálatában álló Noll Ignác, kupi lakos, erdész, 1927. szeptember 1-én a bakonyjákói őrsöt írásban arról értesítette, hogy augusztus 31-ére menő éjjel a nagygannai vadászok a kupi határral szomszédos nagygannai határ szélén egy fővadat lőttek és a vad húsát Nagyanna községben augusztus 31-én kimérték. A vad kimérése neki gyanús volt s ezért kérte a nyomozás megindítását, kihágás fennforgása esetén pedig a feljelentés megtételét.

A nyomozás megejtésére 1927. szeptember 1-én Gombás József csendőrrel én lettem kivezényelve.

Nagyanna községbe történt megérkezésünkkor megtudtuk, hogy Teller József* 1927. augusztus 31-re menő éjjelen a nagygannai határban egy szarvast lőtt és a húst aznap kilónként 80 fillérért kimérte.

Teller József vadászjeggyel és fegyvertartási engedéllyel bíró nagygannai lakost két bizalmi egyén jelenlétében az esetre nézve kikérdeztük, ki a következőket adta elő:

1927. augusztus 31-én 1—2 óra tájban a kupi határban a gróf Eszterházy Tamás tulajdonát képező Imári-erdő mellett, a nagygannai határban levő vadászterületén leszen egy szarvasbikát lőtt és azt még azon éjjelen Reissmann Vendellel annak szekerén a Reissmann lakására szállították. Ott a bőrét lenyűzték, a húsát nagygannai lakosoknak dobszó útján kilónként 80 fillérért kimérték, a bőrét pedig ugyanazon napon előtte ismeretlen nyersbőrkereskedőnek 5 pengőért eladta. Tagadta, hogy bármilyen büntetendő cselekményt követett volna el, sőt iltakozott ellene, hogy mi kikérdezzük, mikor neki vadászjegye, fegyvertartási engedélye és vadászterülete van és a lőtt vad sem állott tilalom alatt, ő tehát semmiféle büntetendő cselekményt el nem követett.

Habár addig még nem volt bizonyítható, hogy a gyanúsítottak vadászati kihágást szoktak elkövetni, mégis gyanusnak találtuk a vad kimérését. Ők azzal indokolták meg, hogy már sokan kérték a vadásztársaságot, hogy egyszer juttassák a nagygannaiakat is ocsó vadhúshoz, amit ők már többször megígértek, de ígéretüket addig még nem váltották be. Most azonban, hogy régi ígéretüket beváltásák, a vad húsát — kimondottan csak nagygannai lakosoknak — kimérték. A nyomozás során nem tudtunk olyan esetről tudomást szerezni, hogy a nagygannai vadászok valaha is vadat mértek volna ki, sőt akadt olyan vadász is, aki elárulta, hogy miért nem mérik ki a községben a vad húsát. Ugyanis, ha a vadat a községben kimérenék, a rokonok és ismerősök legalább a felét ingyen kívánnák, míg ha azt vadkereskedésben értékesítik, ott minden kilogrammot megfizetnek.

Közöltem Tellerrrel, hogy előadása gyanús és felszólítottam, hogy az állítólagos szarvas agancsát mutassa meg nekem. Felszólításomra előadta hogy az

Magyar csendőr. (Garay Akos rajza.)

agancsokat a hús kimérése után a többi hasznavehetetlen részekkel együtt a kertbe kidobták és onnan pedig időközben a kutyák elvitték, ezért nem áll módjában felmutatni. Ugyancsak nem tudta megnevezni a bőrkereskedőt sem, akinek előző nap a szarvasbőrt eladta. Sőt még a személyleírására sem emlékezett, sem pedig arra, hogy kócsin vagy gyalog volt-e?

Ugyanígy adta elő az esetet Reissmann is.

Mivel a Teller előadása mindinkább gyanúsabb lett, vele és két bizalmi egyénnel a helyszínre mentünk. A Teller által megmutatott helyszín a kupi határszél-től 20—25 lépésre a nagygannai határban volt. A helyszínen, annak tüzetes átvizsgálása alkalmával a következőket találtam:

A helyszín száraz és göröngyös szántáson volt, melyen szarvaslábtlól eredő vergődés és a földbe beívódott, kisebb vértócsák és fröccsenés nyomai, valamint erőszakos úton kitépett világosbarna színű szarvasszőr csomó volt található. Azonkívül lábbelis lábnyom is volt látható, de hogy az hány egyéntől és milyen lábbelítől eredt, a száraz földön nem volt kivehető.

Midőn Teller az állítólagos leshelyét is a helyszíntől 25 lépésre megmutatta, a helyszín környékének tüzetes átvizsgálásához kezdünk. Alig kezdtük meg azonban ezt a ténykedésünket, láttuk, hogy a nagygannai határból egymással párhuzamosan, egymástól 20—25 cm-re a helyszín felé egy nagyobb és egy kisebb szarvastól eredő lábnyom vezet, míg a helyszíntől kissé nyugati irányba a kisebbhez hasonló távolodó nyom

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

vezet, mely az erdőben a fűben és száraz leveleken tovább feltalálható nem volt.

Mivel a helyszínen talált szőrzet világosbarna volt és mint ismeretes, a szarvasbika szőrzete ősszel és télen sötétbarna, vagyis jóval sötétebb, mint a szarvastehéné, arra a következtetésre jutottunk, hogy Teller ott nem szarvasbikát, hanem szarvastehenet ejtett el és mivel a szarvastehén tilalom alatt állott, azt vadkereskedésben értékesíteni nem tudta volna, azért mérte ki a községben. A szarvastehén agancsát eldobta, esetleg elrejtette, a bőrt pedig eladta s ezért nem nevezte meg, hogy kinek, hogy a nyomozást azáltal megghiúsítsa. Feltevésünk helytálló volta mellett szólt az is, hogy a helyszínrre egy kisebb és egy nagyobb szarvasból eredő lábnyom vezetett és onnan pedig máj csak a kisebb nyom vezetett tovább, tehát a nagyobb nyomot előidéző szarvastehén, míg a kisebb nyomot előidéző pedig borjú lehetett s mivel a szarvasborjú a szopás ideje alatt mindig az anyja mellett, szinte hozzámúlva halad, azért voltak a nyomok egymás mellett olyan közeli távolságra.

Feltevésünket Tellerrel közöltük és igyekeztünk őt annak valóságáról meggyőzni, illetőleg beismerésre bírni, de hiába volt minden, a gyanúsított tagadott. Hiába mutattuk neki a lábnyomokat és magyaráztuk neki az okát, a talált szőrt, mindenre csak nemmel felelt.

Mivel Teller tagadott, a szarvasbőr előkerítése végett Pápára mentünk, mert leginkább onnan szokott kijárni a környékbeli falvakba nyersbőrkereskedő. Pápán a rendőrségen a nyersbőrkereskedők neveit és lakását megtudtuk s abból a feltevésből kiindulva, hogy valamelyiknél a kérdéses bőrt megtaláljuk, őket sorban felkerestük. Midőn az ötödik kereskedőhöz, Bachrach Gézához érkeztünk és vele jövetelünk célját közöltük, elmondotta, hogy kb. 10—15 perccel előbb Weiler Ernő adászteveli lakos nyersbőrkereskedőtől vásárolt 1 drb. szarvasbőrt, de hogy az szarvastehén vagy bikabőr-e, nem tudja, mert a bőr szőrzetét nem is nézte meg. Midőn mi a bőrt megnéztük, bár a nemzőrészek és az agancs helyén a bőr ki volt vágva, első pillanatra felismertük, hogy az szarvastehén volt, s ezt az igénybe vett szakértő, Kovács Pál erdőőr, is kétségtelenül megállapította.

Weiler Ernő nyersbőrkereskedő a kikérdezés során előadta, hogy 1927. augusztus 31-én Nagyanna községben Reissmann Vendel lakásán Tellertől egy szarvasbőrt vett 5 pengőért és azt szeptember 2-án Pápán Bachrachnak eladta. Elmondotta még azt is, hogy Tellert és Reissmannat már gyermekkoruk óta ismeri.

Midőn az újabb adatokat Teller elé tártuk, beismerte ugyan, hogy a bőrt Weilernek eladta, de hogy őt névszerint ismerte volna, azt tagadta és azon állítása mellett is megmaradt, hogy az elejtett szarvasbika volt s nem tehén. Mivel azonban a vadászati kihágást

bizonyítva láttuk, tőle a vadászfegyvert, mellyel előadása szerint a vadat lötte és a vad árából befolyt 17 P 50 fillért, valamint Bachrachtól a bőrt őrizetbe vették és illetékes helyre átadtuk, Tellert pedig vadászati kihágás miatt a pápai főszolgabírónak feljelentettük.

Teller a vad elejtését beismerte, s így mi az ügyet a magunk részéről már elintéztünk véltük. Pár nap múlva azonban érdekes fordulat állott be az ügyben. Ugyilátszik, Teller a következményektől megijedt és meggondolta a dolgot, hogy jobb lesz, ha azt a valóságnak megfelelően mondja el, mert szeptember 5-én Noll erdésznel megjelenve elmondotta neki, hogy az eset nem úgy történt, ahogy a nyomozás során a csendőröknek beismerte, mert a szarvas, amely tényleg tehén volt, nem is ő lötte, hanem ifj. Klemencz János döbröntei és ifj. Grün József kisgannai lakosok. Kérte Noll erdészt, hogy beszéljen helyette a csendőrökkel, mert fél tőlük, mivel hazudott nekik.

Noll erdész az esetet Németh Pál th. és Bódai Ferenc csendőrből állott járőrrel szeptember 8-án közölte, kik az ügyben a nyomozást újból bevezették.

Teller a járőr által történt kikérdezése alkalmával előadta, hogy 1927. augusztus 31-én éjjel 1—2 óra tájban, midőn az Imári-erdő mellett a nagygannai határban leszen volt, tőle kb. 80—100 lépésre három puska lövést hallott. A lövés irányába menve, az általa megjelölt helyszínen ifj. Klemencz Jánossal és ifj. Grün Józseffel találkozott, kik egy elejtett szarvastehén mellett álltak. Kérdésére elmondották, hogy a szarvastehénet lesből lötték és azon tanakodtak, hogy mit csináljanak vele, mert egyiküknek sincs sem vadászfegyve, sem fegyvertartási engedélye, sem pedig vadászterülete. Mivel neki van vadászfegyve és fegyvertartási engedélye, sőt a területet bérlő vadásztársaságnak is tagja, megállapodtak abban, hogy a vadat átveszi, haza szállítja, értékesíti és a befolyt összegben megosztóznak. Azután ő a szarvasat Reissmannal annak lakására szállította s mivel a tehénre tilalom állott fenn, vadkereskedőhöz nem merte vinni, hanem biztonság kedvéért a községben kimérte, a vad bőréről pedig a nemzőrészeket, hogy annak neme felismerhető ne legyen, valamint az agancs helyén, hogy annak látszatát keltsse, mintha agancsa is lett volna, a bőrt kivágta. A bőrt még aznap Weilernek eladta és azért nem mondta meg a nevét, hogy nála a bőrt ne találjuk meg.

Ifj. Klemencz János és ifj. Grün József az esetet a Teller által előadottak szerint beismerték azzal, hogy az erdő felé haladó szarvastehénre lesből 1—1 lövést tettek, azonkívül Klemencz a borjúra is tett egy lövést, de nem találta és az az erdőben eltűnt. előlük, míg a tehén a helyszínen elesett és azonnal kimúlt.

Ifj. Klemencz Jánostól és ifj. Grün Józseftől a járőr az adó alól eltitkolt vadászfegyvereket, melyekkel a szarvas elejtették, őrizetbe vette és a pápai főszolgabírónak átadta s vadászati kihágásért ugyanoda, míg jövedéki kihágás miatt a veszprémi pénzügyigazgatóságnak feljelentette őket.

Záradék. A nyomozásban résztvevő csendőrök aláírását nem tudtam beszerezni, mivel Németh Pál tiszthelyettes, volt ideiglenes őrsparancsnok beosztását nem sikerült megállapítanom, Bódai Ferenc csendőr pedig a testülettől 1928. évben eltávozott s tartózkodási helyét szintén nem sikerült kipuhatolnom. A leírás helyességét azonban a bakkonyjaki őrs irattárában levő 345/1927. számú eredeti feljelentési fogalmazványban foglaltak igazolják.

Egész Európában sehol sem oly erős a revíziós mozgalom, mint Magyarországon. Magyarország meg fogja ragadni az első kedvező alkalmat, hogy megvalósítsa terveit. Nagyon könnyen megeshetik, hogy a legelső lökés, amely akár Danzigban, akár másutt éri a békeszerződések kártávarát, súlyos következményekkel fog járni a Dunavölgyben.

Folyó évi 8. számunkban közzeltük a m. kir. csendőrség felügyelőjének rendeletét, amellyel szakirodalmi közreműködésükért dícséretben részesítette a következő altiszt-munkatársainkat: 1. *Fülek József*, 2. *Kovács Sándor II.*, 3. *Névery Sándor*, 4. *Novák István* alhadnagyok, 5. *Mészáros Károly ny.* alhadnagy, 6. *Árkosi Gyula*, 7. *Batár Antal*, 8. *Csalányi (Czier) Károly*, 9. *Székelly István* tiszthelyettesek és *Nagy Lajos I.* törzsőrmester.

III.

Írta: TÁRNOK JÁNOS tiszthelyettes (Tiszakarád).

1911. év folyamán a legyesbényei különítményen teljesítettem szolgálatot. December hóban (a napra már nem emlékszem) egy korareggeli órában útvonalportyázásra lettem egyedül kivezényelve a Legyesbénye—Monok községek közötti útvonalra. Ködös, téli reggel volt; frissen esett havon vágtam neki az útnak, mely szaporán ropogott lépteim alatt. Hamarosan kiértem a határba, ahol gondolatimnak szabad szárnyat engedve gyönyörködtem a téli táj szépségében. Ezt a kellemes hangulatomat nem várt puskalövés zavarta meg, mely a gróf Andrássy György monoki erdejében hangzott el. Tudva azt, hogy ott senkinek sem szabad vadászni, gyors léptekkel az erdőbe igyekeztem a lövés irányába. Alig mentem 150—200 lépést, midőn a közelben több lövés dördült el. Első pillanatban azt gondoltam, hogy a lövések nekem voltak szánva. Pillanatnyi zavaromból egy meglőtt nyúl térített magamhoz, mely úgy szólván nekemszaladva, lábaimnál adta ki a páráját. En hirtelen a közelben lévő háromtörzsű tölgyfa közé állva vártam a fejleményeket.

Rövid idő múlva a nyúl felé a ködtől eddig nem látott emberek jöttek heten puskával, tizenöt-húszan pedig puská nélkül, mint hajtók szerepeltek. Engem a rejtekhelyemen nem vettek észre s így a körbe jutottam. Midőn a csoport összejött, a zsákmányukat kezdték számolni; az eredménnyel nem voltak megelégedve, mire az egyik puskás indítványozta, hogy a cukorgyár szántására menjenek s ott csináljanak még egy kört. Az indítványt a többi ellemezte azzal, hogy az nem jó hely, mert ott a csendőrök

gyakran szoktak járni. Erre az előbbi puskás azt felelte: „Van jó futónk, majd odagyujtunk nekik”. Ekkor tisztaba jöttem a társasággal, hogy mindannyian orvvadászok. Sokat nem gondolkodhattam, mert ha észrevesznek és látják, hogy tétlenül nézem őket, vérszemet kaptak volna. Kileptem a rejtekhelyemről, a puskámat kész helyzetbe vettem s rájuk kiáltottam, hogy senki meg ne mozduljon! A puskákat mindenki tegye le a hóra és lépjenek tőle két lépést előre! A csoport annyira meglepődött, hogy mindenki szó nélkül engedelmeskedett. A puskákat az egyik hajtóval összeszedtem s valamennyit kiürítve, egy általam személyesen ismert hajtónak átadtam. A csoportot Monok község előljáróságához kísértem, ahol igazolták őket. Valamennyien monoki földművesek voltak, kik előszeretettel foglalkoztak orvvadászattal. A puskákat őrizet alá vettem és a monoki községi előljáróságnak átvételi elismervény ellenében átadtam.

Az orvvadászokat pedig szabadonbocsátottam s vadászati kihágás miatt a szerencsi főszolgabíró úrnak jelentettem.

Az eseményhez még annyit kívánok hozzáfűzni, hogy az orvvadászatban résztvevő emberek az esetet nagyon szégyelték s azzal védekeztek a falubeliek előtt, hogy ha tudták volna, hogy csak egy csendőr áll annyiukkal szemben, a puskákat nem adták volna ki a kezükből.

A leírás helyességét igazolom.

Bogács, 1932 október 19.

Szivós László

ny. áll. tiszthelyettes, volt őrsparancsnok.

Karácsonyi ima.

Tizennégy fekete magyar karácsony,
Kenyéren, vízen és keserű kalácson,
Ez volt a részünk, ez jutott nekünk.
Nem zúgolódtunk, jajszót se szóltunk,
Te tudod, Urunk, hogy mi tőrök voltunk,
Kellott az intés, hogy jobbak legyünk.
Te tudod, Urunk! miért is mértél,
Tizennégy fekete karácsonyt reánk.
A tizenötödik karácsony éjjén,
Magyarok Istene, hallgasd meg imánk.

Mi megbűnhödtük, amit megbűnhödni kellett,
A magyar multat, szörnyű nagy hibánk.
Levezekeltük, hogy erőnkből tellett,
Mindent, mit bölcsen kiszabtál reánk.
Most összetörten, megnyomorodottan,
A porba sújtva is hiszi nemzetünk,
Hogy megszentelve bűnbocsánatodban,
A porból ismét felemelkedünk.

Két áldó karod segítségét kérjük,
A szent karácsony szürke hajnalán.
Bár hittel és reménnyel is beérjük,
Elég lenne egy szent szavad „Talán”...
Talán jövőre megcsonkult honunkra
Lenézel, küldve erőt és hitet.
Talán benézel üszkös otthonunkba,
S karácsonyfánkat dúsan ékited.

Tudod mit várunk mi: álmainknak álmát,
Mely meggyógyítná vérző sebeinket.
Felvidéket, Erdélyt, Bánátot és Bácskát,
Mesélő folyókat és kincshegyeinket.
Jövő karácsonyunk fénylő reggelére,
Ezzel ékítsd Urunk tar karácsonyfánkat.
Ha esdő fohászuk trónod elé érne;
Magyarok Istene, hallgasd meg imánkat.

CSANYI KÁROLY g. százados.

Csendőrkarácsony.

Írta: NAGY LAJOS I. törzsőrmester (Szombathely).

A szél verte, korbácsolta a lisztfinomságú havat és megtöltötte vele az udvarokat és útmélyedéseket. Belekapaszkodott az őrsiroda ablakaiba, megmozgatta minden üvegszemét és rázta dörömbölve. A jégvirágos ablakszemek csikorogtak a megveszekedett szél erőlködése miatt.

Sáfrány tiszthelyettes elpostázta a sommás jelentést, levette szemüvegét és cigarettára gyújtott. A füstkarikák kigyózza kergették egymást a jó meleg irodában. Sáfrány tiszthelyettes hátradőlt székében és gondolkozott. Ma karácsonyeste lesz. Gondolatai a multban kalandoztak. Szeme előtt összefolytak az íróasztal hatalmas római számjegyei. A kékesszürke füst lassan elterült az irodában. Éppen úgy, mint a fenyőkoszorúza Svinyárcán a kód... Az ablaküvegen halkán pattogtak a nekivágódott hőszemek. Érdekes, éppen olyan a hangjuk, mint a Vágon megkötni készülő jég sírása, amint elkapja a rohanás és porrá zúzza a kiálló szirteken. Még nem is olyan régen... akkor is így leszálni készült a karácsonyest. Fent, az égnek törő Svinyárcán zúgott a fenyves és szürkésfekete lomha fellegetek hajtott a szél.

Sáfrány tiszthelyettes megsímogatta a homlokát. Keserű emlékek buzogtak fel a lelkében. Nem is olyan régen egyedül volt a laktanyában. A népfelkelői elszöktek... A szél akkor is így zörgette a laktanya ablakait és a hideg kályha csövében furcsa éneket dúdolt. Egyedül volt. Kint tajtékozva vert hullámokat a nekivadult szenvedély; soha nem látott alakok bújtak elő és lövöldöztek, a kis zsuptetejű házakban pedig imádkoztak a megrémült emberek. Hát az öreg tiszteletes vajjon é-le még? Hogy sírt, mikor búcsúzott tőle azon a szomorú karácsony éjjelen. Hogy vigasztalta, hogy ne sirjon, tiszteletes uram, visszajövünk. Most keserű mosoly suhant keresztül Sáfrány tiszthelyettes arcán, keze ökölbe rándult és a cigarettáját ezer darabra morzsolta. Rekedt, gurgulázó hang tört elő a torkán, mint akinek igen-igen fáj valami. Viszszamegyünk! De mikor?... Miért nem most, mindjárt?

A falon ketyegő kerekóra négyet mutatott. Sáfrány tiszthelyettes felriadt az elmúlt idők keserű ábrándozásaiából. Lefújta íróasztaláról a cigarettahamut, vette a postakönyvet és a legénységi szobába ment.

A csendőrök vasaltak, borotválkoztak. Helyettese, Bodó törzsőrmester a kályha mellett pipázgatott, sűrűn nézegetvén az óráját; a mutatója sehogysem akart ötöt mutatni. Sáfrány tiszthelyettes elküldte a napost a postára.

Szerette ezeket az embereket. Két családja volt: egy otthon és ezek itt a laktanyában. Meleg bensőséges szeretet fűzte egybe velük, akik, úgy érezte, nemcsak mint őrsparancsnoknak, de mint apának is a gondjaira vannak bízva. Ha mindig komoly arca, sokszor szigorú szava nem éreztette is, szemének, hangjának melegségén mindig átütött a szeretet.

— Kovács és Török! Úgy készüljenek, hogy estére kimennek helyi szolgálatba.

Kovács őrmester és Török csendőr visszarakták a szépen kivasalt fekete nadrágot a ládájukba. Bodó törzsőrmester összerakta a Bűnügyi Körözések Lapját és felvette a köpenyét, hogy hazamenjen. Kint sötétedett már s a szenteste közelsége megüzente a falut. A házak ablakain kiszűrődő fényávokban pajkos táncot lejtettek a szélkavarta hópolyhek.

Bora néni, az öreg főzőnö bejött a hófehér asztalterítővel és ünnepélyes arccal teríteni készült.

Bodó törzsőrmester kopogtatott az őrsirodaajtón. Jelentkezni akart, hogy hazamegy a családjához. Bent megberrent a telefon. A csendőrök felfigyeltek. A csendőri ösztön megérzi a telefon csengőjében a szolgálatot.

Sáfrány tiszthelyettes szaggatott hangja szűrődött ki az őrsirodaajtón:... Hol?... igen... Van ott valaki?... Köszönöm. Indulunk.

Sáfrány tiszthelyettes átsietett a legénységi szobába: „Sós erdőört agyonlőtték az orvadászok! Azonnal szerel mindenki, a napos marad.” És már el is tűnt az őrsirodaajtó mögött, hogy ő is felszereljen.

Lakatos őrmester is, mint a nyúl ugrott ki a bőröndös kamrából, ahova már ebéd után bezárkózott, ott hagyva a félig feldíszített karácsonyfát. Kézzelel-lábbal szedte magára mindenki a szerelvényét.

Az őrsparancsnok töltetett, eligazította a járőreit s a napossal hazautazt a feleségének, hogy ne várja. Aztán nekivágtak az éjszakának. Egyik járőr erre ment, a másik arra, Sáfrány tiszthelyettes Veres csendőrrel a helyszínére indult.

Kalapjuk tollát tépte a vihar s belekapaszkodott a köpenyükbé is, mintha ki akarná fordítani rajtuk. Szófoltanul törték a havat a meredek hegyoldalon, csak tüdejük

zihálása és zörrenő szerelvénység hangja vegyült össze a szél zúgásával. Átvágtak a Nagylapason és a fenyvesbe értek.

Meglassították lépteiket. Balkézzei hozzászorították a szuronyhüvelyeket a kardjukhoz, hogy ne zörögjön és a fenyők sötétjében zihálva törtek előre a gyilkosság rejtelme felé.

A fölfelé kanyargó út egy kis erdei tisztásra szökken. A tisztás szélén hatalmas tűz égett, aminek lángját földig szorította a még mindig zúgó szélroham. A tűz mellől hóemberalakok keltek föl. Lerázták magukról a havat és a tűz felé tartó járőr elé mentek.

— Jó estét, urak! — köszöntötték a járőr tagjait. Sáfrány tiszthelyettes sásszeme kutatva fúródott be az éjszakába. A köszönést alig vette észre. Szemeivel már a fehérítő havon kutatott.

Kezet fogtak.

— Mi történt? — kérdezte az előttük álló erdőőröket és már tartott is a hófuvatag alól kifeketéllő, kabáttal letakart hulla felé. A két erdőőr követte őket. Sáfrány tiszthelyettes elővette a villanylámpáját, lerántotta a hullátborító kabátot és rávilágított. Szétroncsolt fej nézett üveges szemeivel fel a földről. Az erdőőrök a szemüket törülgették. Sáfrány tiszthelyettes kikérdezte az erdőőröket, aztán eltette a jegyzeteit s az órájára nézett:

— Most hét óra — mondotta az erdőőrök felé fordulva. — Maguk itt maradnak, én lemegyek a községbe. Még az éjjel visszajövök, akkor hazamehetnek.

A két erdőőr bölintett s a fiatalabbik egy nyaláb rózsát dobott a tűzre, hogy ki ne aludjék. Az égnekugró lángnyelvek óriásoskává növesztették a távozó csendőrök árnyékát, míg el nem nyelte őket az erdő sötétje.

A hegyormon megálltak, kifújták magukat. Az alattuk fekvő falu ablakainak fénye belepislogott az éjszakába.

A toronyban megkondult a harang.

Sáfrány tiszthelyettes az erdőőr családjára gondolt. Vajjon tudják-e már?

Lassan leereszkedtek a hegyoldalra. A toronyban elhallgatott a harang s a szél is engedett már a vad-ságából, csak néha próbálta meg régi erejét összeszedve, egy-egy újult rohamot intézni a két kakastollas kalap ellen.

A község szélén egy kis fehér ház lapult meg. Ablakaiból világosság szűrődött ki és fantasztikus rajzokat mintázott a fehérítő hóra.

A Sós erdőőr háza.

Sáfrány tiszthelyettes megállt egy pillanatra es gondolkodott. Aztán a fehérítő ház felé tartott. Járőrtársát csendre intette és lábujjhegyen az ablak alá mentek.

A szobában kis karácsonyfa állott az asztalon s tarka gyertyácskák lobogtak rajta. Két pöttömnyi csöppség bámulta a fácskán körültekerő százszerű papírláncot.

Ha nem gyógyítják meg az Ausztria-Magyarország feldarabolása következtében ütött gyenyedő sebeket, akkor ezek terjesztik majd a szegénység és rothadás mérgét az egész kontinensen. Angliát és Franciaországot félrevezették azoknak a Dunaállamoknak a képviselői, akik az ántán mellett harcoltak és ezzel visszaélték a védtelen Magyarország helyzetével, amelyet kifosztottak. Európa jövője a Magyarországot ért igazságtalanságok jóvátételén fordul meg.

Lord Rothermere.

Sós erdőőr bátyja és felesége is bent voltak a szobában. A falon ketyegő öreg óra elérte a kilencet. Sósné az órát nézte, aztán a tűzhely szélén levő két tálat a tűzhely közepére toltta.

Sáfrány tiszthelyettes hátralepett az ablaktól. Lába megcsúszott, a kardja megzörrent az oldalán. A házörző kuvasz nagy ugatással tört elő a vackáról.

A szobában mozgás támadt. Sósné kinyitotta a konyhaajtót és már készült is egy kis szemrehányással fogadni az urát, hogy a szentestén is ilyen későre maradt...

Meglepetten pillantotta meg az udvaron álló két csendőrt.

— Jé, maguk azok, tiszthelyettes úr? — kérdezte jókedvűen. — Azt hittem, hogy a férjem jött haza. Nem tetszettek látni valahol?

Egy pillanatig senki sem felelt. Jó volt, hogy a kutya még mindig mérgesen jött-ment a csendőrök körül. El kellett kergetni. Sáfrány tiszthelyettes elfordította a fejét s aztán tompán, nehéz küzdéssel tört elő melléből a szó:

— Nem.

Megfordultak és elmentek úgy, köszönés nélkül.

Sáfrány tiszthelyettes lelkében vihar kerekedett. Nem mondott igazat... Hazudott az asszonynak... De hát... legalább ezen a szent éjjelen ne tudják meg a valót és legyenek még egy kicsit boldogok... Még egy vagy két órát. Aztán úgyis fognak sírni eleget. Megrántotta a puskát szíjait. A hideg vas hátralendült és keményen állt meg a vállán. Verecs csendőr lépést váltott s aztán megint egyszerre koppantak a lépteik a fagyos földön.

Egy karácsonyi lócsempészés.

Írta: BATÁR ANTAL tiszthelyettes (Budapest).

Csendes, meghitt körben, szeretetben igyekszik megünnepelni minden jó keresztény a szép karácsony ünnepét.

Mi csendőrök tudjuk azonban, hogy ezen az ünnepen is éberem kell örködnünk, mert, sajnos, sokan vannak olyanok is, — akik éppen ünnepen tartják időszerűnek, hogy embertársaik megkárosításával bűncselekményeket kövessenek el.

Alábbi esetben egy karácsonyra tervezett lócsempészés megállítását és leleplezését kívánom bajtársaimmal ismertetni, — különösen figyelmükbe ajánlva a határszéli őrökön szolgálóknak.

1919 december 24-én, tehát a szent ünnep előestéjén, Hont megye Kemence községben én és Koroján Sándor törzsőrmester helyi szolgálatban állottunk. Portyáztunk és figyeltünk. Csendes, hideg idő volt. Bent a házakban meleg, karácsonyestéhez készülődő ünnepi hangulat uralkodott. Azt hittük, hogy esemény nélkül telik el az előírt szolgálatunk. Nem így történt. Ahogy figyelve portyáztunk, egyszer csak az egyik módos ház udvaráról egy csinos szán szaladt ki az utcára, mely elé két szép fekete ló volt befogva. Első pillanatra felismertem, hogy nem a községbe valók.

Megállítottuk a szánt és kérdést intéztünk a szánon ülő két jól öltözött fiatalemberhez, hogy kicsodák és mi járatban vannak?

Az illetők az válaszolták, hogy vámosmikolaiak, itt voltak látogatásban Kemencén és most hazafelé indultak. Közelebbi célját nem tudták adni látogatásuknak. Ezért gyanusnak tündek fel s igazoltatás végett — az előke-rült éjjeli őrrel együtt — a laktanyához irányítottuk őket. Ott azt adták elő, hogy Reiner András és Reiner

László érsekújvári lakosok. Ipolypásztónál jöttek át csehszlovák megszállott területről, mert úgy hallották, hogy Vámosmikolán bál lesz, azon akartak résztvenni. Csak amikor értesültek, hogy a bál nem lesz megtartva, akkor rándultak át Kemencére. Nem beszéltek nyomon. Gyanúba keveredtek, minélfogva megmotoztam őket. A zsebükben 7 darab lóra szóló járlatot találtam, melyek előtte való napon Budapesten, a Tattersaalban lettek eladva, dr. Jankovich Béla tései földbirtokos és Róth Simon földbirtokos, baráti lakosok nevére írt járlattal.

Ezután a még hiányzó 5 ló felől kérdeztem ki őket, mire előadták, hogy az öt ló Bernece község mellett az erdőben levő egyik fatelep istállójában van bekötve. Itt fel is találtuk azokat. Volt ezenkívül még egy szép fekete hintó is, melyet szintén Budapesten vásároltak. Megkerült az az ember is, akit jó pénzért felfogadtak, hogy a hajnali órákban a trianoni határon csempéssze át az ipolysági erdőn csehszlovák területre a lovakat és a hintót, melyet már várt volna az az ember, akinek a lovakat és hintót átvenni és továbbítani kellett volna beljebb, Érsekújvár felé.

Előadták, hogy azért vásárolták a lovakat és a hintót Budapesten és iratták a járlatokat az említett határmenti lakosok nevére, hogy ha útközben valahol igazoltatják őket a csendőrök, azt mondhassák, hogy odaviszik a lovakat és a hintót. Ott pedig, arra számítva, hogy karácsony estéjén a csendőrök nem mennek szolgálatba, majd könnyűszerrel átsempésszik azokat a cseh oldalra.

Nem rajtuk mult, hogy nem sikerült.

A lovakat és a hintót a tettesekkel együtt őrizetbe vettük és tényvázlattal a vámosmikolai főszolgabíró úrnak átadtuk.

Igy végződött egy karácsonyi lócsempészlet, illetve egy csendőri szolgálat. Ebből az a tanulság, hogy a bűnösök sok esetben arra számítanak, hogy ünnepen a csendőrség is ünnepel s így könnyen sikerülni fog a büntetendő cselekmény elkövetése.

Karácsonyfa gyűjtásra.

Karácsony van. Megváltó-Krisztus születés napja,
karácsonyfák lobogó fénye
s a sok hozsánna ezt mutatja.

Én Krisztust magát keresgélem
a fenyő ágán, —
s gondolatom ott verdes búsán
a Kálvária keresztfáján...

Mert ma sincs még jézusi-szalma
s marha-nyalt jászol,
didergő testet takaró rongy,
s alázattal térdelő pásztor...

Sodomaini bűnös világot
mutat az élet:
nyoma sincsen pogány szívünkben
a betlehemi melegségnek.

Nyomor vihara zúg a földön,
Lázárok nyögnek,
Krisztust adó karácsonyt várnak
a sóhajok, s a hulló könnyek!

Dr. vitéz GEREÖFFY GÉZA százados.

LEVÉLSZEKERÉNY.

M. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet.

A Csendőrségi Lapok
tekintetes Szerkesztőségének,

Budapest,
I., Böszörményi-út 21.

Hivatkozással Intézetünknek 1449/1932. számú s a Csendőrségi Lapok 1932 december hó 1-i számában közölt szakvéleményére tisztelettel értesítjük a tek. Szerkesztőséget, hogy abba a nyomtatásnál a következő zavaró sajtóhiba csúszott be:

Az ad 1. pont 2-ik sorában (734. oldal alulról 4-ik bekezdés) tévesen ez áll: „... pamut- és gyapjúkeverékből készült.”

Szakvéleményünk megfelelő helye azonban így hangzik: „... pamut- és mügyapjúkeverékből készült.”

Mint hogy a kérdéses szöveg silánysága éppen a nagy mügyapjútartalomtól származik, a sajtóhiba egészen megváltoztatja a valódi értelmet, miért is kérjük a tek. Szerkesztőséget, hogy ezt a hibát legközelebb helyreigazítani kegyeskedjék.

Budapest, 1932 december 7.

Igazgató:

Ordódy János
miniszteri tanácsos.

A kéziratból megállapítottuk, hogy a levélben említett sajtóhiba a nyomda hibájából származott. Az általunk nyomdába adott kéziratban helyesen: mügyapjú szerepel.

A Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének

Budapest.

Folyó hó 11-én egy budapesti cég ajánlatot küldött nekünk ide az örsre, hogy vásároljunk meg nála egy úgynevezett csendőrségi bőr levéltárcát. Az ajánlathoz csatolva volt a levéltárca rajza is, amelyet a szerkesztőségnek mellékelten beküldök.

A rajzon van egy gyalog, egy lovas és két motoros csendőr. A gyalog és a motoros csendőröknél nincsen nagyobb hiba, a lovas csendőr azonban még ujone próbacsendőr lehet, mert a kardját jobbfelől kötötte fel, a puskáját is fordítva vette fel és a kalapját pedig nem tudom melyik gazdasági hivatalban kezelte, mert a tolla azon is jobbfelől került. Ezt azért írom meg, hogy ha a bajtársaim esetleg rendelnek a tárcából, követeljék a cégtől, hogy csináltasson arra új rajzot és ezeket a nevetéses hibákat küszöbölje ki.

Mély tisztelettel vagyok

Nagyságos Örnagy Úrnak

Nyírmada, 1932 december 11.

alázatos alattosa:

Birta Miklós törzsörnmester.

A kisantant nem egyéb, mint diplomáciai hadigép. A magyaroknak három millió testvérük él a mai határokon kívül. Amíg ilyen tűzfészek van, teljesen lehetetlen az együttműködés a dunai államok között. Az elégedetlenség nem az elmúlt nagyság szentimentális vizsgálódása, hanem pozitív adatokon alapuló realitás követelés. Meg nem cáfolható, hogy a kikényszerített határvonalak flagrns igazságtalanságok. Igenis, a békeszerződések revíziójának kérdése meg van és nagyon is aktuális.

GEORGES ROUX.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Kettős rablógyilkosság kiderítése.

Írta: LIGETI ALAJOS alhadnagy (Kiskundorozsma).

1932 január 7-én éjjel 1 óra tájban, az üllésdőlői őr-sőn Márkus György tiszthelyettes őrparancsnoknak Barát József* dorozsma-garamjárasi lakos feljelentette, hogy január 6-án 23 óra tájban apósát, Bíró Ferencet és anyósát, Bíró Ferencné Dorozsma-göbolyjárasi tanyájuk szobájában vértócsában fekve, hoitan találta. Az őrparancsnok kérdéseire előadta, hogy felesége sz. Bíró Mária 6-án látogatás céljából szülei tanyáján megfordult, de velük nem találkozott, mert a lakást zárva találta. Annak a gyanújának adott kifejezést, hogy ott valami nincs rendben, mert a macska feltűnően nyávog, a kutya nem találja helyét, a tyúkokat a tyúkolba zárva, a két birkát pedig az akolban bégetve találta.

Felesége elbeszélése őt is aggodalomba ejtette, ezért azonnal apósa tanyájára sietett, ahova 22 óra tájban érkezett meg. A lakást ő is zárva találta. Zörgetett az ajtón és ablakon, de miután Bíróék nem adtak életjelet magukról, felkereste Nyéki Péter sógorát, majd annak, valamint két szomszédjának segítségével az ajtót kifeszítették és a szobába bementek, hol Bíróékat halva találták. A szobában levő takaréktűzhely fedőlapján véres sertésvágó kést fedeztek fel, melyet érintetlenül otthagytak. Barát a tettes személyére nézve adatot szolgáltatni nem tudott.

Márkus György tiszthelyettes őrparancsnok három csendőrrel azonnal felszerelt és a helyszínére sietett. Részletes helyszíni szemle azonnali megtartását nem tartotta kívánatosnak, egyrészt a sötétség miatt, másrészt pedig azért, mert az eset természeténél fogva bírói szemle volt várható s így nem látta értelmét annak, hogy a helyszínt előzetesen felforgassa.

Ezt szem előtt tartva, Márkus tiszthelyettes a helyszínt lezárta és egy járőr felügyeletére bízta. Ezután visszament az őrre, ott az előírt jelentéseket elkészítette s illetékes helyekre részben távbeszélőn, részben pedig táviratilag továbbította.

Az esetről ily módon mint szakasziparancsnok értesülve, érintkezést kerestem és találtam a szegedi nyomozó alosztálytól kirendelt Pénzes István és Pál Lajos tiszthelyettesekkel, akikkel együttesen még aznap, a délelőtti órákban a helyszínen megjelentem. Ott bevártam a már útban volt vizsgálóbíró vezetése alatt álló bizottság megérkezését, akikkel azután a helyszíni szemlét együttesen megtartottuk. Megállapítottuk, hogy a meggyilkoltak tanyája öt és fél hold földön, közvetlenül a szegedi határ mentén fekszik, amelyet egy igen ritkán járt kocsiút választ el a dorozsmai határtól. A tanya különben magánon álló épület, a legközelebbi szomszéd háromszáz méter távolságban lakik. Az épület egy szobából és konyhából

állt, az udvarban levő akolban két kiéhezett birka volt, a sertésöl feletti padláson pedig tíz tyúk tanyázott. A szobában takaréktűzhely állott, melynek lapján egy véryomót és egy véres sertésvágó kést találtunk. A késről fel lehetett tételezni, hogy a bűncselekmény elkövetésénél eszközüül szolgált. A szoba szegényes bútortatán kisebb-nagyobb alvadt vércseppeket fedeztünk fel, melyek nyilvánvalóan dulakodás folytán kerültek ezekre a helyekre.

A szoba közepén feküdt a két hulla, a férfi hanyatt, a nő lábait maga alá húzva, arccal a padlóra bukva. Mindkét hulla teljesen fe'öltözött állapotban, a férfi lábán csizma volt. Jelölül annak, hogy lefekvés előtt érte őket a halál.

A szoba mennyezetét tartó mestergerendák között a mennyezeten mázolt véryomok voltak láthatók, melyek amellett tanuskodtak, hogy a tettes véres kezével a mestergerenda felett kotorászott.

A konyhában levő háromfiókos ruhaszekrény fiókjai ki voltak húzva, a bennük volt különféle értéktelen felső- és alsóruhanemű összevevissza hányva hevert a fiókokban és a padlón. Ebből arra lehetett következtetni, hogy a tettes bizonyára keresett ott valamit. A tettes a záratlan konyhaajtón jutott be a szobába, cselekménye végrehajtása után a konyhaajtót bezárta, azután a tanyaözület körül mindent érintetlenül hagyva, eltávozott anélkül, hogy nyomok maradtak volna utána.

A helyszíni állapotról úgy a vizsgálóbíró, mint én, helyszíni vázlatot készítettünk. Ennek megtörténte után a bizottság a hullákat felboncoltatta s megállapította, hogy Bíró 11, neje pedig 3 késszúrást szenvedett. A szúrások nevezettek rögtöni halálát okozták. A hullák gyomrában ételmaradék találtatott, ami azt bizonyította, hogy közvetlenül étkezés után érte őket a halál, mert az elfogyasztott tápanyag emésztése még meg sem indult. A hullatünetekből ítélve a boncolást végző orvosok azon véleményüknek adtak kifejezést, hogy a halál a boncolást megelőzőleg mintegy négy nap előtt következett be, tehát a cselekmény január 4-én történhetett.

Amíg a boncolás tartott, a vizsgálóbíró a hozzátartozókon kívül több olyan egyént hallgatott ki, akiről feltételezhető volt, hogy a gyilkosságról valamit tudhatnak. A kihallgatások azonban nem vezettek eredményre. A vizsgálóbíró a boncolás megejtése után a további nyomozást a csendőrségre bízta és kíséretével együtt eltávozott a helyszínéről.

A bizottság eltávozása után a nyomozás irányítását átvettem s a meggyilkoltak hozzátartozóinak bevonásával annak megállapítására törekedtem, hogy a tettes vitt-e el valamit a lakásból, ha igen, mit? Elsősorban ugyanis a cselekmény indítóokát óhajtottam felderíteni. E célból a lakásban talált holmikat újból átvizsgáltam s megállapítottam, hogy a szobában levő 3 darab párna, 1 dunna, a mestergerendán volt 1 darab csontnyelű borotva, hozzávaló fenőkövel, a szekrényből 1 asztalterítő, 1 férfi ing, 1 férfi vászongatya, 1 zsebkendő, melynek egyik sarkába 38 fillér volt bekötve, 1 cserépfazék, 1 másik cserépfazék egy liternyi sertézsírral és egy B. F. kezdobetükkel ellátott csikos jutazsák hiányzik. A padláson is szétnéztünk, hol egy sertés füstölt husát találtuk a szarúfákra felagatva. A sonkák azonban hiányoztak. Hogy a sonkákkal mi történt, azt nem tudtuk megállapítani, mert a padlásjtó zárva volt, ott a legnagyobb rend uralkodott és semmi nyoma sem látszott annak, hogy ott idegen megfordult volna. A hozzátartozók véleménye szerint a sonkákat az öregek valószínűleg elfogyasztották, de az is lehet, hogy eladták. Ez hihetetlennek látszott, mert a földművelő ember szokását ismerve, a sonkákat inkább nyárára, a ne-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

hezebb mezei munka idejére szokták hagyni, azt a földművelő ember nem pazarolja el olyankor, amidőn csak a ház körül foglalatoskodik. Ezért megmaradtam amellett, hogy a sonkák is a gyilkosság tettesének kezénél tüntek el. Világosnak látszott, hogy a tettest tisztán anyagi érdekek vezette Bíróké meggyilkolásánál. De ki lehetett ez? Az indítók túlságosan általános volt ahhoz, hogy abból egy határozott személy tettségére lehetett volna következtetni. Több bűnjelet, nyomot és bizonyítékot az első roltaknál nem sikerült felfedezni. Tanu meg éppen nem találkozott. De ki is látta volna a tettest, aki minden bizonnyal óvatosan tette meg az utat a színhelyig, amiben az akkori sötét, ködös téli este is segítségére volt.

A hozzátartozók sem tudtak támpontot nyújtani, így csak tapogatózni lehetett.

Ilyen körülmények között a nyomozás nagyon nehezen bontakozott ki valamely elfogadható helyes irányban. Semmi támpont nem volt, amely a tettes kiletére némi világosságot is vetett volna. A környék lakosságát olyfokú ideges félelem fogta el, hogy tőlük semmit sem lehetett megtudni. A nyomozás így napokon át eredménytelenül folyt. Rettetésükben a tanyaiak látszólag a csendőrség iránti bizalmukat is elvesztették, a tettest a környéken sejtették s hasonló esetek ellen védelemre rendezkedtek be. Majdnem minden tanyán a konyhaajtó mögött fejsze, vasvilla volt látható. E jelenséget látva, a nyomozás keretébe illesztettem azon szükségesnek látott teendőt is, hogy a lakosságot megnyugtassam és igyekezzem bennük a nyomozás iránt bizalmat felkelteni. Ismerve a tanya világ belső életét, lehetetlennek tartottam, hogy az előfordult eseményről mitsem tudnának és arról alkotott véleményük ne legyen. Ezért meghatározott terv szerint járőröket küldtem széjjel a környékre, hogy a lakosság között puhatoljanak. Ennek meg is volt az eredménye. Egyik járőr azt jelentette, hogy a meggyilkoltak becsületes, szorgalmas emberek voltak és igen jó anyagi viszonyok között éltek. A férfi azonban heves és lobbanékony természetű egyéniségnek volt ismeretes. Négy férjezett leányvermekük volt. A legfiatalabb leány férjével, Vég Józseffel együtt még az utóbbi időben is az ő háztartásukban élt. Hogy miért váltak külön, azt határozottan senki sem tudta megmondani, de többen oda nyilatkoztak, hogy halomlásuk szerint Vég, de különösen annak felesége szüleit arra igyekeztek rávenni, hogy eltartásuk fejében a tanya épületét és az ahhoz tartozó 5 hold ingatlan felét irassák rájuk, mert ők: „tudni akarják, miért dolgoznak ott.” Bíró erről hallani sem akart s azért köztük viszály keletkezett, amely állítólag annyira elfajult, hogy a fiatalok az ősz folyamán haraggal távoztak el az öregektől. Vég azóta apósától távol, igen rossz anyagi viszonyok között él, semmi keresete nincs. Egy másik járőr pedig azt jelentette, hogy két gyanús egyén nyomára jutott, akik állítólag január 4-én a délutáni órákban a meggyilkoltak lakása közelében megfordultak. Kik lehettek az illetők, mit kerestek a környéken, senki sem tudta, csupán annyit mondtak, hogy idegenek, nem erről a vidékről valók voltak.

Eme két eltérő irányt mérlegelve, arra az elhatározásra jutottam, hogy mindkét feltevésből kiindulva, egyszerre indítom meg a nyomozást.

Vég József és neje elleni nyomozással Pénzes István

tiszthelyetteset bíztam meg, míg a felbukkant két idegen egyén felkutatása végett a rendelkezésemre állott legénységet három járőrbe osztva, határozott feladattal ellátva a távolabbi tanyákra irányítottam.

Pénzes tiszthelyettes a gyanúba vett Vég Józsefet és nejét többször kikérdezte, náluk házkutatást is tartott, de tagadásukkal szemben semmi bizonyítékot beszerezni nem tudott. Mindkét gyanúsított beismerte, hogy a meggyilkoltakkal házközösségben és közös háztartásban éltek, tőlük vagyoni előnyöket igényeltek s miután célt nem értek el, nézeteltéréssel s bizonyos mérvben haraggal távoztak el tőlük. Azt azonban határozottan tagadták, hogy a gyilkosságban részük lenne. A gyanút fokozta azon körülmény, hogy Pénzes tiszthelyettes Vég Józsefet megmozgatta, mely alkalommal kabátja jobb belső zsebében vérfoltokat talált. Erre nézve Vég azt adta elő, hogy akác-fákat galyazott, munka közben jobb kezefejét megsértette és azután kezét zsebredugta. Kabátjának zsebe ettől lehet véres. Védekezésére bizonyítékai nem voltak és kezefején sem látszott a kérdéses sérülés nyoma. Pénzes tiszthelyettes ezen adatok birtokában Véget őrizet alá vette és a nyomozás központjára kísérte, ahol az eredményt nekem jelentette. Első benyomásom nekem is az volt, hogy a tettes nem lehet más, mint Vég József. Később azonban gondolkodóba estem. Úgy okoskodtam, hogy Végnek nem volt szüksége arra, hogy a Bíróké lakását feltúrja. Ő, aki a helyzettel teljesen ismerős volt, az el tulajdonítani szándékolt tárgyakat magához vehette volna anélkül, hogy az ingóságokat szanaszéjjel hányja. Vég jól tudta, hogy apósának nincs készpénze. Ha pedig mégis azért gyilkolta volna meg őket, hogy azáltal vagyoni előnyökhöz jusson, akkor már azzal is elérte célját, hogy azok elhaltak (örökség), nem volt tehát érdekében, hogy a hiányzó ingóságot el tulajdonítsa, annál kevésbé, mert azok csekély értékük mellett még árulójává is válhattak.

Érveimet közöltem is Pénzes tiszthelyettesel, aki szó nélkül meghallgatott, de meggyőződése mellett megmaradt. Hagytam őt a megkezdett irányban tovább dolgozni, én azonban más irányban tapogatóztam. Abból indultam ki, hogy a tettes lehetett ugyan teljesen idegen csavargó is, aki életében talán először fordult meg ezen a tájon, mindazonáltal az volt a meggyőződése, hogy olyan egyén személyében kell a tettest keresni, aki az elhaltakat ismerte ugyan, de nem elég alaposan. Tudta, hogy jó anyagi viszonyok között élnek, de részletesebben nem volt tájékozva. Így pl. nem tudta, hogy Bíróké házában nincsen készpénz. A nyomozást ebből az elgondolásból kiindulva is levezettem. Ezért a súlypontot az áldozatok magánviszonyainak, multjának felderítésére helyeztem. Egyik kiküldött járőröm arról értesült, hogy a sértett Bíró Ferenc a nyár folyamán Berkes Illés szegedi lakos birtokán paprikát termelt és az egész nyarat ott töltötte. Elhatároztam, hogy Berkest egy járőrrel felkerestetem és kikérdeztem, hátha valami támpontot kapok. A kiküldött járőr Berkestől azzal tért vissza, hogy Berkes a meggyilkoltat igen jól ismerte, mert a nyár folyamán majdnem állandóan a birtokán tartózkodott, ahol bérelt földön paprika-termeléssel foglalkozott. Berkesnek a kikérdezés céljáról sejtelmé sem volt, az esetről mitsem tudott. Többek között odanyilatkozott, hogy néhai igen jó viszonyban élt az ő Jenei János nevű béresével, többször látta őket együtt beszélgetni, de úgy tudja, hogy Jenei Bíróké lakásán is megfordult. A béresére vonatkozólag feltett kérdésekre elmondta, hogy az igen jó, szorgalmas fiatalember volt, de egy leány elbolondította, úgy, hogy az év végén, vagyis december 31-én szolgálatából kilépett. Jelenleg a szegedi

A párizsi radikális párt túlnyomó részének az a felfogása, hogy Franciaország számára rossz üzlet volt úgy a lengyelekkel való szövetség, valamint a kis-ántánthoz való kapcsolata.

LIDOVE NOVINY.

határban lakó Nagy István nevű szegény tanyás családnál tartózkodik, akinek a leányát, hallomása szerint, feleségül szándékozik venni. Pál Lajos tiszthelyettes járőrvezető erre — nagyon helyesen — mintha nem is érdekelné a kérdés, csak úgy odavetve annyit mondott: „Bizonyára pénze van a gyerekeknek, ha nősilni akar”. Berkes feleletül a következő kijelentést tette: „Van neki fenéje, egy fillér nélkül ment el. A bérét előre kiszedte, nincs neki még inge sem, azt is nekem kellett venni, mert másáskor nem tudott fehéreneműt váltani.” Alig fejezte be a járőr a jelentését, bevonult egy másik járőr és jelentette, hogy a neki kiutalt körzetben a tanyák lakosságával beszélgetve, arról értesült, hogy egy ismeretlen fiatalember Nagy István tanyai lakásán tartózkodik. A fiatalember Nagy leányának udvarol s mint ilyen, a környező tanyák leányainak nagy irigységére pár nap előtt valami sonkákat vitt oda menyasszonyi ajándéknak. A helyzetet most már tisztán láttam, Jenei pénz nélkül ment el Berkestől. A Bíróék padlásán talált sertéshúsból a sonkák hiányzanak, világos tehát, hogy a Jenei által ajándékozott sonkák és a nyomozás tárgyát képező bűncselekmény között összefüggés van. Nem volt semmi kétségem afelől, hogy a tettes Jenei, ezért elfogását elhatároztam. Ezt azonban könnyebb volt mondani, mint megtenni.

Bizonyára ő is ébren van, a lelkiismerete nem hagyja nyugodtan. A legkisebb neszre is felfigyel, megszökik és akkor botalt üthetjük a nyomát. Leginkább az a veszély fenyegetett, hogy tervünket a sűrűn lakott tanyák kutyáinak ugatása árulja el. Vasárnapi nap lévén, feltételezhető volt, hogy Jenei ilyenkor menyasszonyánál tartózkodik. Lassan esteledett, vastag hófelhők borultak az égboltozatra, havazni kezdett, majd északi szél keletkezett, melynek nyomán hófergeteg támadt. A kutyaugatás elhallgatott. Csendesség borult a tájra, csak a szél süvített s vitte a havat szertesztét.

A rendkívüli időjárás által nyújtott előnyt felhasználva, este 20 óra tájban indultam el a csendőrökkel csoportban a már előbb megbeszélte terv szerint Jenei elfogására. Lassan, néha térdig érő hóban bukdácsolva, a tanyákat kikerülve, meneteltünk a Nagy-tanya felé. Nehéz és igen fárasztó utunk volt. Körülbelül 23 órakor értünk el a Nagy-tanyához, melyet a legnagyobb óvatossággal, észrevétlenül körülrátartam anélkül, hogy megjelenésünket bárki is észrevette volna. A lakás zárva volt. Pénzes tiszthelyettes kopogtatására egy fiatalember nyitott ajtót, akit Pénzes tiszthelyettes, mint akiben a keresett Jeneit sejtette, igazolásra szólított fel. Majd felszólította az ágyban fekvő Nagy Istvánt, hogy mutassa meg azt a négy sonkát, amit Jenei hozott a házhoz. E meglepetésszerű fellépésre Nagyné, férje választát be sem várva, azt mondta, hogy a sonkák a padlásán vannak. Erre a kijelentésre Jenei azonnali elfogását és megbilincselését rendelttem el, amit Pénzes tiszthelyettes nyomban végre is hajtott. Az elfogott látszólag nyugodtan viselkedett, ártatlanságát hangoztatta, mondván: „Semmiben sem vagyok bűnös, nem szökök meg, minek kötöznek meg.” Hogy az elfogásnál tanúsított óvatosságra és elővigyázatosságra mennyire szükség volt, azt csak később láttuk, mert megállapítást nyert, hogy Jenei állandó rettegésben élt. Minden kutyaugatásra felfigyelt s mindannyiszor megkérte leendő anyósát, hogy nézze meg, mire ugatnak a kutyák. Anyósa, aki az ügybe nem volt beavatva, minden kutyaugatásra kinézett, de miután semmi különösebbet nem látott, Jeneit mindig megnyugtatta. Ebből látható, hogy Jenei szökési gondolatokkal foglalkozott és meg is ugrott volna, ha a csendőrök közeledtét észreveszi.

Az elfogás megtörténte után felszólítottam a Nagy családot, hogy Jenei összes magánholmiját mutassák meg. Az előmutatott holmik között megtaláltuk a meggyilkolt fehéreneműjét, a borotvakészletet és az asztalterítőt. Mint-hogy azonban több tárgy is hiányzott, amit Nagyné előadni nem tudtak, megtartottuk a házkutatást. A szoba egyik sarkában egy ronggyal letakarva előkerült a zsíros cserépfazék, amely a helyszíni megállapítás szerint egy liternyi zsírral eltűnt. A padláson a keresett név sonkát és az eresz alá dugva a B. F. kezdőbetűkkel ellátott csikos jutazsákot is megtaláltuk. E tárgyi bizonyítékok kézrekerítése kétségtelenné tette, hogy Jenei János személyében a valódi tettes került kézre.

A gyanúsítottat és az előkerült összes bűnjeleket a nyomozás központjára vittem. Megérkezés után minden formális kikérdezés nélkül, bizalmi férfiak jelenlétében, az elfogotthoz a bűnjelekre mutatva, erélyes hangon a következő felszólítást intéztem: „Mondja el, hogyan és miért ölte meg a Bíró-házaspárt?” Jenei fejét lehajtva, halk hangon azt felelte: „Pénzre volt szükségem.” Ebből a feleletből kivehető volt, hogy lelki egyensúlya megbomlott és annak hatása alatt ejtette ki ezt a pár szót. Ezt látva, az eddigi erélyességgel felhagyva, jóindulatú hangon felhívtam, hogy mondjon el mindent úgy, ahogy volt, mert ezáltal megkönnyebbül és visszanyeri lelkinyugalmát. Fiatal ember még, a megérdemelt büntetéstől ne féljen, azt ki fogja tölni, kiszabadul s még mindég alkalma lesz feleségül venni azt, akiért ezt a tettet elkövette. E vigasztaló szavak hatása alatt Jenei kiegyenesedett és bátran a szemem közé nézve, a cselekmény elkövetését beismerte.

Elmondta, hogy Bíróék régebbi idő óta ismerte, tudta, hogy az idős házaspár jómódban élt. Pénze nem volt, nősilni akart, mindenáron pénzre volt szüksége. Bíróékat szemelte ki áldozatul, mert abban a házban volt, hogy készpénzük is van. A tett elkövetésére napokkal ezelőtt készült, végrehajtását január 4-én határozta el. E célból egy hosszú zsebkést tett a zsebébe s Bíróékat aznap este 18 óra tájban felkereste. Bement a szobába, ahol őket az asztal mellett ülve, felöltözve találta. Bíró felugrott az asztal mellől és durván rákiáltott: „Távozzon a szobámból!” s olyan mozdulatot tett, mintha őt meg akarta volna ütni. E támadó mozdulat pillanatában a kemence padkáján egy hosszú sertésölő kést pillantott meg, azt felkapta, Bíróék ugrott, mellbe szúrta, majd addig szurkálta a testét, amíg ki nem szenvedett. Bíróné férje védelmére kelt, ezért őt is többször megszurta. Az asszony összeesett s néhány perc múlva szintén meghalt.

Ezek után átkutatta Bíróék holmiját, de miután csak 38 fillért talált, ruhaneműeket szedett össze, a négy darab sonkát is magához vette, a lakásajtót egy szecre akasztva talált kulccsal rájuk zárta, a holmit a bűnjelt képező zsákba gyömöszölte és óvatosan eltávozott anélkül, hogy bárkivel is találkozott volna. Előadta továbbá, hogy a jobb kezefele teljesen véres volt s ezzel a kézzel kutatta át a mennyezetet tartó mestergerenda felületét. A padlásajtót a talált kulccsal nyitotta ki és csukta be.

A beismerő vallomás után gyanúsítottat bizalmi egyének kíséretében a helyszínére vezettem s ott felszólítottam, hogy a gyilkosság végrehajtását úgy, ahogy történt, mutassa be.

Jenei ennek vonakodás nélkül eleget tett s bemutatta a cselekménynek minden fázisát, úgy, ahogy azt végrehajtotta.

A tettes kézrekerítése futótűzként terjedt el a tanyai lakosság között. Csoportokba verődve távoli tanyákról is felkeresték a helyszínt, hogy az ott megjelenő tettet sze-

mélyesen láthassák. Az elfogás után a lakosság hangulata teljesen megváltozott, az arcok felvidultak s látszott rajtuk, hogy megnyugvás fogta el őket. Hogy a csendőrséget is mennyire dícsérték, azt nem is kell mondanom. A nyomozás ezzel befejezést nyert, a gyanúsítottat 10 napi nyomozás után a bűnjelekkel együtt a szegedi kir. ügyészségnek átadtuk.

Ez ügyben folyó év szeptember 30-án a szegedi kir. törvényszék által kitűzött főtárgyaláson a kir. ügyész Jenei János ellen rablással párosult gyilkosság miatt emelt vádat. A törvényszék nagy érdeklődés mellett tárgyalta a bűnügyet. A vádlott a főtárgyalás során is beismerő vallomást tett, azonban az előre megfontoltságot visszavonta s azzal védekezett, hogy csak azért ölte meg Bíróékat, mert azok őt a szobából kiutasítva, nagyon megszegényítették.

A bíróság Jenei Jánost szándékos emberölés büntetében mondta ki bűnösnek s ezért 15 évi fegyházra ítélte.

A leírt érdekes és eredményes nyomozás, mint tervszerű, jól átgondolt, szakértelemmel és gyakorlati érzéssel végrehajtott nyomozási munka elejétől végéig figyelemre-méltó, de különösen három szempontból nyújt tanulságot.

A helyszín ebben az esetben a cselekmény valószínű indítóokának tisztázásán kívül nem nyújtott támpontot a tettes kiletére. Az indítók, általános jellege miatt, szintén nem képviselt olyan adatot, mely egy határozott személy tettségére utalhatott volna.

A nyomozás irányítója itt bekapcsolt egy régi, jól bevált adatgyűjtési eszközt. Meg kellett tudni, hogy a lakosság mit beszél, mit tud, sejt, gyanít a bűncselekményről, milyen vélemények alakultak ki arra vonatkozóan az emberek között. Tapasztalatok szerint az ilyen mende-mondák felderítése már gyakran szolgáltatott támpontokat a további nyomozáshoz.

Az ilyen módon nyert értesülések két feltevés felállítására jogosították a nyomozás vezetőjét. Ezek szerint a tettes vagy az egyik családtag, vagy a környéken látott két idegen személyben volt valószínűsíthető. A nyomozás mindkét irányban egyforma eréllyel indult meg. Ez az egyedüli helyes eljárás, melyre a Szut. 411. pontja is rámutat. A két feltevés ellenőrzésére folytatott adatgyűjtés először a családtag bűnössége mellett szolgáltatott látszólag igen súlyosan terhelő adatokat. A nyomozást irányító szakasparancsnok azonban ezeket az adatokat a bíráló szemével nézte, viszonyba hozta őket egymással s a már előzőleg meglévő adatokkal. Ellentéteket talált. A családtag tettségét nem lehetett könnyedén beleilleszteni az egész képébe, legfeljebb enyhén beleerőszakolni. Ezért ezt a feltevést — anélkül, hogy azt végleg elvetette volna — óvatosan, csupán mint lehetőséget kezelte és az egyéb irányban folyamatban levő adatgyűjtést változatlan eréllyel tovább folytatta.

Az ismeretlen tettesre vagy tettesekre vonatkozó feltevés ellenőrzése eddig csak a környéken állítólag megfordult idegenek utáni puhatolásra szorítkozott. Most *Ligeti* alhadnagy újabb adatgyűjtési forráshoz folyamodott és a súlyt az áldozatok magánviszonyainak, előéletének kifürkészésére fektette. Nagyon régi, bevált módszer ez, csupán az a baj, hogy a gyakorlatban sokszor megfelelnek róla. A bűncselekmény áldozatának személyes, családi, vagyoni viszonyai, multja nagyon sokszor nyújtanak olyan támpontot, mely a tettes személyére közvetlenül vagy legalább is közvetve utal. A nyomozás leírásából kitűnik, hogy a siker itt is ennek a kiindulópontnak volt köszönhető.

CSENDŐR LEKSZIKON.

182. kérdés. *A vidéki városkában befejeződik a színházi évad. A gyanúsított ismerve azt a helyzetet, hogy ilyenkor a színlaposztó búcsúzni jár és borraalót várva, a legtöbb helyen kap is, búcsúlapokat nyomtat ezekkel a közismert szavakkal: „Se pénz, se posztó, búcsúzik a színlaposztó!” Ezeket a búcsúlapokat házról-házra járva szétosztja. Egyesek 10—20 fillér borraalót adnak neki. Az igazi színlaposztó csak ezután kezdte meg a búcsúást és természetesen a borraalók várt összegénél jóval kisebb jutott már számára. Követett-e el bűncselekményt a gyanúsított s ha igen, milyent?*

Válasz. A gyanúsított cselekménye csalás. Fondorlatosan járt el, mert szándékosan összetévesztette magát a színlaposztóval. Tette pedig ezt azért, hogy elhalassza a színlaposztónak juttatott borraalókat, tehát jogtalan vagyoni haszon végett. Vagyoni kárt okozott az adományozóknak, valamint egyúttal a színlaposztónak is, tehát a cselekményben a csalás minden lényeges tárgyeleme föllelhető.

183. kérdés. *A gyanúsított bosszúból felgyújtja a sértett lakházának udvarán elhelyezett, 100 P értékű terménykészletet. Milyen bűncselekményt követett el, ha egyébként a gyűlölkönyv termény elhelyezése a tűzrendészeti óvórendszabályoknak megfelelt?*

Válasz. Mindenekelőtt azt kell eldönteni, hogy a 100 P értékű terménykészlet „nagyobb mennyiségű”-nek tekintendő-e. E kérdés elbírálásánál nem szükségképpen a terménykészlet értéke az irányadó, hanem lényegesen számbajön a terménykészlet által elfoglalt terület, hiszen a törvény nem „nagyobb értékű” terménykészletről szól a Btk. 422. §-ának 2. pontjába ütköző gyújtogatás bünteténél. Másodsorban meg kell vizsgálni azt a kérdést, hogy a terménykészlet felgyújtása veszélyeztetette-e más személyt vagy vagyonát. Mindkét kérdés pontos megvizsgálása a gyújtogatás büntetetének szempontjából fontos. Megjegyezzük, hogy a tűzrendészeti óvórendszabályok nem játszanak a kérdés elbírálásánál döntő szerepet, mert a Btk. 422. §-a nincs tekintettel a tűzrendészeti szabályokra. A gyújtogatás büntetetének elbírálása tehát önállóan, a közigazgatási rendszabályoktól függetlenül történik. Ezért az ily cselekmények nyomozásánál a csendőrnek a legrészletesebb gondossággal kell felderítenie a helyszíni viszonyokat, a terménykészlet által elfoglalt terület mértékét, minden méretben, ennek távolságát más vagyontárgytól, stb. Meg kell állapítani természetesen a terménykészlet állagát, valamint értékét is.

Ha a terménykészlet nagyobb mennyiségűnek nem tekinthető és mások vagyonára, személyére felgyújtása veszedelemmel nem járt, a cselekmény a Btk. 418. §-ába ütköző ingó vagyon rongálás vétségének minősül, amely magánindítványra üldözendő.

Ilyen esetben azonban, amikor a cselekmény tényelemei súlyosabb bűncselekmény megállapítására is alkalmasak lehetnek, a csendőrnek nem azzal kell vesződnie, hogy a végleges jogi minősítésben megállapodjék, hanem a súlyosabb és enyhébb minősítésű bűncselekmény megállapításának lehetőségére egyformán gondolva, inkább a súlyosabb cselekmény fennforgásából induljon ki és a feljelentést is az ennek elbírálására illetékes kir. ügyészséghez tegye meg.

184. kérdés. *A szőlőművelés alatt álló terület tulajdonosa vadászejgyet váltván, a szőlő területén rendszeresen vadászik, más szőlőterületeken szintén gyakorolja a vadászatot, az illető tulajdonosok beleegyezésével. Megengedett eljárás-e ez?*

Válasz. A szőlő önálló vadászterület, bármily kis területe legyen is, tulajdonosa tehát rajta a vadászatot szabadon gyakorolhatja. A vadászati jog az ingatlanok elválaszthatatlan tartozéka ugyan, vagyis a vadászati jog az ingatlan tulajdonosától el nem választható, azonban a vadászati jog gyakorlásáról mások javára lemondhat. Oly esetben, amikor községi

vadászterületről van szó, a tulajdonos a vadászati jog gyakorlásáról (tehát nem a vadászati jogról) a törvény kényszerűen mond le, minthogy ingatlana nem önálló vadászterület (kert, szőlő, belső telek stb.) s így az ingatlan a községi vadászterület kiegészítő része, amelyen a vadászati jog gyakorlása azt vagy azokat illeti meg, akit vagy akiket a községgel kötött haszonbérleti szerződés ezzel felruház.

A szőlőtulajdonosnak a kérdésben leírt eljárásában tehát nincs semmi törvénytörés.

185. kérdés. *Mily jogkör illeti meg a hegyközséget a területén gyakorolható vadászati jog tárgyában?*

Válasz. Az 1929: XVII. t. c., ellentétben az eddigi jogszabályokkal, a hegyközség vadászati jogát elismeri és a hegyközséget önálló vadászterületi jelleggel ruházza fel.

Ha tehát valahol hegyközség alakult, a hegyközséghez tartozó ingatlantulajdonosok helyett a hegyközséget illeti meg a vadászati jog. Ha a hegyközségi vadászterületet haszonbérbe adják, a vadászati jogért fizetett ellenérték, a haszonbér szintén a hegyközséget illeti meg.

A hegyközségi vadászati jog miként való gyakorlásáról vagy hasznosításáról a hegyközségi közgyűlés határoz. A hegyközség területe, természetesen a közgyűlés hozzájárulásával bevonható ugyan a községi (városi) közös vadászterületbe, azonban a községi (városi) előjáróság a hegyközségi terület után befolyó haszonbérreszletet köteles kiadni a hegyközség előjáróságának.

Tudni kell végül, hogy a hegyközségnek az új törvény értelmében már nem kell teljesen beültetett szőlőből (kertből, belső telekből stb.) állania, mert a hegyközség önálló vadászati joga ettől független. A hegyközség vadászati jogát és önálló vadászterületi jellegét az új törvény csak akkor ismeri el, ha a hegyközség törvényesen megalakult. Törvényesen megalakultnak a hegyközség akkor tekinthető, ha a megalakulást és a hegyközségi rendtartást a törvényhatóság már jóváhagyta.

186. kérdés. *A sértett a község utcáján kerékpározik, miközben zsebkendőjével együtt pénztárcáját is kirántja zsebéből. A pénztárca anélkül, hogy a sértett észrevenné, a földre esik. A gyanúsított ezt meglátva, felkapja a 210 P-t tartalmazó pénztárcát s bár a sértettet személyesen is ismeri, magának megtartja. Mily büncselekményt követett el?*

Válasz. A cselekmény lopás, mert a gyanúsított tudta, hogy a pénztárca idegen ingóság, tudta, hogy kinek van jogos birtokában, tehát reánezve nem volt elveszett, uratlan dolog.

187. kérdés. *Hatósági közeg-e a leventeoktató a Btk. alkalmazása szempontjából?*

Válasz. A leventeoktató hatósági közeg, mert a testnevelésről alkotott 1921: LIII. t. c.-nek végrehajtása tárgyában közreműködő, különböző hatósági szervek megbízatása alapján jár el. Ezek a szervek (mint például a testnevelésügyi fennhatóságot gyakorló vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter) hatósági jogkört gyakorolnak, vagy pedig hatósági rendelkezésből folyó hivatalos feladatot teljesítenek (mint például a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete alapján alakult községi testnevelő bizottság).

Aki tehát a leventeegyesületi gyakorlatokon résztvevő ifjúságot a leventeoktató bántalmazására buzdítja, az 1914: XL. t. c. 4. §-ába ütköző büncselekmény elkövetésére irányuló nyilvános felhívása miatt a Btk. 171. §-a értelmében mint felbujtó felel, ha a felhívás eredménnyel járt. Ha a felhívás eredménytelen maradt, véleményünk szerint nem a Btk. 171. §-ának 2. bekezdését kell alkalmazni, hanem az 1914: XL. t. c. 4. §-ának 2. bekezdését, mert az ilyen felhívás eredménytelensége esetén is olyan fenyegetés a leventeoktatóval szemben, amely a hatósági közeg ellen való erőszak önálló megvalósulásával egyértelmű.

188. kérdés. *Ha a feljelentés tárgya a közúti forgalom biztonságára vonatkozó rendészeti jellegű intézkedés megszegése, miként kell elnevezni a kihágást: az 1890: I. törvény-cikk szerint útrendészeti kihágásnak, avagy a 250.000 B. M. 1929. sz. rendeletet tekintve, közlekedésügyi kihágásnak?*

Válasz. Az 1929: XXXII. t. c. az 1890: I. t. c.-nek 107—114., 121. és 122. §-át kifejezetten hatályon kívül helyezte, így tehát az 1890: I. t. c.-ben foglalt kihágási tényálladékok köre erősen megváltozott. Ha a feljelentés e törvény alapján történik, az eddigi elnevezés megtartásával a feljelentés tárgyát tevő cselekmény változatlanul útrendészeti kihágásnak nevezhető, míg az idézett belügyminiszteri rendeletben foglalt útrendészeti tilalmak megszegésére a rendelet címe alapján közlekedésügyi kihágás elnevezést kell alkalmazni.

A fenyő és az ember.

A hajnali szürkületben tehervonat zakatolt végig a magas töltésen.

Két nagy, tüzes szemével, hosszan tekerőző, sötét testével olyan volt, mint valami nehézkesen csúszó-mászó óriási hiüllő. Hatalmas farkát fáradtan vonszolta maga után, lihegett és tüzes szikraesőt fújt időnként szerteszéjjel a nyirkos ködbe.

A kocsi tetején vastagon fekiúdt a hó. Tisztán, üdén, hívogató fehérségben. Messze vidékekről hurcolta magával a vonat: hegyek, erdők távoli világából, ahol a tél már átvette uralmát és telehintette a földet selymes hópihével.

A puha hótakaró alatt, szalmakötelekkel összekötözve fenyőfák heverték rakáson.

Az Ember megölte az Erdőt, hogy szoba-börtönét beillatozza életetadó fenyőlehellettel s zöldjének pompájával szent misztériummá avassa karácsony ünnepének meg-hitt melegét.

A fenyők panaszosan nyöszörögtek s bánatos sóhajtozásuk messze szállt, fel, a gomolygó köd fölé, ahol a hajnali szellő szárnyaira vette, elsüvített vele a havasok közé s ott, a zúgó fenyves fölött óvatosan leletette.

— Szorít ez az átkozott kötés! — panaszkodott egy karsú fiatal. Úgy érzem, mintha minden tagom össze lenne törve és a seb is itt, az oldalamon szörnnyen sajog... Édes otthonom, szélvésszel dacoló, büszke fenyőtestvéreim, de távol estem tőletek!...

Szánakozva fordultak felé társai:

— Hol volt a hazád, testvér?

— A hazám? Ahol a havasok orma fellegekkel csokolózik, s a levegő fenyőillattól terhes és ahol a föld mélyéből kristályforrás buzog: ott van az én hazám!

— Az enyém is, az enyém is! — felelték kórusban a többiek.

— Ott állottam egy széles völgy felett, a sziklás hegyoldalon, társaim között. A völgyben patak kanyargott, a két partján házacskák állottak s azokban szálás, keménytekintetű férfiak laktak asszonyaikkal és gyermekeikkel. A harmat még ott csillogott a virágok szirmain s ez a szorgos nép már befogta állatait s szántotta, boronálta rögös földjeit napestig. Mikor pedig beköszöntött a tél, fejszét ragadtak s elmentek fát vágni. Mindig rettegtünk, hogy reánk kerül a sor.

— Egyszer azután egy napfényes reggelen előttünk állottak meg a fejszés emberek. Itt a Vég! Egy zömök, erős legény reám emelte a szemét és végigmért. „Szép” — mondotta. Elővette a fejszét s hatalmas csapásokkal kettészelt a derekamat. Amikor aztán eldültem, szeretettel végigsimogatta gallyaimat és beszélni kezdett hozzám: „Boldog fenyő te, mondd meg odalent, a síkságon, hogy már a tizenötödik karácsonyt érjük. A tizenötödiket! Vá-

runk és vérzünk: ne léssenek soká, mert elfogy a köny-nyünk és elfoly a vérünk!"

A fenyők hallgatták.

— Milyen ország is ez, ahová kerültünk? Hová tűntek a hegyek, az erdők, források?

A tehervonat csak dőcögött és az ég alja világosodni kezdett. De a köd továbbra is megfeküdte a tájat. A vonat mellett házak suhantak el, furcsa, tornyos építmények; emberek tűntek elő s a távolban gyárkémények füstölögtek. Végre megállott a vonat egy állomás előtt. Emberek jöttek és elkezdtek kifelé rakni a fenyőfákat. A földön egymás tetejére halmozták őket, sokan-sokan pedig körülállották gyönyörködve.

Két magas férfi is a csoporthoz lépett. Puska a vállukon, kard az oldalukon. Tekintetükben bátorság, erő.

— Kik ezek? — súgta egy fiatal fenyőcske.

— Csendőrök. Magyarok — felelte a másik. — Régi ismerősök. Mikor még olyan kis fácska voltam, mint te, sokszor láttam őket kettesével. Járták a madárdalos erdőt s ha elfáradtak, megpihentek árnyékunkban. Ha a Nemere borzongatta az erdőt, vagy ha zápor mosta a hegyoldalaikat, gyakran nyujtottunk nekik menedéket. Téliidőben, mikor galyaink roskadoztak a friss hótól, játékos kedvvel teleszórtuk őket vele, ha szuronyaikkal megérintették az ágainkat. De egyszer aztán csak eltűntek. Azóta se látam őket. És azóta szomorúbbak odahaza az emberek.

Az egyik csendőr egy bőrkabátos emberhez fordult, aki a kirakodásnál intézkedett:

— Honnan valók ezek a fenyőfák? — kérdezte.

— Messziről. Erdélyből. Gyergyószentmiklóson adták vonatra, Marosvásárhelyen, Székelykoocsárdon, Kolozsváron keresztül jöttek ide.

A két csendőr egymásra nézett. Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely, Kolozsvár... Úgy csengtek fülükbe a régen hallott nevek, mint virágillatos reggel a tavoli harangszó. Tehát hazulról jöttek... Néhány nappal ezelőtt még ott bölöngáltak koronáikkal a kis székely falu felett, ahová gondolatuk annyiszor hazaszáll. Talán találkoztak is már valaha, kucsmagomba keresgélés közben, a fenyves titokzatos félhomályában?...

Válogatni kezdtek a fenyők között s egy sudár fiatal kocsira tettek. Magukkal vitték a havasok illatos ajándékát.

Odahaza díszes talpat faragtak neki, beállították, azután teleaggatták ágait csecsebecsékkel, édességekkel, gyertyákkal. A szentestén azután meggyújtották a gyertyákat és körülállották. Melegség, áhitatos ünnep terjengt körülötte a csendőrök szobájában. Az ablak alatt csilingelő ének.

Szép volt.

Ettől kezdve minden este meggyújtották a csendőrök a gyertyákat, amíg csak tövig le nem égtek. Mikor azután, néhány nap múlva a tülevelek fakultan kezdtek lehullani, leszedték a fáról a díszeket, cukrokat s a fenyőt kivitték a szobából a havas udvarra, egy sarokba.

Este, amikor már senki sem járt az udvaron, titokban kilopózkodott valaki a fához és levágott róla egy kis gallyat. Becsomagolta és eltette a zsebébe. A fácska érezte, hogy dísztelen csonkjaira nagy, meleg könnyecseppek hullanak...

Csodálatos teremtések ezek az emberek!...

Marton János őrmester (Kartal).

Kormányzó Úr Ö Főméltósága névnapjának megünneplése, December 6-án a Kormányzó Úr Ö Főméltósága névnapján Budapesten a róm. kath. tisztek és legénység részére a Kapisztrán helyőrségi templomban, a református, evangélikus és unitárius tisztek részére a Ref. Egyetemes Konv. zsinati székházában, a legénység részére pedig a lágymányosi református templomban voltak ünnepélyes istentiszteletek. A Kapisztrán helyőrségi templomban 9 óra 15 perckor kezdődő ünnepélyes hálaadó istentiszteletet, melyen a Kormányzó Úr Ö Főméltósága személyesen is résztvett, Haász István tábori püspök celebrálta fényes papi segédlettel és ő mondotta a szentbeszédet is. A püspök a mise keretében felszentelte a templom új oltárképét. Az oltárkép Merész Gyula festőművész alkotása és azt a jelenetet ábrázolja, midőn a templom védőszentje, Kapisztrán János, Máriának, mint Patrona Hungariae-nak felajánlja a honvédség fegyvernemeit. Az oltárképet vezér jákfai Gömbös Gyula miniszterelnök és honvédelmi miniszter, mint a templom kegyura, ajándékozta. Az istentiszteleten megjelent vezér jákfai Gömbös Gyula miniszterelnök, továbbá vezér Kárpáthy Kamilló gyalogsági tábornokkal, a honvédség főparancsnokával az élén a tábornoki kar, a helyőrség katolikus vallású tisztikara és legénysége. A mise befejeztével a Kormányzó Úr Ö Főméltósága kíséretével el távozott, a 2. honvédgyalozezred kivonult díszszázada pedig a honvédség főparancsnoka előtt díszmenetben vonult el. 13 órakor a budapesti csendőr tiszti társalgó helyiségeiben, valamint az altiszti étkezdében díszbeled volt. A tiszti társalgóban Alkay József ezredes, a budapesti I. csendőrkerület parancsnoka, az altiszti étkezdében Jablonkay Sándor őrnagy mondotta a felköszöntőt. December 6-án este fél 20 órai kezdettel a Magyar Nemzeti Diákszövetség az Operaházban díszelőadást rendezett, melyen a Kormányzó Úr Ö Főméltósága is családjával együtt megjelent.

Kinevezés. Kormányzó Úr Ö Főméltósága Suhay Imre tábornok urat, a budapesti határőrkerület parancsnokát a szombathelyi 3. vegyesdandár parancsnokává nevezte ki. Olvasóink jól ismerik Suhay tábornok úr nagyszerű írásait, amelyekkel a Csendőrségi Lapokat évek óta megtisztelte; éppen ez a többéves kapcsolat, amely a Csendőrségi Lapokat a tábornok úr magas személyéhez fűzi, bátorít fel minket arra, hogy új méltóságába történt kinevezéséhez mind a szerkesztőség, mind pedig a lap olvasótáborának nevében őszinte szerencsekívánatainkat nyilvánítsuk.

Teadélután a budapesti csendőrtiszti társalgóban. A budapesti csendőrtiszti társalgó vigalmi bizottsága a társalgó szépen átalakított helyiségeiben november 27-én 17 órai kezdettel igen jól sikerült, táncgal egybekötött teadélután rendezett, melyen a tényleges és a nyugállományú csendőrtisztek családtagjaikkal együtt szép számban jelentek meg. A társaság igen jó hangulatban a késő esti órákig volt együtt. A teadélutánon teljes számban résztvettek a csendőrtisztképző tanfolyam hallgatói is, kiknek ekkor nyílt először alkalmuk arra, hogy a Budapesten állomásozó csendőrtisztkarral és családtagjaikkal megismerkedhessenek. A társalgó vigalmi bizottsága január folyamán hasonló teadélután rendezését vette tervbe, annak napja azonban még nincsen meghatározva.

Olvasóink szíves figyelmébe. A csendőrkerületek területi beosztásában 1933 január 1-ével beállt nagymértékű változás következtében, valamint az ezen változással kapcsolatos, még eldöntetlen kérdések sokaságára való tekintettel az 1933. évi csendőrségi zsebkönyv csak február hónapban jelenhetik meg, mert nem volna értelme hasznavehetetlen adatokat közlőnk csak azért, hogy a zsebkönyv idejében megjelenjen. A szétküldés annak idején ugyanúgy fog megtörténni, mint a múlt évben: a gazdasági hivatalok útján. A szétküldés idejét lapunkban jelezni fogjuk.

Felavatták Hódmezővásárhely új laktanyáját. November utolsó napjaiban szép ünnepség keretében avatták fel Hódmezővásárhelyen az új helyőrség laktanyáját. Az ünnepségen megjelent vezér Shvoy Kálmán altábornagy, szegedi vegyesdandárparancsnok is. Az első szónok Endrey Béla polgármester-helyettes volt, majd vezér dr. Endrey Antal felsőházi tag mondott ünnepi beszédet. Utána vezér Shvoy Kálmán altábornagy szólott, aki a többek között a következőket mondotta: „Mi, magyar honvédek, nem vagyunk mások, mint önök. Mi is polgárok vagyunk, csak abban különbözünk önöktől, hogy egyenruhában járunk. Kevesebb joggal, sokkal több kötelességgel.” A Magyar Hiszekegy hangjai mellett koszorúzták meg a világháború hódmezővásárhelyi hősi halottainak emléktábláját, amelyet az új laktanya falában helyeztek el.

Bajtársi összejövetel. A budapesti volt cs. és kir. hadapródiskolában avatott tisztek, évfolyamra való tekintet nélkül minden hó első szerdáján délután 17 órától kezdve a budai Erzsébet-híd kávéházban tartják bajtársi találkozókat.

A csendőrség 1932. évi harmadik negyedének közbiztonsági tevékenységi statisztikája. 1932. július, augusztus és szeptember hónapokban a csendőrség működési területén összesen 29.919 (28.987) büntett és vétség, továbbá 49.053 (51.173) kihágási esetben folytatott nyomozást. A lefolytatott nyomozások a büntetteknel és vétségeknél 29.538, a kihágásoknál 48.996 esetben vezettek eredményre. 381 büntett és vétség, továbbá 47 kihágási esetben a nyomozás még folyik. A nyomozásokkal kapcsolatosan összesen 3573 (2935) egyént vettek őrizetbe és fogtak el s 93.068 (97.730) egyént jelentettek fel különböző bűncselekményekért. Az elkövetett bűntettek és vétségek közül 7853 (5943) lopás, 6276 (6626) rágalmasz és becsületsértés, 5308 (5680) testi sértés, 1366 (1467) csalás, 1124 (560) orgazdaság és bűnpártolás, 1569 (415) sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés, 955 (954) vagyonrongálás, 1654 (1778) gyujtogatás és tüzeset, 641 (652) magánlaksértés, 493 (472) ember élete elleni bűncselekmény, 425 (415) rablás és zsarolás, 188 (289) okirathamisítás és 79 (61) pénzhamisítás. A még fennmaradó szám az egyéb büntettek és vétségek között oszlik meg. A zárjelben levő számok a múlt év harmadik negyedének statisztikáját mutatják.

Fegyverhasználatok. A ricsei őrs állományába tartozó Nagy János csendőr szolgálaton kívül november 30-án 15 óra tájban Ricse községben Kovács István ricsei lakos megtámadta. A csendőr Kovács ellen kardfegyvert használt és a támadót a fején megsebesítette. Kovács 20 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. A csendőr nem sérült meg.

A szentlőrinci őrs állományába tartozó Pinczés (Polyák) István őrmester és Bányai József csendőrből állott járőr december 4-én Pata községhez tartozó Ferna-pusztá határában Bogdán Sándor, Bogdán Lajos és Orsós János többrendbeli lopással gyanúsított cigányokat el akarta fogni. A cigányok a járőr elől futásnak eredtek, mire Pinczés őrmester löfegyvert használt. A fegyverhasználat következtében halál eset vagy sérülés nem történt. A járőr a menekülők közül Orsós Jánost elfogta, míg a másik két cigány a közeli erdőben elmenekült. A megszökött cigányok nyomozása folyamatban van. A fegyverhasználatok ügyében kivizsgálás indult.

Szökés. Szabó János, a mátészalkai osztály állományába tartozó őrmester, vizsgálati fogoly, december 4-én Simák György huszár, rab társaságában a debreceni 6. vegyesdandárparancsnokság büntetőintézetéből megszökött.

Foglyok megszökése. Lakatos József 26 éves és Rákhel János 18 éves kőborcigányok, kik a püspökhatvani postabetérés és a Dunántúl elkövetett többrendbeli betörés és rablás gyanuja miatt el voltak fogva, december 3-án virradóra a tolnatamási községhez fogdájából a pécsi 4. nyomozó alosztály járőreinek őrizete alól az ablakács kifizetése után megszöktek. Országos nyomozásuk folyamatban van. A foglyszöktetés ügyben kivizsgálás indult.

Nyugdíjas csendőrök és rendőrök mozgalma. A nyugdíjas csendőrök és rendőrök mozgalmat indítottak országos egyesületi megalakítására. A szervezőbizottság Budapesten a Damjanich-utca 25. szám alatti vendéglőben működik.

Dr. vitéz Gereöffy Géza százados irodalmi sikere. A „Vas Gereben” irodalmi és művészeti társaságnak a közelmúltban lefolyt közgyűlése egyhangúlag tiszteletbeli tagjává választotta Mécs László papköltőt, vitéz Gereöffy Géza dr. csendőrszázados, dombóvári szárnyparancsnokot, katonaköltőt és Móra Ferenc frót, ezzel ismervé el az irodalmi tevékenységet és közérdekű munkásságot, melyet nevezettek a multban a kör céljainak megfelelően kifejtettek. Dr. vitéz Gereöffy százados úrnak, kinek szép költeményeit olvasóink lapunk hasábjairól is jól ismerik, szép és jelentős irodalmi kitüntetéséhez szívvel gratulálunk.

Székelység. Ilyen cimen tudományos, irodalmi, művészeti és társadalmi havi folyóiratot indított Márton Ferenc, az az Európaszerte ismert kitűnő székely rajzoló- és festőművész. A folyóirat felelős szerkesztője Sz. Balás Béla, a folyóirat „Erdélyi Hírek” című önálló és igen tartalmas rovatának szerkesztője pedig Szeremley Akos dr. A folyóirat, mint címéből is kitűnik, elsősorban a Csonkamagyarországon élő székelységet kívánja egy olvasótáborba tömöríteni, hogy azután azt adhassa nekik, ami után mindig a legsoványabban

vágyakoznak: erdélyi levegőt, erdélyi testvériséget, kultúrát s mindennekfelett pedig, hogy ébrentartsa bennük az igazi székely szellemet és összetartást. Minél több székely lelket akar megmenteni és megtartani a szűkebb haza: Székelyföld számára, hogy ha majd eljön a nagy nap, amikor újra magyar szótól lesznek hangosak Erdély hegyei és síkságai, minél többen legyünk, akik úgy megyünk vissza, ahogy eljöttünk: Erdélytímádó, hamisítatlan tiszta székely lélekkel. Mellegen ajánljuk a folyóiratot minden erdélyi testvérünk szíves figyelmébe: aki teheti, ne sajnáljon érte havonta egy pengőt. A folyóirat előfizetési ára egész évre 10 pengő, félévre 5 pengő, egyes szám ára 1 pengő. A szerkesztőség címe: Gödöllő (Királytelep) postafiók 20, a kiadóhivatal pedig: Budapest, Bethlen-utca 33.

Vitézi Bál. A következő Vitézi Bált a szokásos fényes keretek között február 4-én (szombaton) tartják meg a pesti Vigadóban. A bálra elvileg csak azoknak küldenek meghívót, kik igényüket bejelentik. Tekintettel arra, hogy a rendezőség az előmunkálatokat már megkezdte, kéri, hogy azok, akik meghívóra igényt tartanak, a név, állás és pontos lakcím feltüntetésével közöljék ezt személyesen, levelezőlapon vagy telefonon. A rendezőség címe: Vitézi Bál rendezősége, Budapest, IV., Váci-utca 62. földszint 7. Telefon: 835—77

A Kihágások Kézikönyvének leszállított ára. A Kihágások Kézikönyvének a csendőrség részére készült második, teljesen átdolgozott és lényegesen bővített kiadásának eddigi 10 pengő kedvezményes árát a szerző, tekintettel a kedvezőtlen gazdasági viszonyokra, teljes vászonkötésben 6 pengőre szállította le. Ez a leszállítás negyvenszázalékos árengedményt jelent és lehetővé teszi, hogy a csendőrségi szolgálatban jól bevált, 592 oldalas könyvet minden csendőr megszerezze. 50 fillér postaköltség külön fizetendő. Megrendelhető Tusnádi Elthes Gyula dr. szerzőnél 2 pengős havi részletekben is. (Budapest, I., Fadrusz-u. 4. IV. em. 2.) Befizetési lapokat küld.

Csendőrségi Közlöny 23. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Adományoztatott: a Kormányzó Úr Ó Főméltósága nevében a „Hadirokkant jelvény” a háborús emlékérem szalagjára: Szikszai Sándor VI. kerületi ny. törm. nek; a III. osztályú tiszti szolgálati jel: Ungerpeck János szds.-nak. — Nyugállományba helyeztetett: Rodt Kornél III. kerületbeli g. szds. Végleges nyugállományba helyeztetett: Vágási Dénes VII. kerületbeli th. Ideiglenes nyugállományba helyeztetett: Gerencsér Pál IV. kerületbeli th. Várakozási illetményekkel szabadságotatott: Szilágyi József VII. kerületbeli alhdgy. — Martin Imre József László örgy. családi nevét „Madaacsay”-ra, Jelének Sándor András örgy. „Jablontay”-ra, Preyer László Tivadar Gusztáv örgy. „Perey”-re, Pein Radován szds. „Saray”-ra, Dobrita másként Dobrica András törm. „Dombi”-ra, Szkotovics István th. „Szamosi”-ra, Sotter Miklós th. „Szigeti”-re, Dolák Ferenc th. „Diósi”-ra, Suller Márton örm. „Seregélyes”-re, Jückl János prbcs. „Józsa”-ra, Flesz Pál örm. „Füzes”-re, Annus Imre törm. „Abafalvi”-ra, Hencz József törm. „Hurgita”-ra, Kafka János törm. „Kovári”-ra Bradács György törm. „Szaboles”-ra, Frieska János törm. „Félegyházi”-ra, Dorich József th. „Bácskai”-ra, Krizsanics János prbcs. „Köszirtes”-re, Zelezen másként Zelezen János th. „Zombori”-ra, Mestyán János th. „Baranyai”-ra, Májldi József törm. „Bérces”-re, János Imre th. „Jenőfi”-re, Polcz László prbcs. „Szirthegey”-re, Serák Ferenc alhadnagy „Somló”-ra és Fencsik András Kálmán őrmester „Ferenc”-re változtatta át. — Szabályrendeletek. Külfölddel való fizetési forgalom ellenőrzéséről és szabályozásáról szóló rendelet egyes rendelkezéseinek módosítása és kiegészítése. — Gyülekezesi jog korlátozásáról szóló rendelet módosítása és kiegészítése. — Csendőrtanuk idézése a rendőri büntető eljárásban. — M. kir. honvédség vagy katonailag szervezett más testületek tagjának bíróság vagy más hatóság elé idézése és ott megjelenése tárgyában kiadott renndeletek végrehajtási határozványok. — Szolgálati utazások alkalmával felszámítható illetmények tárgyában kiadott körrendelet módosítása. — Csendőrségi zsebkönyv elhelyezési adatainak helyesbítése. — Névváltoztatási kérvények és mellékleteinek bélyegilletéke. — Kbtbk. végrehajtása tárgyában kiadott rendelet helyesbítése. — „L'Internationale Communiste” és „Munkás Újság” című sajtótermék terjesztésének eltiltása. — Állategészségügyről szóló 1928. évi XIX. t.-c. némely rendelkezésének életbeléptetése és végrehajtása. — Tej forgalombahozatala és árusítása. — Fogyasztási tej árának és az árkiegészítő alapa fizetendő összegnek megállapítása. — A fogyasztási tej árának megállapítása. —

Nyílt árusítási üzemeknek a folyó évi december hó 5-től 24-ig terjedő időben köznapokon és folyó évi december hó 4-ére és 18-ára eső vasárnapokon való nyitvatartása. — Nyitott felsőserpenyős mérlegek, illetőleg az alkalmazott átmeneti bélyegek hatályának korlátozása tárgyában kiadott kereskedelemügyi rendeletben megállapított határidők elhalasztása. — Férfi és fiúruha szövetekkel folytatott házalókereskedés eltiltása ügyében kiadott rendelet határozmányait módosító rendelet hatályon kívül helyezése.

Szakaszarancsnoki teendőikkel megbízott: a debreceni VI. kerületben *Husi Lajos* th.

Őrsparancsnokká kinevezetett: a budapesti I. kerületben: *Kántor István, Petrusovics János, Fischer Pál* és *Árvai Géza* th.

Elöléptek. A budapesti I. kerületben *tiszthelyettesé:* Gyetvai István, Nyitrai József, Führer Sándor, Fülöp Gergely, Fricsa János, Pénez József, Nemes József és Gyökér János vizsgázott törzsőrmesterek; *törzsőrmesterré:* Gelencsér György és Urbán Sándor őrmesterek.

A pécsi IV. kerületben törzsőrmesterré: Kovács István V. és Barcsák Pál őrmesterek; *őrmesterré:* Baráth István, Magyar József II. és Székely (Stokker) József csendőrök.

A szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: Tóth István III., Iró Ágoston és Angyal Ferenc őrmesterek; *őrmesterré:* Korom Mihály, Baji László, Fazekas János, Major Sándor és Csanádi József csendőrök.

Házasságot kötött: *A szegedi V. kerületben:* Kerekes János I. tőrm. Csacsári Kiss Piroskával Mindszentben.

Eladó igen jó állapotban levő csendőr törzstiszti dolmány jutányos áron, esetleg részletre is. Cím a szerkesztőségben.

Eladók mérsékelt áron a következő katonai szakmunkák: 1. *Zeidner Ferenc:* A harcászat alapjai. 2. *Harcászati példák és megbeszélések.* 1—33 füzet. 3. *Lengyel Sándor:* Hadművelési alapismeretek. I., II. és III. kötet az összes vázlatokkal. 4. *Barabás Emil:* A parancsadás. I—II. kötet. I. kötet A harc előkészítése. II. kötet. A harc (az összes szükséges részletes térképekkel együtt). 5. *dánoky Kovács-Horváth Győző:* Harcászati feladatok. Vázlat mellékletekkel. 6. *Segédlet a hadművészet fejlődésének tanulmányozásához a marathoni csatától a leutheni csatáig.* 7. *Középső vezetés.* 1—10. kötet 8. *Felső vezetés.* 1—2; 4—40. kötet. (Harmadik kötet nem jelent meg.) Cím a szerkesztőségben.

Eladó Gödöllő-kertvárosban 303 négyszögöles, bekerített, kúttal ellátott, termő szőlőboglással és 40 drb fajgyümölcs-fával befásított, igen jó környezetben fekvő telek 2500 P-ért. 1000—1500 P készpénzzel átvehető, a többi egy év alatt törleszthető. Cím a szerkesztőségben.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomtatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, frögéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézíratot nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kézírással hasábnál hosszabb kézíratot csak előzetes meggyezés után fogadunk el. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) sziveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel.

— **Névtelen levélre nem válaszolunk.** — Hozzánk intézett levelek tartalma vagy bekioldóik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérelje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jellegűleg legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jellegét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelye alatt válaszolunk. — **Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon”** rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. — Szerkesztőségi órák naponta 8—14 óráig. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bűszörményi-út 21. szám.”

Becsülettel. Olvassa el legutóbbi számunkban „Rádió” jellegre küldött üzenetünk 2. pontját. Persze, hogy beadhatja a kérvényt. Ami régi katonai okmánya csak van a bátyjának, azt mind csatolja a kérvényhez, különösen azokat, amelyek a tudólövésre és a szembetegsége vonatkoznak. A kérvény legyen rendes, jól olvasható, egyébként azonban ne a formákkal törődjék a bátyja, hanem azzal, hogy mindent megírjon és mindent igazoljon, amin a világháborúban a sebesülése és szembetegsége folytán átesett s igazoltassa a községyi előjárósággal, hogy vagyontalan, keresetképtelen. A kérvényre bélyeget nem kell ragasztani, a beszerzendő esetleges okmányok (mellékletek) bélyegilletékét a kiállító hatóságok mondják meg. Ne sokat tanakodjanak, hanem jelentsék be az ügyet, éppen elég hosszú ideje már, hogy ezt elmulasztották. A kérvényt a honvédelmi miniszter úrhoz kell címezni és közvetlenül oda is kell beküldeni.

Sajópart. A háborus emlékermet a fiú — de az is csak a legidősebb — csak akkor kérheti, ha az apja már nem él.

Jövő. Forduljon levélben a Székely Hadosztály-Egyesület titkárságához (Budapest, V., Vilmos császár-út 22. sz.), ott az összes volt székely hadosztálybeli tiszteket és a legénységet is nyilvántartják. Kratochvíll Károly ny. altábornagy úr az említett egyesület elnöke, ha tehát neki külön akar írni, címezze ezt a levelét is az egyesülethez.

K. S. őrm., Báj. A Cs—20. utasítás III. fejezet 13. pontjának az 5. bekezdését nem az egy év folyamán igénybevevett hosszabb-rövidebb szabadságok összesített tartamára, hanem külön-külön minden olyan szabadságra alkalmazni kell, amelyik 14 napnál hosszabb ideig tart. Tehát minden egyes szabadságból csak azokra a napokra nem vonnak le 20 fillért, amely napok 14 napon túl esnek. Ha pl. valaki 8 napos szabadságra megy, a napi 20 fillért minden napra levonják a visszaadott napibetétből; ha — tegyük fel — a következő hónapban újból szabadságot kap, pl. 21 napot, akkor ennek a 21 napnak az első 14 napjára a 20 filléretket szintén levonják és nemcsak az első hat napra, mint Ön gondolja, mert az előző 8 napi szabadság itt figyelmen kívül marad.

Vitás. A posta újabb gyakorlata a bélyegtelen levelekkel kapcsolatban az, hogy a címmel a levelet kivéteti, a boríték alaján pedig a portót a feladótól utólagosan szedi be. A borítékot tehát nem mi küldöttük vissza, olvasóinkkal szemben kicsinyesek nem vagyunk s ha valaki éppen elfelejt a levélre bélyeget tenni, mi megfizetjük helyette a postai viteldíjat. Kérdésére különben megadtuk a kért választ a legutóbbi számunkban ugyanerre a jellegre. A levélhez mellékel 40 fillér bélyeget lapunk javára bevételünk.

P. I. őrm., Akasztó. November 16-ával keletkezte a pályázatát, november 20-ával a bekísérő levélét, a boríték feladási kelte pedig december 6. Nem vehettük figyelembe.

Kegyhely. A várakozási illetményekkel szabadságot tartó ténylegeseknek tekintendők, tehát nősülők sem lehet engedély nélkül. A kérvényt terjessze fel közvetlenül ahhoz a kerületi parancsnoksághoz, ahol létszám felett nyilvántartják, de a kérvényét ott is éppen úgy kivizsgálják, mintha ténylegesen szolgálna és sorszámat is kap. A nősülési kérvény okmányolására vonatkozóan olvassa el lapunk 1930. évi 14. számában „Orgonanyílás” jellegű alatt küldött üzenetünket.

Szakoesz. Nekünk megvan a hiteles kimutatásunk arról, hogy a volt háborús csapatostek irattárait hol őrzik, önként sem mondhatunk tehát többet annál, mint amit a kimutatásban találunk. Ha illetékes helyen megállapították a volt 11. h. gyalogezredről, hogy „nincs róla hír, feloszlott”, akkor az úgy is van, mert ezt az illetékes megállapítást gondos kutatás előzte meg. Ezen semmit sem változtat az, hogy az említett ezred közben hány helyen állomásozott s ön az egyes alakulatokkal milyen állomásokon teljesített szolgálatot. Ha egyáltalában megtudhat valamit a háborús személyi adataiból, azt csak a levelében hivatkozott üzenetünk nyomán érheti el. A most közzét tették címét kutatjuk; később ugyanerre a jellegére újabb választ kap.

Szombathelyi osztálysegédtiszt. A Szut. 153. pontban említett honvédelmi és belügyi államtitkárok alatt a politikai államtitkárokat kell érteni, ilyen államtitkár azonban ezidő szerint egyik minisztériumban sincs. Szó volt arról, hogy ezeket az állásokat egészen törölni fogják, de ez még eddig nem történt meg.

Mátra. 1. Tartalékos tiszt a világháború alatt is csak érettségivel, vagy azzal egyenlő értékű középiskolai végzettséggel lehetett valaki. Előfordult, hogy egyesek, akik önként és korábban vonultak be és akiknek legalább hat középiskolai végzettségük volt, egyéves önkéntesek lehettek, ezeknek azonban a tartalékos tiszti vizsga előtt úgynevezett általános műveltségi vizsgát is tenniük kellett. De ez is csak kivétel volt. 2. Érettségi nélkül karpaszomány viselésére nincs jogosultság. 3. A magyar szent korona súlya 2 kg és 56 gramm. A koronázások a várbeli koronázó (közneven Mátyás-) templomban történnek. A király korona nélkül megy a templomba — természetesen fényes kísérettel — s mise közben a hercegprímás és a nádor (illetve az, akit az országgyűlés ezzel megbízott: legutóbb gróf Tisza István miniszterelnök) együttesen teszik a koronát a király fejére. Mise után koronás fővel vonul ki a király a templomból, ekkor lovagol fel a koronázódombra és sújt kardjával a világ négy tája felé. Azután a királyi várpalotába megy díszbédre még mindig koronával a fején s a királyi várpalotában veszik azt le a fejéről. A királyné koronázása szintén a misén történik, neki azonban csak a vállát érintik a koronával.

Várományos. Menjen el a debreceni vitézi székkapitánysághoz, ott minden felvilágosítást megadnak s a Kiskátéba is betekinthet. Ennyire részletes felvilágosítást üzenetben nem adhatunk, de nincs is rá szükség, mert a Kiskátéban mindent megtalál.

Melyik öregebb. Az az öregebb, aki előbb született. Ezzel csak azt akarjuk kidomborítani, hogy legokosabb minden fogalomra a megfelelő szót alkalmazni, különben pongyola a beszéd és az írás. Ön valószínűleg nem azt akarja megtudni tőlünk, hogy ki az öregebb, hanem, hogy ki a rangidősebb? Az a rangidősebb, aki nem töltött távol egy évet, mert ezzel megelőzte a másikat, aki egy évig távol volt a tényleges szolgálatból. Nem lehet polgári életbe is menni és a katonai vagy csendőrségi rangot is megtartani.

T. I. törm., Szil. Bizony könnyen annak lehet nézni az aláírását, ahogyan közzöltük. A rejtvenyemfejtők névsorában így elírt név utólagos helyreigazításához magának az érdekeltnak sem fűződik komoly érdeke, ezért azt önnél is mellőzzük.

Hős magyar. Sehol sincs szabályozva, hogy az engedéllyel tartott magánpisztolyát hol tartsa a csendőr. Tartsa tehát a magánholmijai között, a magánládájában, úgy azonban, hogy a kötelei elővigyázatáról soha se feledkezzék meg, bal esetnek előidézője ne legyen. Ha a magánpisztolyt szolgálaton kívül magához veszi és eltávozik a laktanyából, derékszíjra nem viselheti, mert ennek már szolgálati jellege volna. Zsebben hordani nem kényelmes, de a nadrágszövetet is. Legjobb ezért annak a szíjgyártónál egy kis bőrtokot csináltatni s a nadrágszíjra fűzve, a zubbony alatt hordani. Ha pedig nem visel nadrágszíjat, akkor csináltasson egyet külön a pisztolynak s azt kösse a zubbony alá. Legjobb és legmegbízhatóbbak a forgópisztolyok, ma már azokból is lehet egészen kicsinyeket és laposakat kapni.

N. Zs. örm., Várpalota. Pályázatát nem vehettük figyelembe, mert határidő után érkezett.

Versegi örs. 1. A Szut. 294. pont második bekezdése szerint az őrsparancsnok az otthonmaradt legénység ellenőrzése végett az előírt idő előtt is bevonulhat. De az már sehol sincs szabályozva, hogy az előírt időből így elvett időt milyen módon

hozza be az őrsparancsnok. Ön szerint a gyakorlatban háromféle mód alakult ki: 1. Az utolsó tereptárgyak kihagyása, 2. Az őrsparancsnok az egész őrjáratot gyorsabb ütemben portyázza le, mint az elő van írva és 3. Az őrsparancsnok a pihenőjéből szakítja ki azt az időt, amennyivel meglepetés céljából korábban be akar vonulni. Ön szerint mind a három mód szabálytalan és mind a három mód sokszor kifogás tárgyát is képezi. Mindenekelőtt le kell szögeznünk, hogy a felsorolt három módon kívül negyedik lehetőség nincs, tehát a három közül kell kiválasztani azt, amelyik szabályos és a célnak egyébként is megfelel. Ez pedig csak az 1. alatt tárgyalt mód lehet, amikor tehát az őrsparancsnok néhány tereptárgyat portyázás közben kihagy, vagy az őrjárat végén néhány egymásutáni tereptárgyat nem portyáz le, hanem valamelyik közbeeső tereptárgynál félbeszakítja a portyázást és bevonul az őrsre. Ez nem szabálytalan megoldás, hiszen magával az utasítással is indokolható. A 2. alatt tárgyalt mód azonban már szabálytalan, mert az őrjáratok leportyázására előírt időt ilyen módon megrövidíteni nem szabad. Az ilyen kutya-futtában való portyázás nem ér semmit, de — ismételjük — nem is szabályos, mert a portyázási időszabotat senki sem alakíthatja tetszése szerint még más szolgálati célok érdekében sem. A 3. alatt említett időrövidítési mód becsületére válik ugyan annak az őrsparancsnoknak, aki a szolgálat érdekeinek pihenőjéből áldoz fel bizonyos időt, de ez a megoldás sem szabályos és nem is helyes. A pihenőnek megvan a maga rendeltetése, se ne nyujtsa, se ne rövidítse azt senki. Marad tehát egyedüli megoldási módnak az a mód, amit legelsőként tárgyaltunk: az őrsparancsnok néhány tereptárgyat kihagy, illetve az őrjárat végén néhány egymásutáni tereptárgyat elhagy, hogy így az előírt időnél korábban vonulhasson be az őrsre. A szolgálati lapon a kihagyott, illetve elhagyott tereptárgyakat az ellenőrzés végett történt korábbi bevonulással a záradékban igazolja. 2. és 3. kérdéseire a lekszikonrovatban fog választ kapni.

Duna. Nézze meg a Szut. 17. mellékletében megadott mintát, az „érdektelen” tanúról beszél. A Szut. 463/5. alpontja aztán csak magyarázatot ad, hogy melyik tanuról kell „érdektelen” tekinteni.

T. L. cs., Hollóháza. Nem az a fontos, hogy ismert vagy ismeretlen személyek-e azok, akik a Szut. 507/f. alpont alapján a csendőrhöz felszólítást intéznek. Azt kell a csendőrnek mérlegelnie, hogy a felszólítás indokolt-e, ezt pedig csak esetenként, a körülményekből lehet megállapítani. Például: egy honvéd az országúton haladó szekeret erőszakkal megállítja, lelöki a szekérről a gazdáját s el akar hajtani, hogy gyorsabban érjen el egy községet. A szekér gazdája az arra haladó csendőrről felszólítja, hogy lépjen fel a honvéddel szemben. Ennek a felszólításnak eleget kell tenni. Mindegy, hogy a szekér gazdáját ismeri-e a járőr, vagy sem, az a fontos, hogy a körülmények itt a honvéd elfogását indokolják. Vagy pl. az utcán három honvéd és egy örvezető ittas állapotban ellenszegül egy tüzértizedesnek, aki — egyedül lévén — nem bír velük. A tüzértizedes felszólítja, hogy az éppen arra haladó csendőrről az örvezetőt és a három honvédet fogja el, „... a körülmények által igazolt”-nak tekintendő. Az, hogy a járőr a tizedest személyesen ismerje, nem szükséges.

Losonc. Háztartási tanfolyamok: 1. Erzsébet népakadémia háztartási és főzőtanfolyama (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 7. szám). 2. Budapest székesfővárosi női háztartási és kertgazdasági tanfolyam (Budapest, X., Maglódi-út 8. szám). 3. Budapest székesfővárosi háztartási irányú továbbképző tanfolyam. Az előző kettő rövidebb időtartamú, az utolsó komolyabb szaktanfolyam, amely kétféle tanidővel működik: egyévessele és háromévessele. Az egyéves tanfolyamra csak érettségizett vagy tanítónői oklevéllel rendelkező nőket vesznek fel, a háromévesre elég 4 középiskola. Beíratási díj közalkalmazottak hozzátartozóinak 15 P, az évi tandíj 44 P, másoknak kétszerese. Bővebb részleteket levelben a tanfolyamok vezetőségétől kérjen.

Igazság. 1. Az ideiglenesen vezényeltnek vezényeltetési pótdíj illetékes. Ez az elv és ez a szabály. Előfordul azonban, hogy három hónapnál rövidebb vezényeltetést is tartósnak minősítenek s akkor természetesen vezényeltetési pótdíj nem jár, de akkor meg járnak viszont az összes áthelyezési költségek. 2. A Cs. 20. utasítás II. fejezet 3. pont 3. bekezdése szerint a vezényeltetési pótdíj élvezete mellett vezényeltet 20 százalékkal felemelt napibetétet fizetnek. 3. Az említett utasítás II. fejezet 3. pontja szerint a fel- és leszerelő, valamint

a felülvizsgálatra berendelt legénységi egyének, továbbá az őrsházán szolgálatilag rövid időn át tartózkodó idegen őrsházaiak (átvonulók) egész napi étkezésért 20 százalékkal felemelt napibetéteket, részbeni étkezésért (reggeli, ebéd, vacsora) pedig a felemelt napibetét megfelelő hányadát fizetik (2/10, 5/10, 3/10). Az ideiglenesen vezényeltre csak annyit állapít meg az utasítás, hogy a felemelt napibetéteket fizetik. Nyitva hagyott kérdések tehát: 1. A részbeni étkezés lehetősége fennáll-e az ideiglenesen vezényeltre is, 2. Vonatkozik-e az ideiglenesen vezényeltre az említett utasítás III. fejezet 13. pontjának az a rendelkezése, hogy a külszolgálatban távollévők hónap közben a napibetétekből semmit sem kaphatnak vissza, hanem csak a hónap végén s akkor is csak az említett pont 2. bekezdése szerint kiszámítva, vagyis megfelelő levonással? A mi felfogásunk az, hogy az ideiglenesen vezényeltre a felemelt napibetét alapján csak a valóban elfogyasztott étkezésekért fizessenek, vagyis csak anynyi reggeli, ebéd és vacsora árát térítsék meg, ahányat tényleg elfogyasztottak. Ha tehát a vezényelt, tegyük fel, egy hónapra előre befizette a felemelten számított napibetéteket, akkor a hónap végén össze kell számolni az elfogyasztott reggelik, ebédek és vacsorák után illetékes összeget s ami ezenfelül marad, azt a vezényelt javára kell írni. Ön azt írja, hogy az egyik őrsházán 10 napig volt ideiglenesen vezényelve s ebből 5 napon át nem étkezett a közzéadókodásban, mert szolgálatban állott s táskaelemel sem volt. A gazdálkodásvezető azon az állásponton van, hogy a 10 napra felemelten befizetett napibetétek teljes összegükben a közzéadókodást illetik meg, tekintet nélkül arra, hogy Önnek a valóságban tíz, vagy csak öt napon át adnak-e étkezést. Nézetünk szerint ez az álláspont helytelen. Hogyan lehet egy nem részes tagtól azt követelni, hogy felemelt napibetétet is fizessen és az el nem fogyasztott étkezések árát is megfizesse? Még ha arra a — téves — álláspontra helyezkednék is, hogy napibetéteket a vezényeltnek sem kapnak vissza, akkor is legalább azt az összeget, ami az említett utasítás III. fejezet 13. pont 2. bekezdése szerint a részes tagoktól hónap végén megilleti, nekik is feltétlenül vissza kellene fizetni. De, ismételjük, a helyes eljárás az, amit itt leírtunk.

Kunszentmiklósi őr. Az 1929. évi. 2. szám kivételével a kért példányokat elküldöttük. Az említett számból nincs tartalunk. A pótpéldányokat is mindig díjtalanul küldjük meg, ha van.

1909. Január 1-én vesznek fel próbacsendőröket, a tavasz folyamán pedig újra lesz felvétel.

Vitakozó. Az őrsházák takarítása sem az őrparancsnok, sem az irodaátalány, sem pedig a közzéadókodás, hanem a tisztogatási átalány (gazdasági átalány keretében) terhére történik. (Cs. K. 1932. 5. sz.-ban közzétett 97.220/VI. b. 1932. sz. B. M. rendelet.)

Magyar tenger. Űtmesteri tanfolyam 1933-ban nem lesz, de bizonytalan az azt követő évi tanfolyam sorsa is. Az Űtmesterek a műszaki altisztek csoportjába sorolnak, fizetésük: az első három évben havi 100 P, azután havonta átlag 9 pengős emelkedés három évenként, így a 37. évben elért fizetés 218 pengő.

Halmos. 1. Olyan lakáspénzt kap, amelyet a nyugállományba helyezését követő 12-ik hónapban kapott. 2. Olvassa el az 1925. évi 9. sz. Csendőrségi Közlöny mellékleteként kiadott 156.600/VI. b. 1925. sz. B. M. rendelet 4. § 2.-B. pontját; az ott megállapított átköltözködési költségek megtérítésére tarthat igényt, mielőtt igazolja, hogy legutolsó állomáshelyéről a választott lakóhelyére tényleg átköltözködött.

Szöke Tisza. A 156.600/VI. b. 1925. sz. illetményfüzet nem tartalmaz határozott intézkedést olyan esetre, amikor valakinek saját fegyverhasználatának a kivizsgálása során kell valahová elutaznia. A bizonytalanságra jellemző, hogy az osztály gazdasági hivatal utazási pótdíjat folyósított, a törzsgazdasági hivatal viszont arra az álláspontra helyezkedett, hogy ilyen esetben költségmegtérítésnek helye nincs. Nekünk az a felfogásunk, hogy az osztálygazdasági hivatal intézkedett az említett illetményfüzet szellemének megfelelően, különösen, ha azt is figyelembe vesszük, hogy a kivizsgálás a fegyverhasználatot jogosnak mondotta ki. Nézetünk szerint nem lehet azt kívánni a csendőrtől, hogy amikor a szolgálat érdekében, legfeljebb részesebb jogával és kötelességével élve fegyvert használ, az ebből keletkező kivizsgálás során a maga költségén utazzon kihallgatásra. A csendőrt ebben az ügyben vádolttnak, tanúnak sem lehet felfogni, szerintünk tehát

ezt az utat rendes ügyködésnek kell tekinteni és úgy elszámolni. A törzsgazdasági hivatal állásfoglalásával szemben szolgálati úton terjessze fel kérelmét a belügyminiszter úrhoz (VII. b. osztály), ahol az ilyen vitás esetekben döntenek.

Érdeklődő. 1. Ha ideiglenes jelleggel történt a vezénylés, akkor vezényeltetési pótdíj illetékes. 2. Járőrvezetői tanfolyamba csak az 1925. január 1. után felvett legénységet vezénylik.

Csipekerek. 1. A szerb hatóságoktól kérjen engedélyt a nővére. 2. Attól függ, hogyan alakul a fogyatéka. Ez minden körülmények között más. Nincsenek rá adataink, hogy kérdésére válaszolhatunk. 3. Erről nincsenek híreink. Most mindenki nyugdíjazásokról beszél és mindenki túloz. A csendőrlégénységet ez a kérdés különben sem érinti, ott eddig is voltak, ezután is lesznek nyugdíjazások, az eddig is alapul vett szabályoknak megfelelően. 4. Bizony ez kényes kérdés. Be kell jelenteni s aztán az előjárókon múlik a körülményeknek megfelelő elbírálás. Mídenesetre igen megnehezíti az engedély elnyerését. 5. Az 1930. évi 14. sz. Csendőrségi Közlönyben kihirdetett 75.000/VI. b. 1930. sz. B. M. rendelet szerint a fizetési fokozatokba való besorolás tekintetében a régi szabályok maradnak érvényben, vagyis a várakozás a törzsmesteri rendfokozatban 2 év. Az 1930. évi 15. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 75.438/VI. b. 1930. sz. B. M. rendelet szerint azonban az alhadnagy, tiszthelyettesi és törzsmesteri rendfokozatúaknak magasabb fizetési fokozatokba besorolását 1930. július 1-től a belügyminiszter úr magának tartotta fenn. Esetenként döntik tehát el, hogy a költségvetési viszonyok a besorolást lehetővé teszik-e vagy sem.

Kastély. Tekintet nélkül arra, hogy a Szolgálati Szabályzat I. Rész 422. pontjában tárgyalt jelhang ki lett-e adva, vagy sem, önt az említett szabályzat szerint teljesítendő őrsházára állították ki. Az említett szabályzat 499. pont 2. bekezdése előírja, hogy az őr senkit se engedjen olyan közel magához, hogy fegyverének használatában gátolva legyen. Ön tehát helyesen fogta fel a feladatát, viselkedéséért nem illetheti megrovás, mert az említett szabályzatnak megfelelően járt el. Különben ami történt, az sokkal kisebb baj, mint ha Ön fogta volna fel pongyolán a szóbanforgó fontos és kényes szolgálatát és valami baj történt volna. Egyébként az előjárói kifakadásokat sohasem szabad ilyen kisasszonyokra felfogni. Nem áll jól a csendőrnök az érzékenykedés. 2. Amit a Szut. megenged, azt senkinek sincs joga megtiltani.

Cs. M., Felsődabas. 1. Forduljon kérésével a központi illetményhivatalhoz, mert a nyugállományúak vasúti arcképes igazolványának meghosszabbításáról ez a szerv gondoskodik. 2. Ha az iskolai bizonyítványban a tantárgyak feléül több osztályozás a legjobb (jeles), akkor a családi pótlék folyósítását az illetékes gazdasági hivatal útján kérheti. Ha aztán az osztályozások másik felében elégséges is van, a családi pótlékot akkor is megkapja, csak elégtelen ne legyen benne s mint mondtuk, feléül több legyen a jeles. 3. Minden iskolában vannak tandíjmentességek, de ahány intézet, annyiféleképpen intézik ezt a kérdést. Forduljon közvetlenül az illető igazgatójához. A közzéadókodottak gyermekei könnyen juthatnak ilyen kedvezményhez. 4. A leksikonrovatban fog választ kapni. 5. Ez bizony szabálytalanság, mert csak a ténylegesen igénybevett esetekben kell fizetni a községenként megállapított árszabály szerint. 6. Természetes, hogy ha ilyen esetek előfordulnak, azok nemcsak szabálytalanok, hanem azon túlmenően esetleg a büntetőjogi felelősség szempontjából is elbírálandók. 7. A főszozabíró szokta vagy a névszerinti, vagy a felkiáltással való szavazást elrendelni aszerint, ahogyan a választás körülményei alakulnak. Ha bizonyos afelől, hogy panaszaiban nem túloz, s különösen a 6. pont alattiak fedik a valóságot (azt bizonyítani is kell!), akkor forduljon az 5. és 7. pont alattiak tekintetében panasszal, a 6. pont alatt tárgyaltakkal kapcsolatban pedig feljelentéssel az alispáni hivatalhoz. Nekünk régi tapasztalatunk, hogy a sokfelét kérdező levelek írói túlozzák a dolgokat s ott is hibát találnak, ahol nincs. Nem állítjuk, hogy most is így van, csak éppen felhívjuk a figyelmét valamire: akadékoskodással csak ellenségeket szerez magának, meggondolatlan vádaskodással pedig komoly bajba jut. De ha ezután is érzi az igazát, akkor ne tartsa vissza semmi a jogos úttól.

Cs. Gy. A szokatlanalakú terményt küldje be a M. kir. Mezőgazdasági Múzeumba (Budapest, Városliget, Széchenyisziget), ott majd megvizsgálják és ha valóban ritkaság, a múzeumban is elhelyezik.

Vigéc. Már számtalanszor megüzentük, hogy ügynöknek nem szabad a lábát betennie s mégis, minduntalan kapunk leveleket, amelyek amellettt tanuskodnak, hogy egyes laktanyákban az ügynökök légiója fordul meg. Vannak cégek, amelyek csak a csendőrsökön állandóan négy-öt ügynököt utaztatnak. Az természetes, hogy az ügynök nem állít be a laktanyába azzal, hogy ügynök vagyok és megrendeléseket gyűjtök, hanem mindenik talál valami ürügyet a bemenetelre, hogy aztán a végén mégis csak előálljon a megrendeléssel, aláírással. Vannak cégek, amelyek csak nyugállományú csendőrtiszteket alkalmaznak erre a célra, úgy számítván, hogy a volt bajtársakat az örsbeliek nem fogják kiutasítani. A legtöbb ügynök azonban volt tisztnek adja ki magát s mint „X. Y. százados” vagy „örnagy” állít be az örsre. Az örsparancsnok aztán feszélyezve érzi magát az ilyenekkel szemben s nem meri őket a laktanyából kiutasítani. A legtöbb ügynök persze sohasem volt tiszt, hanem csak azért adja ki magát annak, hogy a csendőrök szóbaálljanak vele. Volt tiszteknek egy honvédelmi miniszteri rendelet szigorúan megtiltja, hogy kereskedelmi tevékenység (tehát pl. ügynökösödés) közben rendfokozatukat használják vagy azt emlegetik. Ha tehát egy ügynök azzal állít be az örsre, hogy ő X. Y. nyugalmazott vagy volt százados, örnagy, stb., az illetőt azonnal igazoltatni kell és fel kell jelenteni a szárnyparancsnokságnál, mert ha valóban az is, akinek mondja magát, a tisztí rendfokozat meg nem engedett használata miatt felelősségre vonják. A laktanyáról-laktanyára járó ügynökök között nem ritka a kém és könnyen megtörténhetik, hogy mint illet, leleplezik s akkor pedig nagyon megüti a bokáját az az örsparancsnok, akiről utólag kiderül, hogy az illetőnek a szabályzat világos tilalma dacára engedélyt adott a laktanyában való árusításra vagy megrendelések gyűjtésére. Egyszóval: minden ügynököt kivétel nélkül ki kell utasítani a laktanyából s ha pedig valamelyik csendőr az örsparancsnok tilalma dacára mégis szóbaáll vele, a csendőrt kell feljelenteni.

H. J. örm., Józsa. A 3200. M. E. 1932. számú rendelet a kataszteri tiszta jövedelem minden koronájára eső évi 2 P 40 fillérrel megállapított haszonbérösszegek fizetésére a kedvezményt általánosságban nyújtja, amiből azt kell feltételezni — és a kérdést is csak aképen lehet értelmezni —, hogy ez a kedvezmény, amely az 1929—1931. gazdasági évekre eső haszonbér harmadrészét elengedi, nemcsak a még most is birtokban levőkre, hanem azokra is vonatkozik, akik a rendelet életbeléptetésekor már nem voltak a bérelt föld birtokában, de a jelzett évek után még fizetési kötelezettségben vannak. Ebből kiindulva, ha a volt haszonbérlet vagyonváltásos ingatlanra vonatkozik, a föld fekvése szerint illetékes pénzügyigazgatóságtól kérni kell az előjáróság utasítását arra, hogy az utólagos haszonbért csak a kedvezményes összegben hajtsa be, ha pedig a haszonbérlet nem vagyonváltásban elszámolt ingatlanra vonatkozik, akkor a Lebonyolító Szövetkezettől kell kérni a megfelelő összeg előírását és beszédetését.

B. J. törm., Magyarencs. Számtani és egyéb kidolgozatok elbírálására az előjárók illetékesek, de ettől eltekintve sem vállalkozhatnánk ilyesmire, mert kell az idő sok egyéb.

Nagykátai örs. Helyszűke miatt csak Öfömlétsága napjának Budapesten történt megünnepléséről emlékeztetünk meg: vidéken s főképpen pedig az örsökön tartott házi ünnepségekről nem, mert ez már túlsok volna s híradásunk lényegét is ellaposítaná. Egészen természetesnek tartjuk, hogy Kormányzó úr Öfömlétsága magas névnapját minden katonai és csendőrségi alakulat igaz szívvel és bensőséggel megünnepli, az ilyen ünnepségek azonban oly azonosan szoktak lefolyni, hogy nem is tudnók, mit írhatnánk külön-külön mindenikről. Ami természetesen mitsem von le az Önök különös érdeméből, hogy ezt a szép katonáünnepet Nagykatán olyan különösen szépen ünnepelték meg s hogy abba a hatóságok vezetőit is belevonták. Szép és követendő példaadás, adás.

Hegedű, tárogató, harmónika,
RÁDIÓ, GRAMOFON
címbe'om, az összes hangszerek a csendőrség tagjainak részletre is. Árjegyzéket in yen küld a csendőrségnek 10 év óta megbízható szállítója

Mogyoróssy Gyula
világatrú hangszeremester
Budapest, VIII., Rákóczi-út 71.

Átrendezés miatt **nagy kiárúsítás**
több 1000 tételt 50%-ig áron alul
ritka vásárlási alkalom

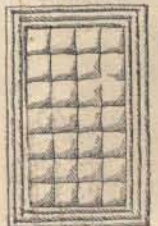
GARANTÁLT TISZTA 3 részű
SZŐRMATRAC 785-93 cm. P. 36-

Prima vattás brokát paplan 28.—, pehelylyel 65.—. Paplan lepedő 7.50, ágylepedő 3.90. Teve gy. takaró 21.— Flanelltakaró 5.60. Vasalópokróc 5.90. Gazdasági pokróc 9.60.

COCUS-SZŐNYVEGEK
ÉS
SÁRTÓRLÓH
MINDEN HÉBÉTBEN
LEGOLCSÓBBAN

ERŐS DUBL-CLOTH
VAITA: PAPAN
775-713 cm. P. 11-80

VAS
GYERMEKÁGY
70-40 cm
P. 36-

GICHNER JÁNOS
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20. sz.

Paplan-, kárpitósáru-, fa-, vas- és rézbútorgyár

Szőnyeg, pokróc, sezlónátvető, függöny, ágyszele, terítő stb. nagy választékban. Paplan- és kárpitósakellékek legjutányosabb áron. Nagy képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve postán küldök, ha e lapra hivatkozik.

REFORM

Ruházati Rt. Budapest, VI., Vilmos császár-út 5.

Kész női, férfi és gyermekkabátok, öltönyök, női ruhák, fehérneműek, szövet, selyem, bélés- és divatáru, ágyszal, asztalnemű, paplanok, takarók, szőnyeg, kötött- és szövöttáru.

Vidéki rendeléseket aznap e intézünk! Kedvező fizetési feltételek! Kérjen árjegyzéket!

Karácsonyra
gyári áron **csillár**

Rádiók és villamosszülékek
Általános Gázizzófény és Villamossági Rt.
VIII., József-körút 42. * IV., Váci-utca 27-33. * VI., Teréz-körút 50.
Kedvező fizetési feltételek!

H. írógépet vásárol, javított, vagy
cerél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest,
VI. kerület, Andrásy-út 12. szám.

Mélykút. Tévesen értelmezi a vadászati törvény 2. §. 2. pontját, valamint 18. §-át. A lapunk 1931. évi 303. lapján közölt lekszikon-válaszunk tartalmazza a helyes felfogást és a törvény hibátlan értelmezését. A V. T. 2. §. 2. pontja négyféle vadászterületet ismer: 1. A kertileg művelt, kerítéssel és árkolattal ellátott zárt telket, 2. a zárt telket, 3. a szőlőt és 4. az állandó szigeteket. A szöveg központozásából nyilvánvaló, hogy a „kerítéssel vagy árkolattal el van látva” szavak csak a „kertileg műveltet” szavakra vonatkoznak, az utánuk jövő felsorolásban foglalt belső telekre, szőlőre vagy állandó szigetre nem. A törvény világosan különbséget tesz kertileg művelt és körülkerített, továbbá (esetleg körülkerítetlen vagy árkolatlan) szőlő, valamint belső telek és állandó sziget között. Eppen ily tévesen hivatkozik a V. T. 18. §-ára, mely szerint kerítéssel kellőleg elzárt oly helyeken, amelyeken a vad ki nem válthat, a tulajdonos a vadászatot gyakorolhatja. Ez a §. semmiféle összefüggésben nincs a 2. §-sal. Ebben a §-ban a törvény az önálló vadászterület egy új alakját létesíti, az úgynevezett vadaskertet. Itt szintén nem kívánja meg a 200 hold területet, de megkívánja a területet teljesen elzáró kerítést (a körülárkolás tehát nem elég); vagyis a kerítésnek felépítménynek kell lennie, viszont a területnek nemcsak mértéke, hanem művelési ága is közömbös.

Z.-agárd, 25349. Az Ön ügyében elsősorban azt a jogi kérdést kell eldönteni, hogy jogosan bocsátották-e el állásából felmondás nélkül, másodsorban pedig azt, hogy munkaadójának pénzbírói követelése alapos-e. Önnek kell ezt elsősorban tudnia és éreznie, ezért már régen vagy meg kellett volna munkaadójával egyeznie már munkakönyvének visszanyerése és a zálogjog törlése végett is, vagy meg kellett volna indítani a pert ellene a kir. járásbírósnál, mint munkaügyi bíróságnál. Hibázott mindenesetre, hogy szabadságának önkényes (bármennyire menthető) meghosszabbítását szabadsága letelével be nem jelentette, mert lehet, hogy eljárásával munkaadójának kárt is okozott. Kérdés mindenesetre, hogy a bíróság is oly szigorúan fogja-e fel mulasztását, mint munkaadója. Mindenesetre fontos az is, mily szolgálatteljesítéssel mellett állt munkába s milyen minőségben. A tényállás bővebb ismerete nélkül egyebet nem mondhatunk s a munkaügyi per soráról sem mondhatunk véleményt. Leghelyesebb, ha ügyvédi tanácsot vesz igénybe, annál inkább, mert úgy érezzük, hogy a levelében, ahol nekünk az esetet leírta, nem írt meg mindent.

Veszei őr. Bűnjelket nem szabad az őrön megőrizni. Ha tehát az állami pénzverő intézet a bűnjelű szolgáló hamis pénzt az őrnek küldi vissza, akkor azt pótlóan annak a bíróságnak vagy hatóságnak kell bűnjelként beszállgatni, ahova az őr a pénzhamisítás, illetve esetleg hamispénz forgalombahozatala miatt annakidején feljelentést tett. Ha sehova sem tett feljelentést (mert pl. a hamispénz forgalombahozóját nem lehetett megállapítani), akkor jelentés kíséretében a főszolgabíróknak kell betérjeszteni. Ha bármiféle okból ez sem volna lehetséges vagy szükséges, akkor jelentés kíséretében be kell küldeni az illetékes nyomozó alosztálynak, amely azt vagy a csendőrségi bűnügyi múzeumba küldi, vagy pedig elteszi, hogyha majd valamikor a hamisító kézrekerül, a bűnjel is mindjárt kéznél legyen. A fő az, hogy az őrön semmi esetre se maradjon, „irattárba” helyezni meg nevetségessé volna. Másik kérdésére lekszikonrovatunkban kap választ.

M. L. th., Kiskunfélegyháza. A Csúsz. helyesbítése most van tárgyalás alatt, de még nincsen olyan stádiumban, hogy január elsejére már lényeges változást lehessen várni a mostani előírásokkal szemben. Egyelőre tehát az iratcsomózás is érvényben marad, reméljük azonban, nem sokáig.

Duna. Leghelyesebb csak annyit írni, hogy „Érdektelen”, mert ebben minden benne van. Így mondja egyébként a Szut. 17. melléklete is.

Baka—Jk. 1. Rendes munkát végzett, a tiszteletdíj megilleti. 2. Képrejtvények nem nekünk valók, különben sem tudjuk elképzelni, hogyan lehet jelmondatokból képrejtvényt összeállítani. Próbálja meg más alakban. 3. Átjött hadköteleseknek is a rendes visszahonosítási eljárással kell magyar állampolgárságot kérniük. A kérvényhez csatolni kell: születési anyakönyvi kivonatot, az atya születési és házassági anyakönyvi kivonatát, erkölcsi bizonyítványt, foglalkozást igazoló bizonyítványt és bizonyítványt arról, hogy az illető tényleg megszállott területről jött és ottani hadköteles. Ennek az utóbbinak a módját a közigazgatási hatóságnál megmondják. Beköltözési engedélyre nincs szükség. A kérvényt bármikor beadhatja, a rendőrhatalóság majd ráírja a véleményét.

K. J. alhdgy., Gyórszentmárton. Az eltérés a nyomozásnak egészen lényegtelen mellékkörülményére vonatkozik ugyan, mégis közöltük volna a levelét, ha észrevételeit idejében közli velünk. Most, hónapok mulva, nincs értelme, hogy a dologra visszatérjünk. Nem is értjük, mi az oka, hogy ilyen hosszú halgatás után csak most teszi szövé a dolgot.

Kéziratok.

B. I., Bpest. Közölni fogjuk.

Még egy próba. A kiderítés kiindulópontjához a járőr nem nyomozó munka, hanem feljelentés útján jutott. Bármennyire alapos és lelkiismeretes volt is tehát a további nyomozás, különösebb tanulságot nem nyújt. Nem közölhetjük.

Durazzo. Pótlóan írja meg nekünk, hogy a járőr a kérdéses helyszíni letétben miből állapította meg az „állati vér” jelenlétét. A közölhetőség kérdésében csak levelének vétele után dönthetünk.

Nagy-sár. Kivonatossan közölni fogjuk.

Közl. őr, Székesfehérvár. Sablonos felvételek, semmit sem mondanak. Fényképfelvétel csak akkor felel meg a közlés követelményeinek, ha élet van benne és ha a testület vagy

BÜTOR tartós, modern kivitelben, kényelmes részlel-fizetésre kapható:
KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje — — — — — 15.—
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — — — — 17.—
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju — — — — — 18.—
Ugyanaz extra finomban — — — — — 22.—25.—
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgatókkal együtt 7.60

a 41 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBÉ

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. old.
Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitelle.
Egyenruha-szabóságom és asapkaműhelyem a helyszínen szemé szakképzett vezetésem mellett működik.

Rádiót
kizárólag a

Rádionova

cégnél vegyünk, IV., Váci-u. 27-29.
(Piarista-palota), ahol minden márkás gyári készülék kapható.
Előnyös csereakciók!

valamelyik alakulat életének, szolgálatának stb. valamilyen jellemző mozzanatát tárja a szemlélő elé. Az olyan felvétel, hogy az ember kiáll magát lefényképeztetni, belenéz a lencsébe, de azonkívül aztán semmit sem csinál, a mi szempontunkból nem ér semmit. Lapunk folyó évi 16. számának 516. oldalán, fényképpályázatunk eredményének közlésével kapcsolatban részletes útmutatást adunk arra, hogy fényképfelvételek készítésénél mire kell különösképen tekintettel lenni: olvassák el az ott közöltek s azután egészen bizonyosan jó és használható felvételeket fognak beküldeni.

N. I. L., **alhdgy.** Közölni fogjuk, de türelem, mert át kell sznunk.

A holtak regimentje.

írta: RAKÁTS LAJOS. (10)

A borókafenyő mögött guggolva, — lövésre előkészített kurtály az ölemben, — távcsövön kémleltem az erdőszeget. Mindössze egy mókust fedeztem fel, amint egy kiszáradt fenyő törzsére kúszott fel, de románt egyetlen egyet sem láttam. Hosszúnak tetszettek a várakozás percei. Azután a mögöttünk levő égő erdőt vizsgáltam. Egy keskeny csíkot fedeztem fel, mintha a füst kettévált volna és azon át időnként a Sósmező mögötti domb kékje villant volna át. Megvan a visszavonulás útja, — állapítottam meg örömmel magamban és jól megjegyeztem a kettős fenyőfát, amely mögött a kistmentes hasadék látszott.

Tölem mintegy háromszáz méternyi távolságban az erdőből magános pukkanás hangzott, majd kettő, három. Megismertem a román puska hangját. Leeresztettem a távcsövet s a kurtályt kézbe kapva figyeltem a lövés irányába. Csend, majd újabb lövések, de most már beleropogott a Mannlicher mélyebb hangja is. Előtte megrezent a haraszt, fölkaptam a fegyvert. A bozótból Mersits János honvéd arca bukkant föl. A sapkáját elvesztette, homloka vérzett.

— Jönnék az oláhok — lihegte, hogy a bokor mögé melém húzódt. Élénkült a fegyverropogás és most már tisztán követhető volt az erdőszegetől visszavonulók alakja is, amint bokortól bokorig ugrálva tüzeltek az erdőszegetre. Főlemeltem a távcsövet s a fatörzsek mögül most már tisztán látszottak az elővillanó jellegzetes sapkák. Eddig még védett helyen voltunk, de hogy a románok észrevették, hogy az erdőből visszavonulók a borókafenyő felé csúsznak, mi is kapunk tüzet.

Egyenként surrantak vissza az emberek a borókafenyő mögé. Utoljára maradt Marusán. Sűrűn tüzelve oldalra kanyarodott, hogy elterelje rólunk a románok figyelmét. Azoknak, a puskaropogást hallva, nem nagy kedvük mutatkozott, hogy az erdőszeget elhagyják. Marusán fürge kígyóként csúszott be hozzánk. Fogait összeszorította. Láttam, hogy sapkája alól folyik a vér, széles piros csík húzódtott végig az arcán a halántékától a gallérjáig.

— Marusán, maga megsebesült, — szólottam hozzá, — itt a kötözőcsomag, nekem még van kettő.

— Semmi! Csak egy karcolás, — vette le sapkáját és a nyerevével törölte végig arcát. Kulacsomból bort öntöttem, víz nem volt, — a felszakított vattára s azzal töröltem le Marusán halántékát. Egy golyó súrolta, de a roncsolt bőr nem vérzett. Hevenyészve rácsavartam a gézt. Alig, hogy mi a sebet, újabb lövések pattogtak felénk s mellett egyik honvéd fölajdult. Karjából kibuggyant a vér. Tüzelve visszavonulni a kettős fenyőfa irányába! — így a parancsot és föléstenttettem a kurtály biztosító

úr Mersits-szel vonuljon vissza, mi hárman ad-

dig tartjuk őket! — szolt Marusán, a másik pillanatban már arcához emelte fegyverét és lőtt. A két hónap megabonázottan követte példáját, mi ketten Mersits-szel bokortól bokorig bukkácsolva, négykézláb mászva, gurulva igyekeztünk elérni a kettős fenyőfát. A néhány száz lépés több kilométernyi útnak tetszett, de ott voltunk végül a fánál. Egy kis kupac mögül visszafordultam:

— Marusán visszavonulni! — kiáltottam, ahogy a torokom kifért. Az erdő fái tompán visszhangozták a kiáltást. Tölem százötven lépésnyi távolságra láttam a borókafenyő mögül tüzelő két férfit, a harmadik összekuporodva közöttük a bokor alján hevert. Sűrűn vagdostak feljűk a golyók, de a két Mannlicher is szorgalmasan válaszolt. Marusán fején a fehér kötés messze virított a zöld háttérben. Láttam, amint karjával felénk intett, hogy megértette a parancsot. Felugrottam és berohantam az erdőbe. A tűz már kialvóban volt, a hőség sem volt annyira elviselhetetlen.

Út vezetett keresztül az erdőn, ezt láttam én a füstön át-villanó kék sávnak. Kidőlt, füstölő, pattogó fatönkökön ugráltunk át. Tüzes zsarátnokba léptünk, a szállongó tűzpernye csípte, kormozta az arcot. Izzó fenyőzsarátnoktól friss galy lobbant lángra mellettem és úgy sistergett, mint a tűzhelyre kifutott égő zsír. Az épen maradt fákba ütődő golyók tompán koppantak körülöttünk.

Egy pillanatra megállottam az úton keresztbe dőlt fenyőóriás törzse mellett, hogy kifújjam magamat. Lihegve érkezett mellém Mersits. Hallgatództunk. A román puskák pattogtak, de Mannlicher már nem válaszolt.

Rohantunk tovább, előre. Ritkulni kezdett az erdő, ritkábban pattogtak a felénk küldött golyók is. Egyszerre felragyogott előttünk a kék ég. Mezőre értünk és jóformán Sándor főhadnagy karjai közé rohantam, aki a puskalövéseket hallva, néhány emberével az erdő felé igyekezett.

— Hol van Marusán? — volt az első kérdés hozzám, hogy lélegzethez jutottam.

— Az erdőn túl! — mutattam az út felé, amelynek két oldalán ritkulni kezdett a füst és a hirtelen támadt szél most már a románok felé kezdte hömpölygetni a sötét gomolygokat.

— Nem hagyjuk cserben, — szolt a főhadnagy, — te, a negyedik szakasszal tartalékban maradsz és követsz bennünket... Előre! — lendült meg most a főhadnagy karja és a három szakasz siető léptekkel indult meg az úton keresztül az erdőn át. Én a negyedik szakasszal, mintegy száz lépésnyire követtem őket.

Vissza azon az úton, amelyen jöttünk, kormon, üszkőn. zsarátnokok át. Nem éreztem fáradtságot, lelki szemem előtt Marusán láttam, amint bekötött fejével felém intett. Ropogott az ág a lábunk alatt. A tüztengeren túl megdörrentek a honvédek fegyverei. Amikor a negyedik szakasz is átért az erdőn és a tisztás szélén rajvonalba ugrott szét, már előttünk hullámozott a negyedik század támadó vonala. Felharsant a „rajta” és a rajvonala nekirohant a szemben emelkedő erdő él-vonalának. Nemsokára már az erdő belsejében csatogott a kölcsönös puskatűz.

Első utam a rajvonala mentén a borókafenyőhöz vitt. Két honvéd feküdt ott holtan, mind a kettőt golyó is, meg szunyódós is érte. Már nem volt bennük élet.

Marusánt kerestem, nem láttam sehol. Néhány földrehullott vércsepp azután megmutatta az irányt, hogy hol keressem. Mintegy húsz lépésnyire a borókafenyőtől egy félméteres gödröt rejtett a magasra nőtt haraszt. Karommal szétnyitottam a széles páfrányleveleket: ott feküdt hanyatt Ma-

Ne várjon tavaszig!

Hanem már **most igényeljen** hosszulejárású kamatmentes

BIB kölcsönt, hogy **családi házáat**

mielőbb felépíttesse vagy terhes tartozását átválthassa

Díjtalan felvilágosítást nyújt:

Személyesen 9-5-ig, vidékieknek levélben:

Budapesti Ingatlan Bank Rt.

VII., Rákóczi-út 10. — Telefon: 34-6-05, 34-1-33.

Alapítva 1906-ban.

Alapítva 1906-ban

